

Powiat Gnieźnieński

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030

Marek Karłowski, Instytut Badawczy IPC Spółka z o.o.
2021-11-19

Spis treści

Wykaz użytych skrótów.....	3
1. Podstawa formalno-prawna.....	4
2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	6
3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	12
4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	13
5. Analiza oddziaływania na środowisko.....	16
5.1 Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	16
5.1.1 Położenie i krajobraz.....	16
5.1.2 Klimat.....	17
5.1.3 Zasoby surowców mineralnych.....	17
5.1.4 Szata roślinna.....	17
5.1.5 Gleby.....	18
5.1.6 Wody powierzchniowe i podziemne.....	19
5.1.7 Powietrze atmosferyczne.....	24
5.1.8 Klimat akustyczny.....	27
5.1.9 Promieniowanie elektromagnetyczne.....	37
5.1.10 Gospodarka odpadami.....	37
5.1.11 Obszarowa ochrona przyrody.....	39
5.1.13. Walory przyrodnicze, w tym gatunki roślin, grzybów i zwierząt objęte ochroną gatunkową.....	44
5.1.14 Dziedzictwo kulturowe.....	51
5.1.15 Planowanie przestrzenne.....	52
5.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	53
5.3 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	54
5.3.1 Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu.....	54
5.3.2 Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.....	55
5.4 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	56

5.4.1 Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska	56
5.4.2 Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska	57
5.5 Charakterystyka planowanych przedsięwzięć.....	58
5.6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	66
5.7 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	71
5.7.1 Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko w odniesieniu do poszczególnych zadań	72
5.7.2 Podsumowanie oddziaływania na środowisko.....	78
5.8 Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii	80
5.8.1 Czy projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz czy realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływania na środowisko	80
5.8.2 Wpływ realizacji zadań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na jego wybrane komponenty oraz proponowane działania kompensacyjne	82
6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	109
7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.....	110
8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.....	111
9. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.....	112
10. Literatura i materiały źródłowe.....	116
11. Spis rysunków i tabel.....	118

Wykaz użytych skrótów

Skrót	Definicja
CO	Tlenek węgla
CO2	Dwutlenek węgla
DK	Droga krajowa
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny zbiornik wód podziemnych
JCW	Jednolita Część Wód
NO2	Dwutlenek azotu
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PM 2,5	Aerozole (pyły) atmosferyczne o średnicy nie większej niż 2,5 µm
PM 10	Aerozole (pyły) atmosferyczne o średnicy nie większej niż 10 µm
PEP2030	Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej
SO2	Dwutlenek siarki
UE	Unia Europejska

1. Podstawa formalno-prawna

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 1211), zwanej dalej OoŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Strategia rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030 (dalej Strategia) jest dokumentem strategicznym obejmującym swoim zasięgiem przestrzeń powiatu gnieźnieńskiego, położonego w województwie wielkopolskim.

Celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51 ust.2 i art.52 ust.1.i 2 ustawy OoŚ i zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza określa i analizuje:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia również:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu.

W prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 2 listopada 2021 roku (WOO-III.411.444.2021.AM.1) uzgodnił zakres Prognozy.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu pismem z dnia 22 października 2021 roku (DN-NS.9011.1413.2021) uzgodnił zakres Prognozy.

2. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022–2030 opracowana została z myślą o koordynacji i realizacji działań rozwojowych przez instytucje powiatowe. Stworzona została przede wszystkim przez przedstawicieli instytucji Powiatu Gnieźnieńskiego. Jednocześnie należy podkreślić, iż ustalenie roli poszczególnych instytucji nastąpiło po opracowaniu wnikliwej i wielokryterialnej diagnozy społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej powiatu gnieźnieńskiego. W diagnozie przeanalizowano zjawiska i trendy ogólnorozwojowe, które w największym stopniu determinować będą politykę rozwoju nie tylko samorządu powiatowego, ale również samorządów gminnych, wojewódzkiego, instytucji szczebla centralnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022–2030 określiła rolę instytucji powiatowych i wskazała przede wszystkim na potencjał kreowania rozwiązań rozwojowych, dla których Powiat Gnieźnieński może być realizatorem o wysokich kompetencjach. Dotyczy to w szczególności kwestii administracji, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, edukacji poziomu ponadpodstawowego. Ponadto powiat wypełnia istotną lukę w koordynacji i moderacji procesów rozwojowych, które wykraczają poza granice administracyjne jednej gminy, a dla których ważna jest koordynacja z poziomu lokalnego. Ta rola wynika z dobrej wiedzy i znajomości uwarunkowań lokalnych, specyficznych dla rozwoju przestrzeni powiatu gnieźnieńskiego. Nie bez znaczenia jest również związek emocjonalny Zarządzających Powiatem, jak też pracowników samorządu powiatowego w realizacji działań na rzecz rozwoju swojego miejsca do życia. Instytucje powiatowe wypracowały swój unikalny system powiązań i relacji partnerskich. Takie podejście do integrowania i koordynowania rozwoju w wymiarze ponadlokalnym jest pożądane z perspektywy realizacji polityki rozwoju regionalnego, co określone zostało m. in. w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, jak również w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030.

Strukturę Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022–2030 zbudowano poprzez połączenie spojrzenia na potrzeby ogólnorozwojowe oraz zdolności struktur Powiatu Gnieźnieńskiego (wymiar instytucjonalny) do kreowania polityki rozwoju ponadlokalnego. Takie podejście pozwala dostrzec i określić rolę instytucji Powiatu Gnieźnieńskiego w realizacji działań rozwojowych, wpisujących się w oczekiwane i prognozowane zmiany społeczno-gospodarcze oraz przestrzenne. Rolę Powiatu Gnieźnieńskiego określają możliwości organizacyjne, finansowe, kadrowe i przede wszystkim formalno-prawne. Jednocześnie potencjał Powiatu Gnieźnieńskiego wynika z relacji, których nie określiły przepisy ustawowe, wynika z pozycji i kompetencji, jaką pracownicy instytucji powiatowych oraz lokalni politycy zbudowali sobie w środowisku lokalnym i ponadlokalnym.

Wizja Powiatu Gnieźnieńskiego w 2030 roku

Powiat gnieźnieński rozwija się zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Dotyczy to kwestii równoważenia i rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz środowiskowym. **Rolą Powiatu Gnieźnieńskiego jest moderowanie polityki rozwoju w wymiarze terytorialnym.**

Powiat wykorzystuje swoje atuty lokalizacyjne oraz wysoki potencjał przedsiębiorczości do rozwoju innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki. Szczególne impulsy dla rozwoju gospodarczego płyną z nowoczesnego i dostosowanego do potrzeb rynku systemu kształcenia zawodowego. **Powiat Gnieźnieński moderuje współpracę wymiaru edukacji oraz przedsiębiorców. Monitoruje również zjawiska i sytuację na lokalnym rynku pracy. Wspiera dostęp do edukacji dla osób w każdym wieku.**

Powiat Gnieźnieński wnosi swój istotny wkład w rozwój aktywności gospodarczej, wykorzystując lokalne potencjały związane z turystyką oraz rolnictwem. Poprzez rozwój infrastruktury, działania integrujące i promocję wspiera kształtowanie zintegrowanej oferty turystycznej. Wspiera rozwój produktów lokalnych, regionalnych i ekologicznych.

Mieszkańcy powiatu gnieźnieńskiego są świadomi wartości i atutów powiatu gnieźnieńskiego, wnoszą swój wkład w kształtowanie jakości życia, m. in. poprzez wysoką świadomość ekologiczną, tożsamość a także kreatywność i przedsiębiorczość. **Powiat wspiera kształtowanie tożsamości mieszkańców, jak też zdolność do optymalnego wykorzystania wsparcia zewnętrznego. Podnosi również stale jakość usług oraz dostępność instytucji publicznych. Powiat wspiera rozwój w zakresie kształtowania oferty czasu wolnego, który powiązany jest z rozwojem funkcji turystycznej. Integruje i rozwija działania w zakresie oferty kulturalnej, prowadząc edukację kulturalną.**

Powiat Gnieźnieński zapewnia mieszkańcom kompleksową opiekę zdrowotną poprzez rozwiniętą infrastrukturę opieki zdrowotnej oraz kształcenie kadr medycznych. Powiat prowadzi zrównoważoną politykę w zakresie opieki społecznej.

Szczególny wymiar polityki rozwoju stanowi ochrona środowiska. **Powiat wspiera i stosuje technologie przyjazne dla środowiska, w szczególności w zakresie efektywności energetycznej, rozwoju odnawialnych źródeł energii, a także ochrony klimatu, gospodarki odpadami i ochrony przyrody. Szczególnym wymiarem polityki rozwoju jest ochrona zasobów wody.**

Misja Powiatu

Integrowanie, wspieranie oraz moderowanie rozwoju ponadlokalnego w przestrzeni powiatu gnieźnieńskiego oraz kształtowanie roli kluczowego partnera (partnera kompetencyjnego) i inicjatora polityk rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego.

Rozwinięciem struktury postulatywnej Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022–2030 są cele strategiczne oraz priorytety. Cele strategiczne definiują najważniejsze dążenia zarządzających Powiatem, wynikają wprost z wizji oraz misji Powiatu. Nawiązują one do wymiaru społeczno-ekologicznego, gospodarczego oraz instytucjonalnego. Cele, podobnie jak cała struktura postulatów rozwojowych, mają charakter instytucjonalny, tj. odnoszą się do zdolności kreowania, moderowania, kształtowania procesów rozwojowych przez instytucje powiatu.

Cele strategiczne

1. Kreowanie rozwoju społeczno-ekologicznego

2. Moderowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego.

3. Rozwijanie nowoczesnych instytucji.

Hierarchiczną strukturę celów uzupełniają priorytety. Wskazują one kluczowe dla przyszłego rozwoju powiatu zagadnienia, które jednocześnie należą do obszarów kompetencji Powiatu Gnieźnieńskiego.

TABELA 1. CELE STRATEGICZNE I PRIORYTETY

Cele strategiczne	Priorytety
Cel 1. Kreowanie rozwoju społeczno-ekologicznego.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Priorytet 1.1. Innowacyjna edukacja. ▪ Priorytet 1.2. Kompleksowa opieka zdrowotna. ▪ Priorytet 1.3. Zrównoważona polityka społeczna. ▪ Priorytet 1.4. Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń. ▪ Priorytet 1.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa.
2. Cel. Moderowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Priorytet 2.1. Wysoka przedsiębiorczość i partnerstwo. ▪ Priorytet 2.2. Rozwój turystyczny oraz kształtowanie oferty czasu wolnego. ▪ Priorytet 2.3. Powiat zintegrowany przestrzennie.
3. Cel. Rozwijanie nowoczesnych instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Priorytet 3.1. Nowoczesne technologie usług publicznych. ▪ Priorytet 3.2. Rozwinięta baza instytucji powiatowych. ▪ Priorytet 3.3. Profesjonalne kadry Powiatu. ▪ Priorytet 3.4. Intensyfikacja współpracy krajowej i międzynarodowej.

Struktura wizji, misji, celów i priorytetów nawiązuje bezpośrednio do wyzwań rozwojowych. Powiązania celów i priorytetów wskazuje na spójność z wyzwaniami rozwojowymi. Wybrane priorytety mają charakter przekrojowy, co oznacza, że oddziałują na wiele wymiarów rozwojowych. Powiązanie celów i priorytetów z wyzwaniami wskazuje na konieczność integrowania działań i efektów

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2021-2030 jest dokumentem tworzonym z myślą o rozwoju przestrzeni powiatu, które realizowana będzie przez instytucje powiatowe i jednocześnie wspierać będzie wysiłki podejmowane na poziomie lokalnym (gminy powiatu) oraz regionalnym w realizacji polityki rozwoju do tego obszaru. W Strategii zdefiniowano więc kluczowe wyzwania rozwojowe, które pozwalają zachować komplementarność i spójność działań rozwojowych realizowanych z różnych poziomów.

TABELA 2. WYZWANIA ROZWOJOWE DO KTÓRYCH NAWIĄZUJE STRATEGIA ROZWOJU POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO NA LATA 2022-2030

1. Powiat gnieźnieński dla młodych.	2. Moderowanie procesu związanego z rozwojem mieszkalnictwa.	3. Uruchomienie impulsów dla dalszego rozwoju gospodarczego.
4. Rozwój i zintegrowanie oferty turystycznej, ukierunkowanej na zwiększenie potencjału usługowego powiatu.	5. Wspieranie rozwoju rolnictwa i wzmacnianie jego roli w aspekcie, konkurencyjności, zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, ekologii.	6. Woda dla powiatu – zwiększenie potencjału retencyjnego przestrzeni powiatu gnieźnieńskiego oraz zachowanie zasobów wodnych.
7. Czyste powietrze i czysty powiat.	8. Rozwinięcie i wzmocnienie procesu moderowania kształcenia, ukierunkowanego na potrzeby przyszłego rynku pracy.	9. Wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej, w szczególności w wymiarze kadrowym.
10. Dostosowanie systemu pomocy społecznej do zmieniających się potrzeb i trendów, w szczególności związanych ze starzejącym się społeczeństwem.	11. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej oraz jej integrowanie i moderowanie w powiecie gnieźnieńskim.	12. Rozwijanie nowoczesnych i dostępnych instytucji powiatu (baza, kadry, w tym specjalistyczne, cyfryzacja, współpraca).

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030 wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030.

TABELA 3. SPÓJNOŚĆ ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ORAZ STRATEGII ROZWOJU POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO NA LATA 2022-2030

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022 -2030 w odniesieniu do priorytetów
CEL STRATEGICZNY 1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	
CEL OPERACYJNY 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	2.1. Wysoka przedsiębiorczość i partnerstwo na rzecz aktywności gospodarczej 2.2. Rozwój turystyczny oraz kształtowanie oferty czasu wolnego 2.3. Powiat zintegrowany przestrzennie
CEL OPERACYJNY 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia	2.1. Wysoka przedsiębiorczość i partnerstwo na rzecz aktywności gospodarczej 2.2. Rozwój turystyczny oraz kształtowanie oferty

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022 -2030 w odniesieniu do priorytetów
	czasu wolnego
CEL OPERACYJNY 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	1.1. Innowacyjna edukacja 1.2. Kompleksowa opieka zdrowotna 1.3. Zrównoważona polityka społeczna
CEL STRATEGICZNY 2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	
CEL OPERACYJNY 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie	1.2. Kompleksowa opieka zdrowotna 1.3. Zrównoważona polityka społeczna
CEL OPERACYJNY 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom	1.2. Kompleksowa opieka zdrowotna 1.3. Zrównoważona polityka społeczna
CEL OPERACYJNY 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	1.3. Zrównoważona polityka społeczna 1.4. Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń 2.2. Rozwój turystyczny oraz kształtowanie oferty czasu wolnego
CEL STRATEGICZNY 3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	
CEL OPERACYJNY 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa	2.3. Powiat zintegrowany przestrzennie
CEL OPERACYJNY 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski	1.4. Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń
CEL OPERACYJNY 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	1.4. Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń 1.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa
CEL STRATEGICZNY 4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	
CEL OPERACYJNY 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług	3.1. Nowoczesne technologie usług publicznych 3.2. Rozwinięta baza instytucji powiatowych 3.3. Profesjonalne kadry Powiatu
CEL OPERACYJNY 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	3.3. Profesjonalne kadry Powiatu 3.4. Intensyfikacja współpracy krajowej i międzynarodowej

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

W Strategii Wielkopolska 2030 wskazane są interwencje, które pozostają pod bezpośrednim oddziaływaniem innych podmiotów niż Samorząd Województwa, w szczególności należą do kompetencji rządowych. Do kluczowych dla powiatu gnieźnieńskiego interwencji należy zaliczyć:

- Kontynuowanie działań w zakresie decentralizacji planowania i zarządzania polityką rozwoju. Samorządy województw są istotnym partnerem w polityce rozwoju, pełnią rolę koordynacyjną i zarządzającą w różnych obszarach polityki publicznej (rola Powiatu Gnieźnieńskiego).

- Podjęcie działań związanych ze słabo rozwiniętym układem komunikacyjnym regionu w relacji północ-południe. Niezwykle istotnym problemem jest ciągły brak realizacji drogi ekspresowej S11 w całym jej przebiegu oraz inwestycji dotyczących dróg krajowych nr 10, 12, 15 i 25.
- Wspieranie rozwoju sieci kolejowej Wielkopolski w zakresie budowy linii kolejowych dużych prędkości, a także modernizacji linii regionalnych oraz podwyższania standardu przewozów. Realizacja inwestycji związanych z powstaniem Centralnego Portu Komunikacyjnego z perspektywy Wielkopolski wiąże się ze zmianami przede wszystkim w obszarze infrastruktury kolejowej w regionie.
- Wspieranie walorów przyrodniczych Wielkopolski, szczególnie w zakresie ochrony parków narodowych i krajobrazowych.
- Wspieranie rozwoju rolnictwa.
- Wspieranie rozwoju biznesu.
- Kontynuacja prac nad kompleksową reformą opieki zdrowotnej.
- Kontynuacja prac nad reformą edukacji i zagwarantowanie środków samorządom na działania dostosowawcze.
- Kontynuacja działań w zakresie polityki mieszkaniowej, m.in. program Mieszkanie Plus. Konieczne jest zwiększenie dostępności mieszkań, szczególnie tanich mieszkań czynszowych z możliwością wykupienia na własność.¹

---

¹ Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

3. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Zgodnie z artykułem **52 ust. 1 ustawy OOŚ** informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030 obejmuje zestaw celów strategicznych, podporządkowane im priorytety i kierunki działań. Analizując oddziaływania na środowisko dokonano szczegółowego przeglądu kierunków działań, czyli najbardziej szczegółowych zapisów. Należy przy tym podkreślić, że przedmiotowa Strategia co do zasady jest dokumentem ogólnym, analizującym uwarunkowania i szanse rozwoju w odniesieniu do przestrzeni powiatu, wytyczającym główne ramy i kluczowe kierunki działań o pewnym stopniu ogólności oraz odnoszące się do mocy sprawczej instytucji powiatowych.

Ocenę oddziaływania przeprowadzono zgodnie z **artykułem 51 ust. 2 ustawy OOŚ**. W prognozie zawarto wszystkie elementy, jakie powinna zawierać wg Ustawodawcy.

Kluczowy elementem Prognozy jest odpowiedź na pytanie: czy projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz czy realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływania na środowisko?

Poszczególne kierunki działań Strategii przeanalizowano w szczególny sposób pod kątem wpływu i oddziaływania na poszczególne „ustawowe” elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Dokonano analizy prawdopodobieństwa występowania oddziaływań na środowisko, czasu trwania, zasięgu, częstotliwości, odwracalności, a także prawdopodobieństwa występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Oceniono stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć, a także powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach. Dokonano analizy przydatności w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Oceniono powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska.

Każde z zadań oceniane było pod kątem występowania oddziaływań bezpośrednich, np. wynikających z charakteru prac inwestycyjnych, jak również oddziaływań pośrednich – długoterminowych, wynikających z charakteru danego przedsięwzięcia.

4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

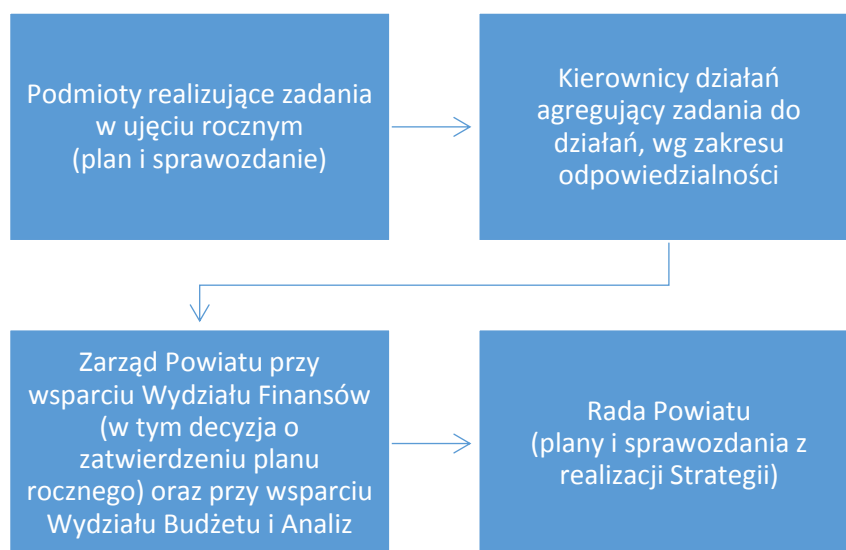
Kluczowym aspektem zarządzania realizacją Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego jest system wdrażania i monitoringu, który opierać będzie się na strukturze organizacyjnej i instytucjonalnej Powiatu Gnieźnieńskiego.

Do podmiotów wdrażających Strategię należeć będzie:

- **Rada Powiatu Gnieźnieńskiego** – pełniąca bieżący nadzór nad realizacją Strategii,
- **Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego** – podejmujący bieżące decyzje realizacyjne, przygotowujący materiały informacyjne i decyzyjne dla Rady, prowadzący działania informacyjno-promocyjne,
- **Koordinator Strategii**, gromadzący dokumentację związaną z pracami nad Strategią oraz informacje określające postępy w jej realizacji w formie sprawozdań z wykonania Strategii (przygotowywane co rok),
- **Kierownicy działań**, tj. konkretny wydział lub jednostka, których zadaniem jest przedstawianie zbiorczych planów w odniesieniu do zadań, które wpisują się będą w założenia Strategii poprzez odniesienie do poszczególnych działań.
- **Podmioty realizujące poszczególne zadania opisane w strategii**, wykonujące przyjęte zadania i opracowujące sprawozdania dotyczące tych zadań dla Kierowników zadań.

System realizacji Strategii a więc również sprawozdawczości opiera się na rocznych cyklach. Strategia wytycza poziom szczegółowości oparty o kierunki działań. W ujęciu danego roku następować będzie w systemie planowania uszczegółowienie kierunków działań o zadania realizacyjne.

RYSUNEK 1. SCHEMAT SYSTEMU PLANOWANIA I MONITORINGU STRATEGII

System monitoringu Strategii opiera się na następujących danych:

- **Wskaźniki produktu** – odnoszące się do kierunków działań. Jest to swoista lista sprawdzająca, odnosząca się do działań, projektów, inwestycji, przedsięwzięć, które podejmowane będą przez lub z inicjatywy Powiatu Gnieźnieńskiego, które można przypisać do poszczególnych kierunków działań Strategii. Lista wskaźników produktu umożliwia faktyczne śledzenie postępów realizacji Strategii.
- **Wskaźniki rezultatu** – odnoszące się do wyzwań rozwojowych i oceniające oczekiwane efekty realizacji Strategii, analizowane na etapie oceny śródkresowej, tj. w 2025 roku oraz na etapie oceny końcowej, tj. w 2030 roku.

Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii na środowisko polegał na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska. Wyniki pomiarów muszą odnosić się do obszaru objętego Strategią. Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii na środowisko prowadzony był możliwie w cyklu rocznym i dotyczył w szczególności następujących kwestii: stan wód powierzchniowych, podziemnych, stan powietrza.

Proponuje się również, aby pomiar kwestii rezultatów strategii odnoszących się do środowiska dotyczył obszarów tematycznych, które wskazano jako rezultaty w projekcie Strategii. Powinien obejmować kwestie dotyczące stanu środowiska, ładu przestrzennego, zdolności retencjonowania wody, rozwoju odnawialnych źródeł energii, zmniejszania emisji CO₂, wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców.

TABELA 4. WSKAŹNIKI POMIARU REZULTATU STRATEGII W ODNIESIENIU DO WYMIARU ŚRODOWISKOWEGO

Rezultat	Oczekiwany trend	Wskaźniki lub sposoby oceny
Ochrona środowiska	Poprawa lub zachowanie dobrego stanu środowiska	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dane nt. stanu środowiska prezentowane w rocznych ocenach stanu środowiska w województwie wielkopolskim (PIOŚ), w szczególności w odniesieniu do stanu wód powierzchniowych i podziemnych, stanu powietrza. ▪ Wzrost odsetka osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i gazowej (GUS).
Zachowanie ładu przestrzennego	Zachowanie walorów przestrzennych i środowiskowych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odsetek powierzchni gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (GUS).
Zwiększenie zdolności retencjonowania wody	Wzrost	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ocena jakościowa (wywiady/rozmowy z ekspertami) nt. potencjału retencyjnego powiatu gnieźnieńskiego.
Rozwój odnawialnych źródeł energii	Wzrost	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu OZE (dane pozyskane z poszczególnych gmin oraz na podstawie wydanych pozwoleń na budowę).

Rezultat	Oczekiwany trend	Wskaźniki lub sposoby oceny
Zmniejszenie emisji CO2	Spadek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Syntetyczna informacja nt. spadku emisji CO2 w wyniku inwestycji zrealizowanych w obiektach powiatowych oraz obiektach gminnych.
Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	Wzrost	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ocena jakościowa (wywiady / rozmowy z ekspertami) nt. stanu świadomości ekologicznej.

5. Analiza oddziaływania na środowisko

5.1 Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

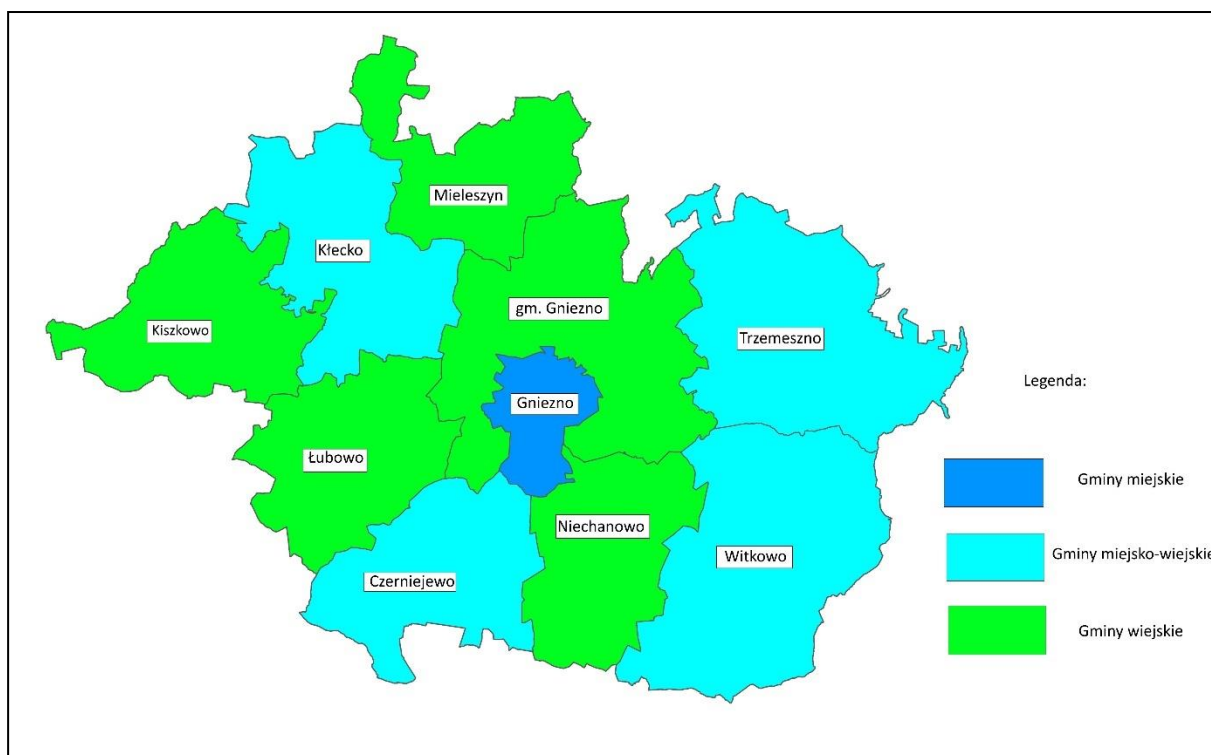
5.1.1 Położenie i krajobraz

Powiat gnieźnieński leży w środkowo-zachodniej części Polski w województwie wielkopolskim i zajmuje powierzchnię 1255 km². Graniczy z powiatami: od południa słupeckim i wrzesińskim, od zachodu z poznańskim, od północy wągrowieckim oraz żnińskim (województwo kujawsko-pomorskie), od wschodu z mogileńskim (województwo kujawsko-pomorskie).

W skład powiatu gnieźnieńskiego wchodzi 10 gmin:

- jedna gmina miejska: Gniezno,
- cztery gminy miejsko-wiejskie: Czarniejewo, Kłecko, Trzemeszno, Witkowo,
- pięć gmin wiejskich: Gniezno, Kiszkowo, Łubowo, Mieleszyn, Niechanowo.

RYСУNEK 2. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU GNIEZIEŃSKIEGO

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Rzeźba powierzchni terenu powiatu gnieźnieńskiego oraz warunki geologiczne i glebowe zostały ukształtowane przez zlodowacenie środkowopolskie i bałtyckie. Najwyższym wzniesieniem powiatu gnieźnieńskiego jest Wał Wydartowski – 167 m. n.p.m. Przeważają gleby bielcowe i rdzawe (60%) oraz płowe i brunatne (20%). Na terenie powiatu gnieźnieńskiego występuje około 40 jezior o powierzchni powyżej jednego hektara. Największym jeziorem jest jezioro Niedźmieł, położone na

terenie gminy Witkowo. W obrębie miasta Gniezno występują trzy duże jeziora: Winiary, Jelonek oraz Świętokrzyskie.

Rzeki powiatu stanowią łącznie 256 km, natomiast kanały 86 km. Do głównych rzek należą: Wełna, Mała Wełna, Struga Gnieźnieńska, Struga Witkowska oraz Mieszna. Natomiast najdłuższymi kanałami są: Trzemżał, Folusz i Zieleni².

5.1.2 Klimat

Województwo wielkopolskie leży w strefie klimatu umiarkowanego, w obszarze wzajemnego przenikania się wpływów morskich i kontynentalnych. Zależnie od przewagi wpływów, klimat Wielkopolski raz jest bardziej zbliżony do oceanicznego (co wyraża się łagodnością zim, obfitymi opadami), innym razem do kontynentalnego (co przejawia się suszami i mroźnymi, pogodnymi zimami). Centralna część regionu, a więc również teren powiatu gnieźnieńskiego to obszar chłodniejszy od części zachodniej (30-50 dni z mrozem w ciągu roku) z opadem średniorocznym na poziomie 550 mm. Okres wegetacyjny należy w Wielkopolsce do najdłuższych w Polsce. Na Nizinie Południowowielkopolskiej wynosi około 228 dni, na północ od Gniezna i Szamotuł zaczyna powoli spadać, do 216 dni na krańcach północnych.

5.1.3 Zasoby surowców mineralnych

Zagadnienia ochrony powierzchni ziemi na terenie powiatu gnieźnieńskiego związane są eksploatacją zasobów mineralnych. Na terenie powiatu eksploatowane są wyłącznie kruszywo naturalnej, skała pochodzenia mineralnego, stosowana głównie w produkcji zapraw budowlanych i betonów oraz budowy dróg. Aktualnie w obrocie prawnym funkcjonuje 45 koncesji upoważniających przedsiębiorców do prowadzenia działalności polegającej na wydobywaniu kruszywa naturalnego na terenie powiatu gnieźnieńskiego, z czego 29 koncepcji udzielonych zostało przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego a 16 przez Starostę Gnieźnieńskiego.

5.1.4 Szata roślinna

Lasy w powiecie gnieźnieńskim zajmują 14,6% powierzchni całkowitej (tj. wg danych GUS z 2019 roku 18 245,29 ha). Lesistość w powiecie gnieźnieńskim (14,6%) jest niższa od lesistości w województwie wielkopolskim (25,8%) oraz w kraju (29,6%). Najbardziej zalesioną gminą powiatu jest gmina Czarniejewo, w której lasy stanowią 30,9%. Dużym stopniem zalesienia charakteryzują się gminy: Mieleszyn (24,8%) oraz Witkowo (21,3%).

Konieczne jest zintensyfikowanie działań w zakresie zalesień na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Sprzyjać temu powinna niska jakość gleb w niektórych rejonach. Analizując potencjał przyrodniczy można dojść do wniosku, że powiat gnieźnieński charakteryzuje się stosunkowo małą lesistością,

---

² Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego

deficytem opadów atmosferycznych, który niekorzystnie wpływa na rozwój rolnictwa oraz potrzebą konserwacji melioracji wodnej, które uniemożliwiają prowadzenie właściwej gospodarki wodnej.³

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie wspiera działania w zakresie opracowania planów zalesiania, tj. wykonanie uproszczonych planów urządzenia lasu oraz ich aktualizację dla obszarów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych.⁴ Starostwo Powiatowe w Gnieźnie wspiera zwiększanie lesistości poprzez akcje ekologiczne organizowane wspólnie z Nadleśnictwem i szkołami. Działania polegają m.in. na zbiórce makulatury w zamian za sadzonki drzew.

5.1.5 Gleby

Rolnictwo na terenie powiatu gnieźnieńskiego jest dobrze rozwinięte, co przekłada się na rolniczo - przemysłowy charakter powiatu. Wpływa na to wysoka wydajność produkcji rolnej oraz stosunkowo korzystna wielkość gospodarstw rolnych.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego przestrzeń powiatu gnieźnieńskiego zaliczono do tzw. strefy umiarkowanego rozwoju działalności rolniczej. Obszar ten charakteryzuje się przewagą średnich i dobrych warunków klimatyczno-glebowych, a także dobrymi warunkami organizacyjnymi dla prowadzenia produkcji rolnej. Zakłada się, że kontynuowanie działalności rolniczej będzie ważnym źródłem dochodu miejscowej ludności. Duże znaczenie dla dalszego rozwoju tych stref będzie mieć wzmocnienie funkcji pozarolniczych, bezpośrednio i pośrednio związanych z rolnictwem. Rozwój wielofunkcyjny terenów wiejskich oraz intensyfikacja życia społecznego na tych obszarach przyczynią się do wzrostu atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania czy wypoczynku. Obszary wiejskie wzmocnią swoją funkcję ekologiczną polegającą na dbałości o stan przyrody oraz funkcję rekreacyjną służącą aktywności wypoczynkowej i regeneracji zdrowia. Większego znaczenia nabierze również funkcja społeczno-kulturowa, polegająca na ochronie kultury lokalnej, rzemiosła i tradycyjnego krajobrazu wiejskiego. Wzmacnianie wielofunkcyjnego wymiaru tych obszarów musi jednak dokonywać się ze szczególnym uwzględnieniem walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.⁵

Powiat gnieźnieński, podobnie jak Wielkopolska posiada duże zasoby ziemi wykorzystywanej rolniczo. Rolnictwo w powiecie gnieźnieńskim charakteryzuje wysoką wydajnością produkcji, a wyniki te są w głównej mierze zasługą tradycyjnie wysokiej kultury rolnej i poziomu gospodarowania. Plony oraz obsada zwierząt na 100 ha użytków rolnych lokują powiat gnieźnieński na czele klasyfikacji powiatów w województwie wielkopolskim. Powierzchnia gruntów ornych w powiecie gnieźnieńskim wynosi 83 645 hektarów, a przeliczeniowych 78 073 hektarów, średni wskaźnik bonitacji wynosił 0,9. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w powiecie to 19,81 hektara. W powiecie gnieźnieńskim ogółem jest 4 846 gospodarstw rolnych a najwięcej w gminie Witkowo, Trzemeszno i Gniezno⁶. Gleby bardzo dobre i dobre (klasa II i IIIa) stanowią 25% powierzchni gruntów rolnych.

---

³ Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2021

⁴ Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego za lata 2018-2019

⁵ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

⁶ Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2021

Zagrożeniem dla powierzchni ziemi i jednocześnie bezpieczeństwa publicznego jest występowanie na terenie powiatu osuwisk i terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi.

TABELA 5. OSUWISKA I TERENY POTENCJALNIE ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI NA TERENIE POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO

Gmina	Liczba osuwisk	Liczba terenów zagrożonych osuwiskami masowymi
Miasto Gniezno	4	8
Gmina Gniezno	2	6
Mieleszyn	1	2
Kłecko	1	4
Kiszkowo	-	4
Łubowo	-	1
Trzemeszno	-	3
Powiat gnieźnieński	8	28

ŹRÓDŁO: RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA LATA 2018-2019

5.1.6 Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego występuje około 40 jezior o powierzchni powyżej jednego hektara. Największym jeziorem jest jezioro Niedzięgiel, położone na terenie gminy Witkowo. W obrębie miasta Gniezno występują trzy duże jeziora: Winiary, Jelonek oraz Świętokrzyskie.

Rzeki powiatu stanowią łącznie 256 km, natomiast kanały 86 km. Do głównych rzek należą: Wełna, Mała Wełna, Struga Gnieźnieńska, Struga Witkowska, Mieszna, Wrześnica oraz Noteć Zachodnia. Natomiast najdłuższymi kanałami są: Trzemżał, Folsz i Zieleń⁷.

Badanie jednolitych części wód powierzchniowych realizowane były w ramach Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020. Badania stanu wód na obszarze powiatu gnieźnieńskiego realizowane były 2019 roku w jednym punkcie pomiarowym, na jednolitej części wód – Struga Bawół do dopływu z Szemborowa oraz w trzech punktach pomiarowych na jeziorach: Wierzbiczańskie, Kamienieckie, Niedzięgiel. Dane dla wód płynących wskazywały na zły stan, podobną sytuację odnotowano w przypadku jezior.

Zjawiskiem potęgującym problemy związane z wprowadzaniem zanieczyszczeń do wód jest obserwowany od lat niekorzystny bilans wodny w regionie – opady i spływ jednostkowy są poniżej średniej krajowej. Znaczna część Wielkopolski jest uboga w wodę, co według Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie wielkopolskim, opracowanej przez Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, w większości kwalifikuje obszar regionu do I i II kategorii największych potrzeb w zakresie małej retencji.

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego

Ważnym czynnikiem wpływającym negatywnie na stan wód jest niedostateczne wyposażenie terenów wiejskich oraz terenów rekreacyjnych w sieci kanalizacyjne, pomimo intensywnego rozwoju infrastruktury technicznej na terenach wiejskich w ostatnich latach. Budowa obiektów i urządzeń gospodarki wodno-ściekowej oraz systemów zagospodarowania odpadów jest utrudniona z uwagi na rozproszony charakter zabudowy obszarów wiejskich oraz wysokie koszty inwestycji na obszarach niezurbanizowanych. Niewystarczająca jest też kontrola stanu technicznego i opróżniania bezodpływowych zbiorników na ścieki bytowe oraz oczyszczalni przydomowych.⁸

Obszar powiatu gnieźnieńskiego zagrożony jest występowaniem suszy atmosferycznej, a w konsekwencji także suszy glebowej (rolniczej) i hydrologicznej. Możliwość wystąpienia powodzi w powiecie gnieźnieńskim dotyczy stosunkowo niewielkich obszarów, zaś skala tego zjawiska przeważnie nie przybiera wymiarów klęski żywiołowej.

Jednym z zadań Powiatu Gnieźnieńskiego, wspierających działania na rzecz przeciwdziałania suszy, jest wspieranie spółek wodnych. Powiat Gnieźnieński udziela corocznie dotacji na realizację zadań przez spółki wodne. W 2018 i 2019 roku wsparcie otrzymało 13 spółek wodnych, na kwotę 200 tys. zł/ rok. Powiat Gnieźnieński jest jednym z regionów w Polsce najbardziej dotkniętych suszą. W celu przeciwdziałania następstwom takiej sytuacji jednym rozwiązaniem jest regulacja stosunków wodnych za pomocą urządzeń melioracji wodnych oraz cieków naturalnych. Prace konserwacyjne rowów melioracyjnych dotyczą urządzeń melioracji wykonywane są przez właścicieli gruntów, którzy w tym celu zrzeszeni są w spółkach wodnych.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego wyznaczono, zgodnie z typologią abiotyczną rzek, 19 jednolitych części wód (JCWP) oraz dla jezior – 12 jednolitych części wód.

W województwie wielkopolskim antropopresja oddziałująca na wody powierzchniowe przejawia się przede wszystkim jako:

- punktowe zrzuty ścieków do wód lub do ziemi (tabela 3.1);
- obszarowe źródła zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa;
- zmiany hydromorfologiczne;
- pobór wody;
- depozycja atmosferyczna.

Dane dot. oceny jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu gnieźnieńskiego wskazują na jej zły stan. Dotyczy to zarówno wód rzecznych, jak też jeziornych.

TABELA 6. OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Lp.	Jednolita część wód rzecznych	Kod	Status	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
1	Bielawka	PLRW600016186352	NAT	Umiarkowany	-	Zły
2	Dopływ z Jaroszewa	PLRW600016186674	NAT	Umiarkowany	-	Zły
3	Dopływ z jez. Głębokiego	PLRW6000161866554	NAT	Umiarkowany	-	Zły
4	Dopływ z jez. Turostowo	PLRW60002318666	NAT	Umiarkowany	-	Zły

⁸ Stan środowiska w województwie wielkopolskim, Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Lp.	Jednolita część wód rzecznych	Kod	Status	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
5	Dopływ z Michalczy	PLRW600016186672	NAT	Umiarkowany	-	Zły
6	Dopływ z Pomorzan	PLRW600023186656	NAT	Umiarkowany	-	Zły
7	Dopływ z Szemborowa	PLRW600016183684	NAT	Umiarkowany	Dobry	Zły
8	Dopływ ze Sroczyzna	PLRW600017186658	NAT	Umiarkowany	-	Zły
9	Główna do zlewni zb. Kowalskiego	PLRW600025185925	NAT	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
10	Główna do zlewni zb. Kowalskiego	PLRW600025185925	NAT	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
11	Mała Noteć	PLRW600025188299	SCZW	Umiarkowany	-	Zły
12	Mała Wełna do wypływu z Jez. Gorzuchowskiego	PLRW6000251866539	NAT	Umiarkowany	Dobry	Zły
13	Mała Wełna od wypływu z Jez. Gorzuchowskiego do dopł. z Rejowca	PLRW600024186675	SCZW	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
14	Potok z jez. Sławno	PLRW6000171866552	NAT	Umiarkowany	-	Zły
15	Rudnik	PLRW6000161836869	NAT	Umiarkowany	Dobry	Zły
16	Struga Bawół do Dopływu z Szemborowa	PLRW6000171836839	NAT	Zły	Poniżej dobrego	Zły
17	Trojanka (Struga Goślińska)	PLRW600017185969	NAT	Słaby	Poniżej dobrego	Zły
18	Wełna do Lutomni	PLRW600025186339	NAT	Umiarkowany	-	Zły
19	Wrześnica	PLRW60001718389	NAT	Umiarkowany	-	Zły

ŹRÓDŁO: OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK I ZBIORNIKÓW ZAPOROWYCH W LATACH 2014-2019 NA PODSTAWIE MONITORINGU – TABELA

ŹRÓDŁO: OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK I ZBIORNIKÓW ZAPOROWYCH W LATACH 2014-2019 METODĄ PRZENIESIENIA – TABELA

TABELA 7. OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD JEZIOR

Lp.	Jednolita część wód powierzchniowych jeziornych	Kod	Status	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
1.	Dziadkowskie	PLLW10198	NAT	Umiarkowany	-	Zły
2.	Gorzuchowskie	PLLW10235	-	-	-	-
3.	Kamienieckie	PLLW10416	NAT	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
4.	Kłęckie	PLLW10232	NAT	Umiarkowany	Dobry	Zły
5.	Lednica	PLLW10157	NAT	Umiarkowany	-	Zły
6.	Łopienno Południowe	PLLW10234	SCZW	Umiarkowany	-	Zły
7.	Niedzięgiel	PLLW10409	SCZW	Dobry	Poniżej dobrego	Zły
8.	Ostrowickie	PLLW10425	SCZW	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
9.	Piotrowskie	PLLW10185	NAT	Umiarkowany	-	Zły
10.	Popielewskie	PLLW10429	SCZW	Słaby	-	Zły
11.	Szydłowskie	PLLW10430	SCZW	Słaby	Poniżej dobrego	Zły
12.	Wierzbiczańskie	PLLW10175	NAT	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły

ŹRÓDŁO: OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD JEZIOR W LATACH 2014-2019 NA PODSTAWIE MONITORINGU – TABELA

Plan gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Odry ustala następujące cele środowiskowe:

- Dla jednolitych części wód – będących w dobrym stanie/potencjalnie ekologicznym – utrzymanie tego stanu/potencjału.
- Dla naturalnych części wód (NAT) – osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.
- Dla silnie zmienionych i sztucznych części wód (SCZW) – osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.⁹

Wody podziemne

Mieszkańcy powiatu gnieźnieńskiego zaopatrywani są w wodę wyłącznie z zasobów wód podziemnych, z dwóch użytkowych poziomów wodonośnych, tj. z neogeńskiego Subzbiornika Inowrocław – Gniezno, stanowiącego Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 143 oraz z czwartorzędowej Wielkopolskiej Doliny Kopalnej, stanowiącej Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 144. Mając na uwadze potrzebę ochrony zasobów wodnych oraz tworzenie warunków racjonalnego korzystania z wód, wody podziemne powinny być wykorzystywane w pierwszej kolejności dla zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia i na cele socjalno-bytowe.

Zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę i odprowadzenie ścieków realizowane jest jako zadanie własne gmin. Pobór wód podziemnych dla zaopatrzenia mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego odbywa się z 35 ujęć komunalnych, obsługiwanych przez gminy lub zakłady świadczące usługi komunalne.¹⁰

Przedmiotem badań monitoringowych jakości wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd). Pojęcie to zostało wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną. Oznacza ono określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 jednolitych części wód podziemnych, w tym na powiatu gnieźnieńskiego 4 JCWPd – nr 42 (północna część powiatu), 43 (północno-wschodnia część powiatu), 60 (zachodni skrawek powiatu), 61 (centralna i południowa część powiatu).

Stan ilościowy i jakościowy JCWPd o nr 60, 61 i 42 określono jako dobry, nr 43 jako słaby. Stan ilościowy JCWPd nr 43 wynika z obniżenia zwierciadła wód podziemnych, spowodowanym odwodnieniem odkrywek górniczych węgla brunatnego oraz intensywną eksploatacją wód podziemnych.¹¹

---

⁹ Za: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

¹⁰ Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego za lata 2018-2019

¹¹ Na podstawie: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego za lata 2018-2019

TABELA 8. OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE POWIATU GNIĘŹNIEŃSKIEGO

Nr JCWPd	Kod	Stan chemiczny (2019)	Stan ilościowy (2019)	Wskaźniki powodujące słaby stan wód
42	PLGW600042	Dobry	Dobry	-
43	PLGW600043	Słaby	Słaby	(1) Przekroczenie wartości progowej dobrego stanu chemicznego wód podziemnych wskaźników: Fe, TOC K, NO ₃ , SO ₄ , Na, Cl, HCO ₃ , As – pierwszy i trzeci kompleks wodonośny. Warstwy wodonośne ujmowane w tych punktach w większości przypadków nie posiadają żadnej izolacji. Zatem są one szczególnie narażone na zanieczyszczenie pochodzenie antropogenicznego, na co może wskazywać obecność szczególnie NO ₃ , SO ₄ i K. Obecność w składzie chemicznym Na i Cl mogą być efektem nadmiernej eksploatacji wód podziemnych lub ascenzji wód zmineralizowanych. Zasięg zanieczyszczenia oszacowano na 55,92%. (2) Stwierdzono stan słaby, ze względu na ascenzję wód słonych dopływających z niżej występujących poziomów wodonośnych piętra mezozoiku (kreda i jura) oraz częściowo zasolonych warstw neogeńsko-paleogeńskich. O ocenie zdecydowały wyniki analiz fizykochemicznych wody w punkcie monitoringu stanu chemicznego 1179, zlokalizowanym w Sikorowie, jednak nie stwierdzono statystycznie znaczącego trendu wzrostowego przekroczonych wskaźników indykatorywnych zasolenia (PEW, Cl i Na) dla zakresu czasowego 2007–2019, reprezentatywnego statystycznie. Współczynnik determinacji dla wszystkich wskaźników indykatorywnych wynosił R ² <0,6. Punkt monitoringu stanu chemicznego nr 1179 ujmuje czwartorzędowy poziom wodonośny, występujący w przedziale głębokości od 70 do 80 m.
60	PLGW600060	Dobry	Dobry	-
61	PLGW600061	Dobry	Dobry	-

ŹRÓDŁO: [HTTPS://MJWP.GIOS.GOV.PL/MAPA/MAPA,172.HTML](https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html)

Celem środowiskowym dla wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Wg danych GUS dostęp do sieci wodociągowej był powszechny, w 2018 roku korzystało z niej 97,3% mieszkańców powiatu. Z sieci kanalizacyjnej w tym czasie korzystało 75,7% mieszkańców.

W powiecie gnieźnieńskim pomimo poprawy w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej w analizowanym okresie od 2012 do 2019, nadal istniały miejsca, które wymagały interwencji w tym zakresie. Odsetek mieszkańców powiatu korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2019 roku wyniósł 75,7% i był wyższy od średniej wojewódzkiej (72,2%) i krajowej (71,2%). Największe deficyty w dostępie do sieci kanalizacyjnej widoczne były w przestrzeniach wiejskich – gminy Gniezno (20,6%) i Niechanowo (44,9%).

TABELA 9. ODSETEK MIESZKAŃCÓW KORZYSTAJĄCYCH Z KANALIZACJI W POWIECIE GNIEŹNIEŃSKIM W 2012 I 2019 ROKU

	2012	2019	Zmiana w %
POLSKA	64,3	71,2	11
WIELKOPOLSKIE	63,9	72,2	13
Powiat gnieźnieński	70,1	75,7	8
Gniezno	87,4	87,7	0
Czarniejewo	68,1	75,6	11
Gmina Gniezno	22,8	20,6	10
Kiszkowo	35,2	83,8	138
Kłecko	67,7	72,6	7
Łubowo	67,5	95,0	41
Mieleszyn	42,5	58,0	36
Niechanowo	41,7	44,9	8
Trzemeszno	58,7	70,1	19
Witkowo	66,5	78,8	18

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

5.1.7 Powietrze atmosferyczne

Zgodnie z przyjętym Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego do głównych działań, mających na celu poprawę jakości powietrza należy zaliczyć:

- Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw stałych oraz zmniejszanie strat energii. Działanie polega m. in. na modernizacji kotłowni opalanych węglem (zmiana rodzaju paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych i zastępowanie go innymi, bardziej ekologicznymi nośnikami ciepła, stosowanie kotłów o spalaniu niskoemisyjnym, stosowanie substancji o charakterze katalitycznym, powodujących poprawę spalania węgla i obniżanie emisji pyłu.
- Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.
- Wprowadzanie zintegrowanej gospodarki energetycznej poprzez wykorzystanie do celów komunalnych ciepła odpadowego z elektrociepłowni i kotłowni lokalnych. Działanie opiera się na polityce inwestycyjnej realizowanej przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Gnieźnie Sp. z o.o.
- Modernizacja układów technologicznych ciepłowni/elektrociepłowni, w tym wprowadzenie nowoczesnych technik spalania paliw.
- Wdrażanie nowoczesnych technologii, przyjaznych środowisku (BAT).

- Stymulowanie zakładów do samokontroli poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (ISO 14 000) oraz dobrowolnych działań w celu ograniczenia emisji (czystsza produkcja).
- Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych.
- Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń powodowanej przez komunikację na warunki życia ludzi. Działanie polega na wyprowadzaniu ruchu tranzytowego z obszaru zainwestowania miejskiego, budowie oraz modernizacji obejść drogowych oraz bieżącej modernizacji dróg.
- Egzekwowanie reżimów emisji spalin przez pojazdy i eliminowanie samochodów nie posiadających katalizatorów.
- Upowszechnianie komunikacji zbiorowej, szczególnie w miastach, w tym włączenie kolei do systemu komunikacji zbiorowej. Przedsięwzięcia w tym zakresie realizowane są przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Gnieźnie.
- Kontynuacja modernizacji taboru autobusowej komunikacji miejskiej, wymiana pojazdów na bardziej „ekologiczne”.
- Intensyfikacja ruchu rowerowego, m. in. poprzez likwidowanie barier technicznych, tworzenie układu ścieżek rowerowych.¹²

Ocenę jakości powietrza za 2020 rok na terenie województwa wielkopolskiego wykonano przede wszystkim w oparciu o wyniki pomiarów intensywnych, prowadzonych w ramach rutynowych badań w sieci monitoringu jakości powietrza objętej system kontroli i zapewnienia jakości. Powiat gnieźnieński zaliczony został do tzw. strefy wielkopolskiej.¹³

TABELA 10. WYNIKI JAKOŚCI POWIETRZA DLA STREFY WIELKOPOLSKIEJ

Substancja/ składnik zanieczyszczeń	Klasa strefy ¹⁴	Kasa strefy dla O3 wg poziomu celu długoterminowego	Główne źródło zanieczyszczeń/ dodatkowe informacje
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej SO2 - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej NO2 - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej CO - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej	A	Nie dotyczy	-

¹² Na podstawie: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego za lata 2018-2019

¹³ Za: OCENA JAKOŚCI POWIETRZA ZA 2020 ROK NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

¹⁴ Wyjaśnienie:

Klasa A - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego

Klasa C - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy

Klasa D1 - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu)

Klasa D2 - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu)

Substancja/ składnik zanieczyszczeń	Klasa strefy ¹⁴	Kasa strefy dla O3 wg poziomu celu długoterminowego	Główne źródło zanieczyszczeń/ dodatkowe informacje
C6H6 (benzen) - ochrona zdrowia ludzi			
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej O3 (ozon) - ochrona zdrowia ludzi	A	D2	W oparciu o wyniki obiektywnego szacowania, wyznaczono na terenie województwa wielkopolskiego obszary przekroczeń obejmujące prawie całą powierzchnię strefy wielkopolskiej.
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej PM10 - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej pyłu PM2,5, z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy - ochrona zdrowia ludzi	C1	Nie dotyczy	W roku 2020 odnotowano przekroczenie poziomu normatywnego na jednym stanowisku (w Pleszewie), a uzyskane stężenie nieznacznie przekraczało poziom normatywny. Obszary przekroczeń nie dot. powiatu gnieźnieńskiego.
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej pyłu PM2,5, z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego I fazy	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej arsenu w pyłe PM10	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej niklu w pyłe PM10 - ochrona zdrowia ludzi	A	Nie dotyczy	-
Wyniki klasyfikacji stref w ocenie rocznej dotyczącej benzo(a)pirenu w pyłe PM10 - ochrona zdrowia ludzi	C	Nie dotyczy	Suma obszarów przekroczeń w strefie wielkopolskiej to 4,5 % jej powierzchni.

ŹRÓDŁO: OCENA JAKOŚCI POWIETRZA ZA 2020 ROK NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Analiza danych przedstawionych w raporcie Ocena jakości powietrza za 2020 rok na terenie województwa wielkopolskiego pozwala wnioskować, że jakość powietrza w strefie wielkopolskim, obejmującej powiat gnieźnieński jest na ogół dobra. Zanieczyszczenia gazowe takie jak: SO₂, NO₂, Benzen i CO w szczególności charakteryzują się niskimi notowanymi wartościami stężeń w stosunku do poziomów dopuszczalnych. Wartości średnioroczne wspomnianych zanieczyszczeń od kilku lat są na podobnym poziomie i obecnie nie można mówić o zagrożeniu wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych. Lokalnie mogą występować sytuacje niekorzystne dla zdrowia mieszkańców, np. w miejscu o zwiększonej emisji spalin samochodowych, zanieczyszczeń przemysłowych, zanieczyszczeń powstających przy niepełnym spalaniu paliw stałych. Niekorzystną dla zdrowia jakość powietrza mogą potęgować ciasna zabudowa miejska oraz rzeźba terenu.

5.1.8 Klimat akustyczny

Dane z Raportu o stanie środowiska w województwie wielkopolskim wskazują na rosnący trend zagrożenia hałasem. Jest on związany nie tylko z realizacją nowych inwestycji komunikacyjnych, ale też wzrostem liczby pojazdów. W latach 2008–2018 zwiększyła się ona o około 42%, w tym liczba pojazdów osobowych – o około 42,5%. Znacząco wzrosła liczba motocykli – o ponad 60%. Nieco mniejsza jest dynamika zmian liczby pojazdów ciężkich – 33%.

Wyniki Generalnego Pomiar Ruchu 2020/21 wskazują, że dobowo przez obszar powiatu gnieźnieńskiego, w ciągu drogi ekspresowej S5 notowano następujące liczby pojazdów:

- W. LUBCZ - W. MIELESZYN – 12515 pojazdów, w tym 337 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 2540 pojazdów ciężarowych z przyczepą,
- W. MIELESZYN - W. GNIEZNO PŁN. /DW194/ – 12642 pojazdów, w tym 394 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 2614 pojazdów ciężarowych z przyczepą,
- W. GNIEZNO PŁN. /DW194/ - W. KŁECKO /DW190/ – 12842 pojazdów, w tym 301 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 2710 pojazdów ciężarowych z przyczepą,
- W. KŁECKO /DW190/ - W. GNIEZNO PŁD. /DW194/ – 14118 pojazdów, w tym 424 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 3006 pojazdów ciężarowych z przyczepą,
- W. GNIEZNO PŁD. /DW194/ - W. ŁUBOWO – 22877 pojazdów, w tym 798 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 3905 pojazdów ciężarowych z przyczepą,
- W. ŁUBOWO - W. CZERNIEJEWO – 24488 pojazdów, w tym 464 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 4224 pojazdów ciężarowych z przyczepą,
- W. CZERNIEJEWO - W. IWNO – 25723 pojazdów, w tym 504 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 4322 pojazdów ciężarowych z przyczepą.

W ciągu drogi krajowej nr 15 notowano następujące liczby pojazdów:

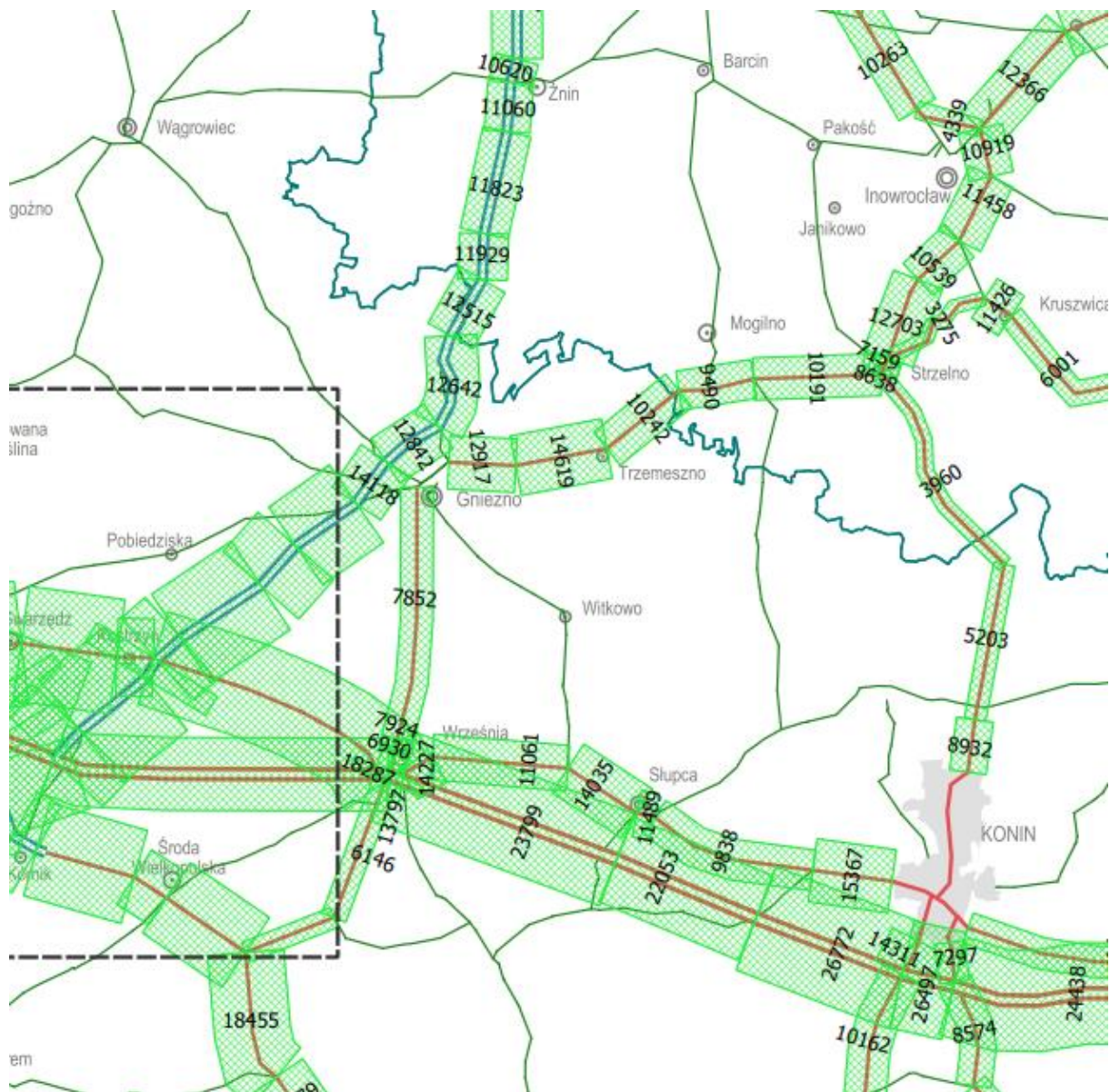
- WRZEŚNIA /GR. MIASTA/ - /UL. POZNAŃSKA (DW194)/ – 7852 pojazdów, w tym 239 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 724 pojazdów ciężarowych z przyczepą,
- GNIEZNO /UL. TRASA ZJAZDU GNIEŹNIEŃSKIEGO (DW194)/ - LULKOWO – 12917 pojazdów, w tym 369 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 2614 pojazdów ciężarowych z przyczepą.
- LULKOWO - TRZEMESZNO /AL. ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI/ – 14619 pojazdów, w tym 376 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 2110 pojazdów ciężarowych z przyczepą,
- TRZEMESZNO /AL. ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI/ - MOGILNO /DP2417C/ – 10242 pojazdów, w tym 337 pojazdów ciężarowych bez przyczepy oraz 724 pojazdów ciężarowych z przyczepą.¹⁵

Mając na uwadze powyższe informacje można zauważyć, iż przestrzeń powiatu gnieźnieńskiego narażona jest na ponadnormatywny hałas. Warto zwrócić uwagę na wysokie liczby dobowych przejazdów samochodów ciężarowych, zarówno drogą ekspresową S5, jak też drogą krajową nr 15.

---

¹⁵ Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>

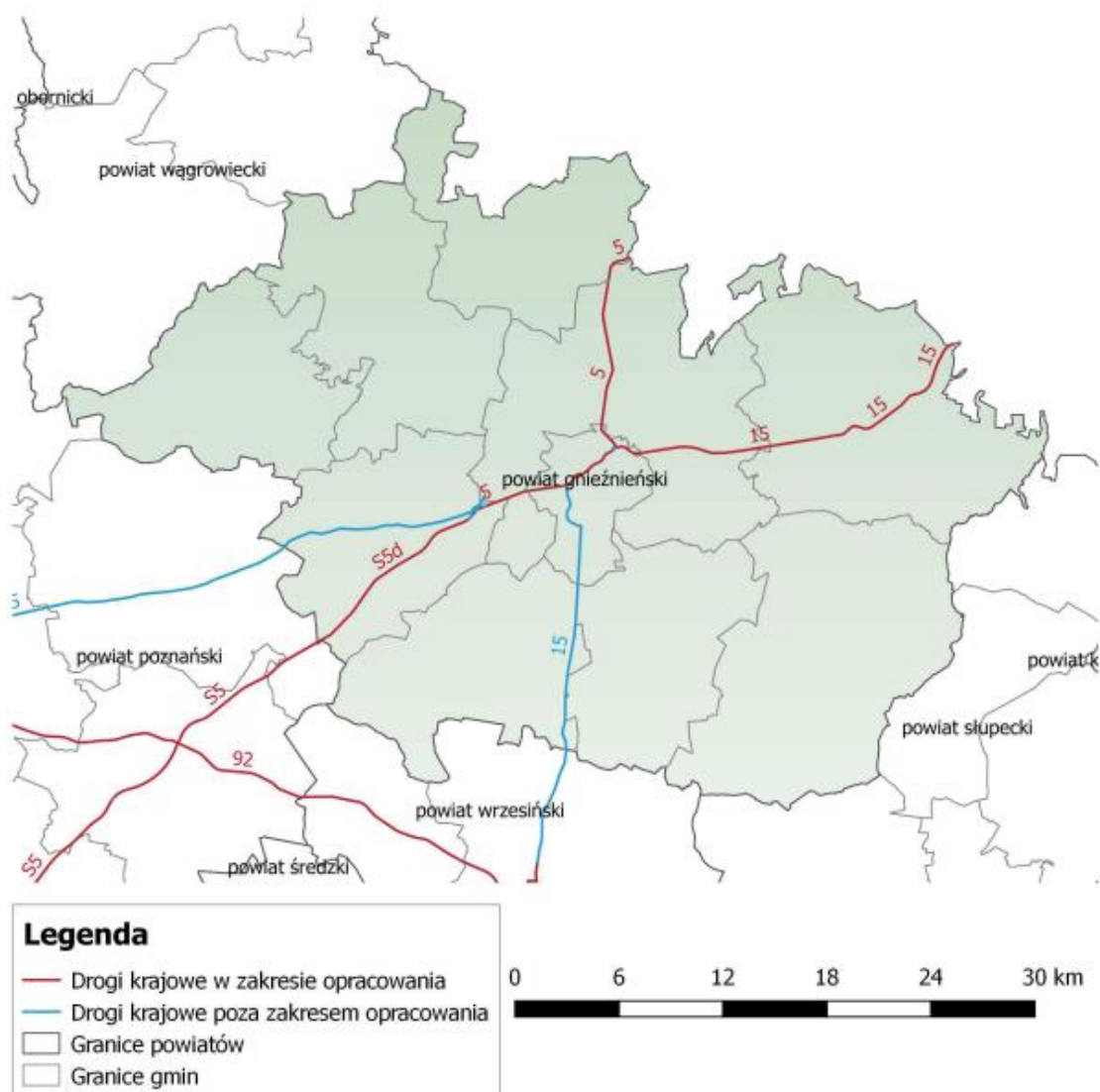
MAPA 1. MAPA PRZEDSTAWIAJĄCA ŚREDNI DOBOWY RUCH ROCZNY POJAZDÓW SILNIKOWYCH NA DROGACH KRAJOWYCH W GPR 2020/21 – WYCINEK MAPY

ŹRÓDŁO: [HTTPS://WWW.GOV.PL/WEB/GDDKIA/GENERALNY-POMIAR-RUCHU-20202021](https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021)

Mapa akustyczna dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa wielkopolskiego sporządzona została m. in. na przestrzeni powiatu gnieźnieńskiego, w odniesieniu do odcinków drogi S5 oraz dróg krajowych nr 5 i 15.

MAPA 2. LOKALIZACJA ANALIZOWANYCH ODCINKÓW DRÓG KRAJOWYCH NA TERENIE POWIATU GNIĘŹNIEŃSKIEGO

ŹRÓDŁO: MAPY AKUSTYCZNE DLA DRÓG KRAJOWYCH O RUCHU POWYŻEJ 3 000 000 POJAZDÓW ROCZNIE - III EDYCJA, GDDKIA

Dane opisowe do map akustycznych wskazują, że szczególne zagrożenie dla mieszkańców w odniesieniu do hałasu płynie ze strony dróg krajowych, w tym drogi krajowe nr 5 oraz 15. Mniejsze zagrożenie dotyczy odcinka drogi ekspresowej.

TABELA 11. PRZEKROCZENIE WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH WEDŁUG WSKAŹNIKA LDWN ORAZ LN

Wskaźnik	0 - 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	Pow. 20 dB
Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika LDWN – droga krajowa S5d	517	70	0	0	0
Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika LN – droga krajowa S5d	691	70	0	0	0

Wskaźnik	0 - 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	Pow. 20 dB
Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika LDWN – droga krajowa 5	16687	11066	7380	838	0
Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika LN – droga krajowa 5	16661	11453	7361	1097	0
Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika LDWN – droga krajowa 15	8184	5181	2686	179	0
Przedział przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla hałasu drogowego, wskaźnik LN	10081	6172	2339	0	0

ŹRÓDŁO: CZĘŚĆ OPISOWA DO MAP AKUSTYCZNYCH DLA DRÓG KRAJOWYCH O RUCHU POWYŻEJ 3 000 000 POJAZDÓW ROCZNIE - III EDYCJA, GDDKIA

Wyjaśnienie:

LDWN

Długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia, pory wieczoru oraz pory nocy.

LN

Długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku.

Uchwałą Nr XII/232/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 października 2019 r. określono Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych i odcinka autostrady A2 (Konin – granica województwa).

Głównym celem Programu jest identyfikacja obszarów w otoczeniu odcinków dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa wielkopolskiego, zagrożonych ponadnormatywnym oddziaływaniem hałasu drogowego oraz wskazanie na tych obszarach działań o charakterze naprawczym, których skutkiem byłyby poprawa warunków akustycznych, a docelowo obniżenie na tych obszarach poziomu hałasu do wartości dopuszczalnych.

Standardem jakości klimatu akustycznego w środowisku są dopuszczalne wartości poziomów dźwięku. Wartości te określa załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Na podstawie art. 113 ust. 2. ustawy POŚ standardy jakości zostały zróżnicowane ze względu na rodzaj terenu, typ źródła hałasu oraz porę doby.

Działaniami POH powinny być objęte wszystkie obszary narażone na ponadnormatywne oddziaływanie hałasu dla wskaźnika LDWN i/lub LN. Jednakże, ze względu na liczbę tych obszarów i niejednokrotnie ich małą powierzchnię (pojedyncza zabudowa w dużych odległościach od siebie),

dostępność skutecznych metod redukcji hałasu oraz ich koszty, nie ma możliwości ani technicznych ani finansowych, aby w ciągu najbliższych kilku lat objąć działaniami wszystkie obszary narażone na hałas przekraczający dopuszczalne normy. Dlatego, dla najbliższej, pięcioletniej perspektywy, do czasu aktualizacji tego Programu w roku 2024, wskazano działania dla lokalizacji w których, na podstawie przedstawionych w Mapie 2017 wartości wskaźnika M, stwierdzono najpilniejszą potrzebę ograniczenia oddziaływania akustycznego od dróg.

W Programie podkreślono, że poziom emisji hałasu drogowego zależy m.in. od:

- prędkości ruchu pojazdów drogowych,
- natężenia ruchu,
- struktury rodzajowej potoku ruchu i udziału pojazdów ciężkich,
- rodzaju i stanu technicznego nawierzchni jezdni,
- rodzaju opon,
- temperatury nawierzchni drogi,
- stanu technicznego pojazdów,
- rodzaju napędu pojazdów drogowych.

Do głównych metod redukcji hałasu drogowego, mających zastosowanie na drogach oraz o realnej skuteczności akustycznej, zaliczyć można:

a) redukcja hałasu „u źródła” (obniżenie emisji):

- stosowanie cichych nawierzchni drogowych,
- redukcja prędkości ruchu,
- uspokojenie ruchu,
- zmiana natężenia ruchu,

b) redukcja hałasu „na drodze propagacji”:

- ekrany przeciwhałasowe, póltunele,
- odpowiednie kształtowanie zagospodarowania terenu w pobliżu drogi.

Dla terenu powiatu gnieźnieńskiego wskazano potrzebę realizacji działań na rzecz odcinka drogi S5 Poznań Wschód – Gniezno (WOP).

- Analiza porealizacyjna dla drogi S5 Poznań – Gniezno (Analiza porealizacyjna dla oddziaływania na środowisko drogi ekspresowej S5 Poznań – Gniezno od km 0+420 do km 34+615, Biuro konsultingowe ochrony środowiska Ekosystem Śląsk, Mysłowice, listopad 2013 r.) wykonana została na zlecenie zarządzającego drogą w wyniku nałożenia Decyzji Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24 września 2007 roku o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia (znak SR.Ko-2.66191-4/06) a także Postanowienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 6 lipca 2009 roku (znak RDOŚ-30-00.II.66190-48/09/js). Zasięg analizy obejmował tereny w otoczeniu drogi ekspresowej S5 od węzła Poznań Wschód do węzła Gniezno Południe, a także fragment DK5 od skrzyżowania z DW197 do węzła Gniezno Południe. W ramach analizy przeprowadzono całodobowe pomiary hałasu w trzydziestu sześciu punktach pomiarowych (zlokalizowanych na terenach podlegających ochronie przed hałasem w najbliższym otoczeniu drogi) wraz z towarzyszącymi im pomiarami natężenia i prędkości ruchu pojazdów, a także wyznaczono zasięg oddziaływania akustycznego przedmiotowego odcinka drogi metodami obliczeniowymi.

W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono niedostateczną skuteczność w przypadku czterech wybudowanych ekranów akustycznych, w skutek czego zaproponowane zostało wdrożenie programu naprawczego. Jednocześnie, nie stwierdzono potrzeby ustanawiania obszaru ograniczonego użytkowania w otoczeniu przedmiotowego odcinka drogi.

- Dla ww. analizy porealizacyjnej wykonane zostało uzupełnienie (Uzupełnienie analizy porealizacyjnej drogi S5 Wschodnia Obwodnica Poznania w zakresie oddziaływań akustycznych dla wybranych fragmentów drogi DK 5 od km 136+260 do km 136+800 i od km 137+700 do km 140+200, Lemitor Ochrona Środowiska Sp. z o.o. sp. k., Wrocław 2018 r.), związane z wybudowaniem obwodnicy Gniezna w ciągu drogi ekspresowej S5 (rozdział 11.1.1), którego zasięg obejmował odcinek DK5 od skrzyżowania z DW197 do węzła Gniezno Południe. W wyniku przeprowadzonych analiz stwierdzono, że istniejące zabezpieczenia akustyczne przy tym fragmencie drogi są aktualnie wystarczające.

Uchwałą Nr L/1122/18 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 września 2018 r. określono Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg wojewódzkich.

Zakłada się realizację następujących działań w ramach Programu:

1) Zadania główne (inwestycyjne – antyhałasowe):

- wykonanie niezrealizowanych zadań z poprzedniego Programu,
- ograniczenie prędkości ruchu samochodów w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej:
  - do 40 km/h na obszarach zabudowanych (w ciągu całej doby),
  - Do 60 km/h na obszarach niezabudowanych (w ciągu całej doby),
  - Do 50 km/h na obszarach niezabudowanych (w ciągu całej doby – tylko w szczególnych przypadkach oraz dla zadań z poprzedniego programu),
- wykonanie przeglądu ekologicznego wzdłuż odcinków, dla których pomimo zastosowania ograniczonej prędkości w dalszym ciągu notuje się przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

2) Zadania wspomagające Program (tzw. prewencyjne):

- kontrola stanu nawierzchni drogowej,
- kontrola przestrzegania przepisów odnośnie prędkości ruchu,
- uwzględnianie zasad kształtowania przestrzeni w otoczeniu źródeł hałasu przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym:
  - stosowanie w planowaniu przestrzennym zasad strefowania (w odniesieniu do terenów niezagospodarowanych),
  - wykorzystanie map akustycznych w pracach planistycznych,
  - wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym,
  - w strefach o udokumentowanej uciążliwości hałasu powodowanej trasami komunikacyjnymi, wprowadzanie w stosunku do nowej zabudowy mieszkaniowej, wymogu stosowania

elementów chroniących przed hałasem środowiskowym (np. ekrany na elewacji budynku, rozpraszające elementy fasad ekrany wzdłuż ścian szczytowych budynków).

Uchwała Nr L/1123/18 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż linii kolejowych znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego obejmującego aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla linii kolejowych o natężeniu ruchu ponad 30 000 pociągów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023 wskazuje, że powiat gnieźnieński narażony jest na hałas będący wynikiem przebiegu linii kolejowej nr 353.

W granicach administracyjnych województwa wielkopolskiego, z wyłączeniem miasta Poznań, zlokalizowanych jest łącznie osiem odcinków w ciągu czterech linii kolejowych, po których przejeżdża więcej niż 30 000 pociągów na rok. Identyfikację oraz charakterystykę analizowanych linii kolejowych przedstawiono poniżej.

Programem ochrony środowiska przed hałasem objęty jest odcinek zlokalizowany w ciągu linii kolejowej nr 353: – odcinek Kobylica – Gniezno o długości 36.972 km.

Podstawowe informacje o obiektach i terenach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie analizowanych odcinków linii kolejowych, w odległości do 400 m od osi skrajnego toru:

- 4 625 lokali mieszkalnych,
- 12 574 mieszkańców,
- Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych – 6,
- Liczba innych obiektów budowlanych istotnych z punktu widzenia ochrony przed hałasem – 3.

Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku w odniesieniu do wskaźnika LDWN w podziale wskazuje jednocześnie na niski poziom zagrożenia hałasem w powiecie gnieźnieńskim.

TABELA 12. PRZEKROCZENIE WARTOŚCI DOPUSZCZALNYCH WEDŁUG WSKAŹNIKA LDWN

Wskaźnik	0 - 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB
Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika LDWN – linia kolejowa nr 353 na terenie powiatu gnieźnieńskiego	38	6	0	0

ŹRÓDŁO: UCHWAŁA NR L/1123/18 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO Z DNIA 24 WRZEŚNIA 2018 R. W SPRAWIE OKREŚLENIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM DLA TERENÓW WZDŁUŻ LINII KOLEJOWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO OBEJMUJĄCEGO AKTUALIZACJĘ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM DLA LINII KOLEJOWYCH O NATĘŻENIU RUCHU PONAD 30 000 POCIĄGÓW NA ROK ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2023

W celu ograniczenia równoważnego poziomu dźwięku do wartości nie przekraczających poziomów dopuszczalnych określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w otoczeniu analizowanych odcinków linii kolejowych zaproponowano w Programie odpowiednie działania naprawcze. Należy jednak zaznaczyć, że w świetle istniejącego poziomu obciążenia ruchem oraz lokalizacji tych odcinków w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej uzyskanie efektów w postaci

dotrzymania poziomów dopuszczalnych jest niezwykle trudne, a w niektórych przypadkach wręcz nierealne. Zadaniem służb ochrony środowiska oraz administratora sieci kolejowej jest jednak podejmowanie wszelkich działań mających na celu poprawę klimatu akustycznego w sąsiedztwie linii kolejowych w takim stopniu, w jakim jest to tylko możliwe.

Możliwe działania niezbędne do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, w otoczeniu analizowanych odcinków linii kolejowych to:

I. Zadania inwestycyjne:

- budowa osłon akustycznych,
- szlifowanie szyn,
- zastosowanie wkładek przyszynowych.

II. Zadania wspomagające:

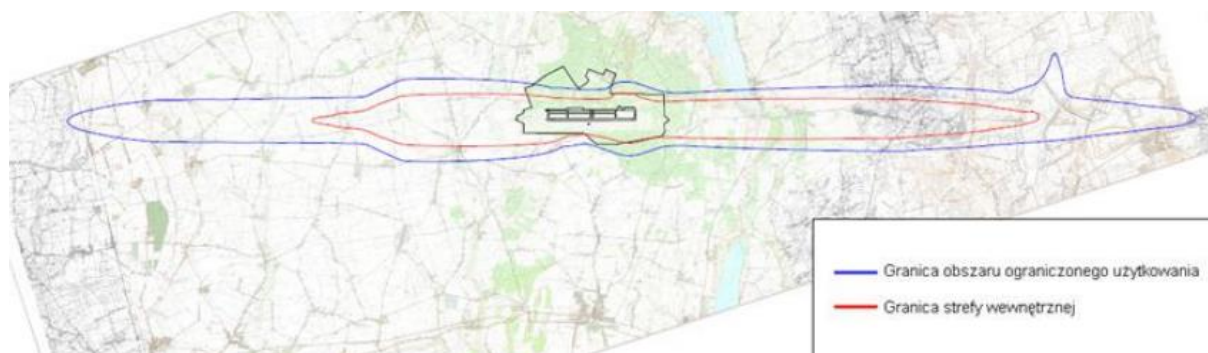
- kontrola stanu nawierzchni kolejowej,
- właściwe planowanie przestrzenne.

Obszar powiatu gnieźnieńskiego (południowo-wschodnia część powiatu) narażony jest na hałas, będący skutkiem działalności lotniska w Powidzu.

UCHWAŁA NR XVI/442/16 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu określa granice tego obszaru.

Granica obszaru ograniczonego użytkowania (izolinia niebieska) – od strony wschodniej sięga do powiatu gnieźnieńskiego, do granicy obrębu Żydowo, przechodząc przez grunty wsi Kosowo; od strony zachodniej wchodzi w powiat Konin w obręb Kazimierz Biskupi, przechodząc przez miejscowość Kazimierz Biskupi w pobliżu osiedla Zawadzkiego; część północna i południowa to obszar powiatu słupeckiego i gnieźnieńskiego; w części północnej obwiednia przebiega w pobliżu miejscowości Malczewo, Karsewo, Mąkownica i przecina jezioro Powidzkie w pobliżu miejscowości Giewartów; w części południowej izolinia przebiega w pobliżu następujących miejscowości: Jarząbkowo, Jaworowa, Mielżyn. Granica strefy wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania (izolinia czerwona) – od strony wschodniej sięga do powiatu gnieźnieńskiego do obrębu Gorzykowo, przechodząc przez miejscowość Gorzykowo; w powiecie gnieźnieńskim izolinia przechodzi także przez miejscowości Ruchocin i Mielżyn; od strony zachodniej wchodzi w powiat Konin, w obręb Bochlewo i Anielewo, przechodząc za miejscowość Anielewo; część północna i południowa izoliny to obszar powiatu słupeckiego i gnieźnieńskiego; obwiednia przechodzi głównie w pobliżu terenów lotniska zahaczając o jezioro Powidzkie w miejscowości Giewartów.

MAPA 3. GRANICE OBSZARU OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA DLA LOTNISKA WOJSKOWEGO W POWIDZU

ŹRÓDŁO: UCHWAŁA NR XVI/442/16 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO Z DNIA 21 MARCA 2016 R. W SPRAWIE UTWORZENIA OBSZARU OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA DLA LOTNISKA WOJSKOWEGO W POWIDZU

Granice zewnętrzne obszaru ograniczonego użytkowania wyznacza się na podstawie:

- 1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eq} D = 55$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych;
- 2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eq} N = 45$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych.

W obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębnia się dwie strefy:

- 1) strefę zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, określona w § 3, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eq} D = 60$ dB oraz dla pory nocy $LA_{eq} N = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; strefa zewnętrzna wyznaczona zostaje ze względu na przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów szpitali, domów opieki społecznej oraz terenów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;
- 2) strefę wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska; strefa wewnętrzna wyznaczona zostaje ze względu na przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów, o których mowa w pkt 1 oraz dla terenów zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych i terenów mieszkaniowo-usługowych.

W obszarze ograniczonego użytkowania określa się następujące sposoby korzystania z terenów:

- 1) w strefie zewnętrznej:
  - a) zabrania się budowy nowych szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, a także ich rozbudowy i nadbudowy,
  - b) zabrania się zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków na cele szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

- c) zabrania się tworzenia stref ochronnych „A” uzdrowisk,
- d) zabrania się lokalizowania nowych obiektów, których działalność może zwiększyć poziom hałasu w środowisku, a także ich rozbudowy i nadbudowy,
- 2) w strefie wewnętrznej:
- a) zabrania się budowy nowych szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, a także ich rozbudowy i nadbudowy,
- b) zabrania się zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków na cele szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- c) zabrania się tworzenia stref ochronnych „A” uzdrowisk,
- d) zabrania się lokalizowania nowych obiektów, których działalność może zwiększyć poziom hałasu w środowisku, a także ich rozbudowy i nadbudowy,
- e) dopuszcza się lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej, pod warunkiem zapewnienia właściwego komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej.

W obszarze ograniczonego użytkowania wprowadza się następujące wymagania techniczne dotyczące budynków:

- 1) w strefie zewnętrznej – zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej;
- 2) w strefie wewnętrznej – zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej (przede wszystkim poprzez zapewnienie stolarki okiennej o właściwej izolacyjności akustycznej w zależności od oceny wielkości przekroczenia).

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego określono, że celem jest zapewnienie dobrego klimatu akustycznego, zwłaszcza na terenach zabudowanych. Przewidziano do realizacji następujące działania:

- Eliminowanie ruchu tranzytowego z obszarów o gęstej zabudowie, np. poprzez budowę obwodnic. Szczególnego znaczenia nabiera budowa obwodnicy Gniezna w ciągu drogi S5. Spowoduje to zmniejszenie natężenia ruchu pojazdów m. in. na ul. Poznańskiej i Trasie Zjazdu Gnieźnieńskiego.
- Ochrona mieszkańców przed hałasem komunikacyjnym, np. poprzez budowę ekranów akustycznych i pasów zwartej zieleni ochronnej w miejscach newralgicznych.
- Stymulowanie zakładów przemysłowych do ograniczenia ich uciążliwości hałasowej.¹⁶

---

¹⁶ Na podstawie: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego

5.1.9 Promieniowanie elektromagnetyczne

Głównymi rodzajami źródeł sztucznych pól elektromagnetycznych występujących w środowisku są:

- linie elektroenergetyczne,
- obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowych,
- obiekty radiolokacyjne.

W latach 2019-2020, podobnie jak w latach ubiegłych, w trakcie badań na obszarze całej Wielkopolski, w tym na terenie powiatu gnieźnieńskiego, w żadnym z punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń poziomów PEM. Mimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku.

Podstawowe znaczenie dla ochrony przed polami elektromagnetycznymi ma właściwa lokalizacja instalacji emitujących te pola, z tego powodu konieczne jest uwzględnianie instalacji emitujących pola elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.¹⁷

TABELA 13. WYNIKI POMIARÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH NA TERENIE POWIATU GNIĘZIEŃSKIEGO W 2020 ROKU

Lokalizacja	Długość geograficzna	Szerokość geograficzna	Data pomiaru	Parametr pomiaru	Wyniki pomiaru	Niepewność pomiaru
Gniezno	17° 34' 31"	52° 31' 46"	14.07.2020	Składowa elektryczna 3[MHz]-3[GHz]	0,67	0,17
Gniezno	17° 35' 25"	52° 32' 32"	14.07.2020	Składowa elektryczna 3[MHz]-3[GHz]	0,6	0,15

ŹRÓDŁO: GIOŚ

5.1.10 Gospodarka odpadami

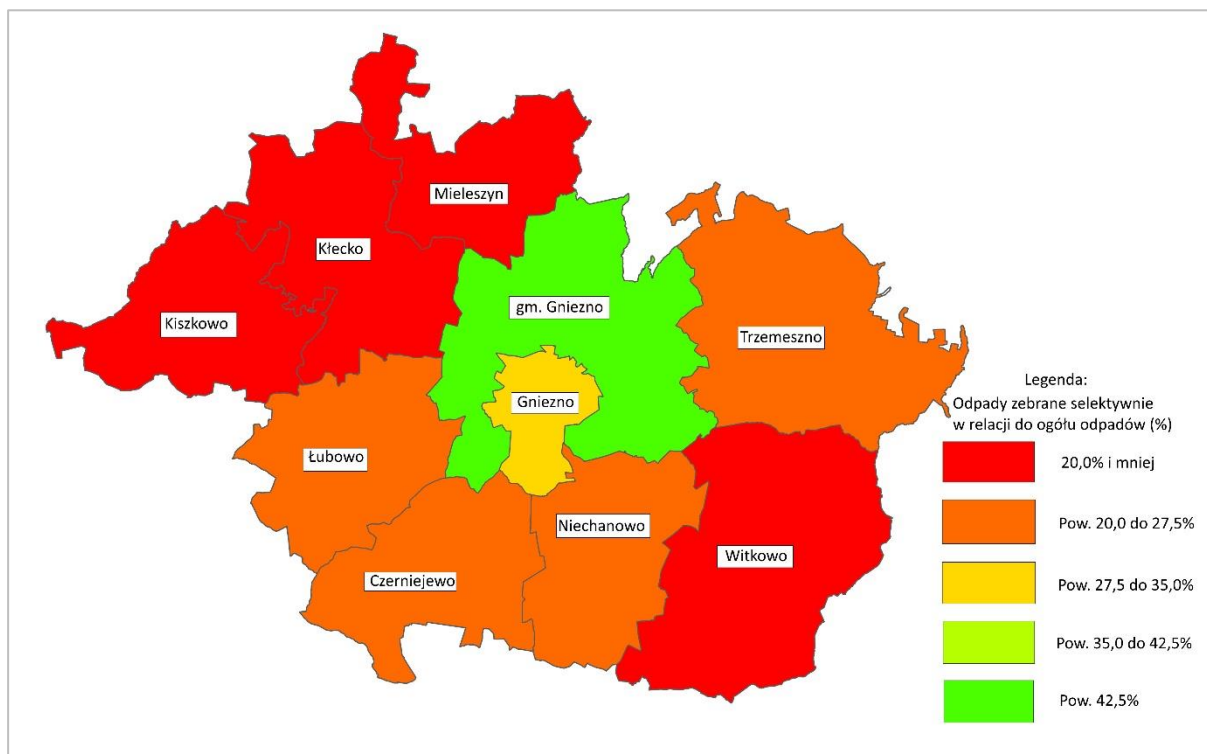
W przestrzeni powiatu gnieźnieńskiego gospodarka odpadami prowadzona jest w oparciu o Zakład Zagospodarowania Odpadów w Lulkowie. Został on uruchomiony w 2015 roku. Swym zasięgiem obejmuje gminy: Gniezno (miasto), Gniezno, Czarniejewo, Kiszkowo, Kłecko, Łubowo, Niechanowo, Trzemeszno, Witkowo, Września, Nekla, Miłosław, Kołaczkowo, Pyzdry.¹⁸

W poszczególnych gminach powiatu gnieźnieńskiego notowano bardzo różnorodny udział odpadów zbieranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów, jednak ten poziom w całym powiecie (26,1%) był wyraźnie niższy od średniej krajowej (31,2%) i średniej dla województwa wielkopolskiego (29%). Wg danych GUS dla 2019 roku najwyższy poziom udziału odpadów zbieranych selektywnie odnotowano w gminie wiejskiej Gniezno (45,3%). Najniższy poziom uczestnictwa w segregacji odpadów dotyczył gminy Kłecko (11,6%).

¹⁷ Na podstawie: Raport o stanie środowiska w województwie wielkopolskim w 2020 roku

¹⁸ Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego za lata 2018-2019

RYSUNEK 3. ODPADY ZEBRANE SELEKTYWNIEM W RELACJI DO OGÓŁU ODPADÓW W 2019 ROKU

ŹRÓDŁO: OPRAWOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

Ważnym zagadnieniem związanym z gospodarką odpadami w powiecie gnieźnieńskim jest likwidacja wyrobów zawierających azbest. Powiat Gnieźnieński posiada, przyjęty Uchwałą nr XIX/201/2008 Rady Powiatu Gnieźnieńskiego z dnia 26 czerwca 2008 r (z późn. zm.), Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest. Programy takie posiadają również gminy: Miasto Gniezno, Łubowo, Kłecko, Witkowo, Czarniejewo oraz Trzemeszno. Co roku Zarząd Powiatu Gnieźnieńskiego opracowuje Regulamin udzielania finansowania realizacji przedsięwzięcia „Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest”.

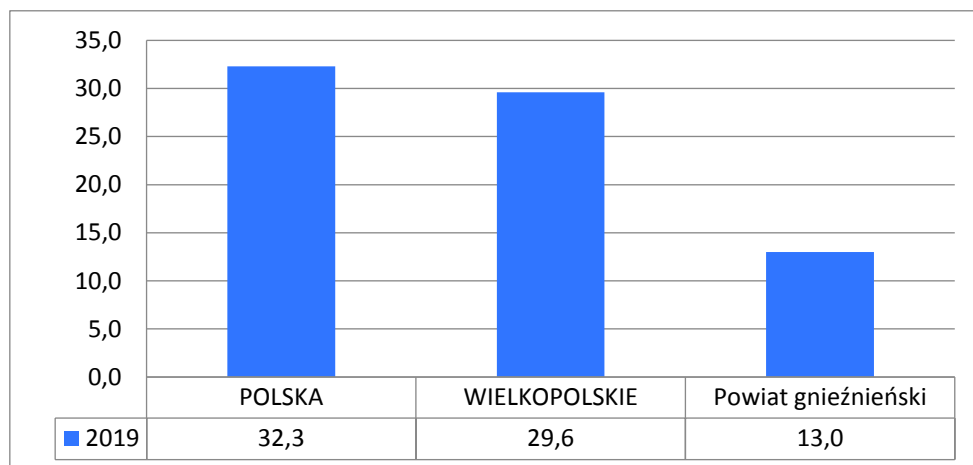
Od 2008 roku z terenu powiatu unieszkodliwiono na składowisku odpadów niebezpiecznych 8 tys. Mg wyrobów zawierających azbest. Całkowita wartość zadania wyniosła 3,5 mln zł. Z terenu powiatu gnieźnieńskiego unieszkodliwiono łącznie ok. 8 tys. ton materiałów zawierających azbest. Do unieszkodliwienia pozostało około 30 tys. ton materiałów, które ujęte są w bazie danych.¹⁹

¹⁹ Na podstawie: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego za lata 2018-2019

5.1.11 Obszarowa ochrona przyrody

Powiat gnieźnieński charakteryzuje się niskim na tle kraju udziałem powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem. Tylko 13% powierzchni powiatu stanowią obszary chronione.

WYKRES 1. UDZIAŁ OBSZARÓW PRAWNIE CHRONIONYCH W POWIERZCHNI OGÓŁEM (%) W POWIECIE GNIEŹNIEŃSKIM

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

TABELA 14. LISTA OBSZARÓW CHRONIONYCH

Obszar chroniony	Lokalizacja (gmina na terenie powiatu)	Opis
Rezerваты²⁰		
Bielawy	Czarniejewo	Bielawy położony koło Goranina gmina Czarniejewo, utworzony 1954 r. Jest to rezerwat leśny objęty ochroną czynną. Jego powierzchnia wynosi 20,01 ha. Został utworzony w celu zachowania fragmentu lasu liściastego o charakterze zespołu naturalnego z udziałem dębu, jesionu, grabu, wiązu i modrzewia polskiego.
Modrzew Polski w Noskowie	Czarniejewo	Rezerwat został utworzony w 1954 r., jest objęty ochroną czynną. Ogólna powierzchnia wynosi 1,04 ha. Został utworzony w celu zachowania drzewostanu sosnowego z udziałem modrzewia polskiego (<i>Larix polonica</i>), występującego na odosobnionym stanowisku niżowym.
Wiązy w Nowym Lesie	Czarniejewo	Rezerwat został utworzony w 1954 r. Ogólna powierzchnia wynosi 6,85 ha. Utworzony dla zachowania ze względów naukowych oraz dydaktycznych dobrze wykształconego lasu liściastego reprezentującego grąd środkowoeuropejski z bogatą florą runa leśnego.

²⁰ Źródło: <https://czarniejewo.poznan.lasy.gov.pl/> oraz <http://bip.poznan.rdos.gov.pl/inne-rejestry-publiczne> (rejestr rezerwatów przyrody)

Obszary Chronionego Krajobrazu²¹

Powidzko-Bieniszewski Obszar Chronionego Krajobrazu	Trzemeszno,	<ul style="list-style-type: none"> • Data utworzenia: 1998 rok. • Powierzchnia: 46 tys. ha. • Opis: obejmuje południowy fragment Pojezierza Gnieźnieńskiego połączony ciągiem wzgórz moreny czołowej z resztką dawnej Puszczy Bieniszewskiej. Obszar ten łączy się z doliną Warty ciągiem wzgórz moreny czołowej przez rejon Puszczy Bieniszewskiej i dolinę Meszny ze sztucznym zbiornikiem na północ od Słupcy. Puszcza Bieniszewska to resztki dużego kompleksu leśnego zachowanego do dziś w części rynny głogowsko-pątnowskiej. Wśród zalesionych pagórków kemowych licznie występują małe jeziora. Rynnę budują twory piaszczysto-żwirowe, a w jej dnie występują torfy i osady pochodzenia limnicznego. Duża zmienność obszarów o różnym poziomie wód gruntowych decyduje o urozmaiconym krajobrazie puszczy i jej dużej atrakcyjności. Występuje tu znaczne zróżnicowanie siedliskowe. Na południowym wschodzie dominuje siedlisko grądu serii bogatej, na południowym i północnym zachodzie – boru mieszanego. W centralnej części – mozaika grądu ubogiego oraz łęgu jesionowo-olszowego i olsu, a na pagórkach (szczególnie na północ od Jeziora Wściekłego) acidofilnej i świetlistej dąbrowy. • Położenie administracyjne (gminy): Kazimierz Biskupi Słupca, Powidz, Witkowo, Konin, Trzemeszno, Kleczew, Strzałkowo, Ostrowite, Wilczyn, Słupca, Golina, Orchowo.
--	-------------	---

Parki Krajobrazowe²²

Powidzki Park Krajobrazowy	Gmina Witkowo	<ul style="list-style-type: none"> • Data utworzenia: 1998 rok. • Powierzchnia: 24 887,21 ha. • Cele ochrony: zachowanie krajobrazu młodoglacjalnego o dużym zróżnicowaniu form, którego główny element stanowi zespół kilkunastu jezior polodowcowych, przeważnie o charakterze rynnowym (w tym największe jeziora regionu: Powidzkie i Niedzięgiel) ze zbiorowiskami podwodnych łąk ramienicowych, licznymi gatunkami ryb i dogodnymi warunkami do bytowania ptaków; ochrona stanowisk rzadkich roślin wodno-błotnych. • Położenie fizycznogeograficzne: Pojezierze Gnieźnieńskie, Równina Wrzesińska. • Położenie administracyjne: powiat gnieźnieński, gmina Witkowo; powiat koniński, gminy: Kleczew i Wilczyn;
-------------------------------	---------------	---

²¹ Źródło: <https://www.zpkww.pl/parki/>

²² Źródło: <https://konin.poznan.lasy.gov.pl/>

		<p>powiat słupecki, gminy: Orchowo, Ostrowite, Powidz i Słupca.</p> <ul style="list-style-type: none"> Inne formy ochrony przyrody: Powidzko-Bieniszewski Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszary Natura 2000: obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pojezierze Gnieźnieńskie, użytek ekologiczny Jezioro Czarne, pomniki przyrody.
Lednicki Park Krajobrazowy	Łubowo, Kiszkowo, Kłecko	<ul style="list-style-type: none"> Data utworzenia: 1988 rok. Powierzchnia: 7618,40 ha. Cele ochrony: Zachowanie krajobrazu kulturowego okolic jeziora Lednica jako akwenu z urozmaiconą linią brzegową i wyspami oraz krajobrazu leśno-polnego ze zróżnicowaną rzeźbą terenu w północnej części parku. Zachowanie cennych ekosystemów z rzadkimi gatunkami roślin i zwierząt, w tym ekosystemów jeziornych, oraz dobrze zachowanych ekosystemów lasów łęgowych, olsów i grądów. Zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego i historycznego wraz z ich otoczeniem, w tym szczególnie pozostałości zespołu osadniczego z czasów pierwszych Piastów. Położenie fizycznogeograficzne: Pojezierze Gnieźnieńskie, Równina Wrzesińska. Położenie administracyjne: powiat poznański, gmina Pobiedziska; powiat gnieźnieński, gminy: Łubowo, Kiszkowo i Kłecko. Inne formy ochrony przyrody: pomniki przyrody.
Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka	Kiszkowo	<ul style="list-style-type: none"> Data utworzenia: 1993 rok, Powierzchnia parku: 12 202,0 ha, Powierzchnia otuliny: 9 538,55 ha, Cele ochrony: zachowanie jednego z największych kompleksów leśnych środkowej Wielkopolski, charakteryzującego się dużymi wartościami przyrodniczymi, krajobrazowymi, a także naukowo-dydaktycznymi. Położenie fizycznogeograficzne: Pojezierze Gnieźnieńskie, Równina Wrzesińska. Położenie administracyjne: powiat poznański, gminy: Czerwonak, Murowana Goślina i Pobiedziska; powiat gnieźnieński, gmina Kiszkowo; powiat wągrowiecki, gmina Skoki. Inne formy ochrony przyrody: Rezerваты przyrody: Jezioro Czarne, Jezioro Pławno, Klasztorne Modrzewie koło Dąbrówki Kościelnej, Las mieszany w Nadleśnictwie Łopuchówko i Żywiec dziewięciolistny, Obszary Natura 2000: obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Uroczyska Puszczy Zielonki, użytki ekologiczne na terenie wsi Głębozec, Głębocko, Uchorowo, Zielonka oraz Mokradła nad jeziorem Kamińsko, pomniki przyrody.

Obszary Ptasie Natura 2000²³

Dolna Małej Wełny pod Kiszkowem	Kłecko, Kiszkowo	<ul style="list-style-type: none"> • Kod: PLB300006. • Data wyznaczenia: 2007 rok. • Powierzchnia: 1 252,35 ha • Lokalizacja (gminy): Kłecko, Kiszkowo (wiejska). • Niewielka ostoja obejmująca fragment doliny rzeki z trzema jeziorami oraz dwoma kompleksami stawów rybnych. Jest to jedno z ważniejszych stanowisk łągowych rybitwy białowąsej, rybitwy czarnej oraz bączka w Polsce. W granicach ostoi w okresie migracji dochodzi do dużych w skali kraju koncentracji gęsi zbożowych i białoczelnych, a łączna liczebność ptaków wodnych w czasie wędrówki wiosennej przekracza 35 000 os.
---------------------------------	------------------	--

Obszary Siedliskowe Natura 2000²⁴

Grądy w Czarniejewie	Czarniejewo, Łubowo	<ul style="list-style-type: none"> • Kod: PLH300049 • Data wyznaczenia: 2011 rok. • Powierzchnia: 1212,87 ha. • Lokalizacja (gminy): Września, Czarniejewo, Łubowo. • Grądy w Czarniejewie położone są na Równinie Wrzesińskiej, w zlewni prawobrzeżnego dopływu Warty - Wrześnicy. Lasy Czarniejewskie są od wieków użytkowane gospodarczo, mimo to należą do najlepiej zachowanych w Wielkopolsce. Przeważają w nich drzewostany mieszane, przy czym największą powierzchnię zajmują grądy środkowoeuropejskie Galio silvatici- Carpinetum. Poza nimi spotkać można: łągi jesionowo-olszowe oraz łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe.
Pojezierze Gnieźnieńskie	Gniezno (wiejska), Trzemeszno, Witkowo	<ul style="list-style-type: none"> • Kod: PLH300026. • Data wyznaczenia: 2009 rok. • Powierzchnia: 15922 ha. • Lokalizacja (gminy): Gniezno (wiejska), Strzelno Ostrowite, Wilczyn, Mogilno, Jeziora Wielkie, Słupca, Powidz, Witkowo, Trzemeszno, Kleczew, Orchowo. • Obejmuje najcenniejszą przyrodniczo część Pojezierza Gnieźnieńskiego. Opisywany obszar charakteryzuje się młodo glacialną rzeźbą terenu: rynny polodowcowe, morena czołowa, morena denna, równina sandrowa. Znajduje się tu kompleks jezior głównie rynnowych. Przez obszar przechodzi dział wodny III rzędu, rozdzielający zlewnię Noteci i Warty. Swoje źródła mają tu następujące rzeki: Wełna, Noteć Zach., Mieszna. Obszar ma duże znaczenie w skali Wielkopolski dla zachowania zbiorowisk łągowych wykształconych na pokładach wapna łąkowego,

²³ <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> oraz <http://ine.eko.org.pl/>

²⁴ <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP> oraz <http://ine.eko.org.pl/>

		torfowisk oraz leśnych zbiorowisk, zwłaszcza łągów. W lasach przeważają drzewostany mieszane.
Stawy Kiszkowski	KłECKO, KiszKowo	<ul style="list-style-type: none"> • Kod: PLH300050. • Data wyznaczenia: 2011 rok. • Powierzchnia: 477,49 ha. • Lokalizacja (gminy): KłECKO, Skoki, KiszKowo. • Obszar ten obejmuje fragment doliny Małej Wełny oraz niewielkiego dopływu w okolicach KiszKowa, wzdłuż których wybudowano w latach 80. ubiegłego wieku dwa kompleksy stawów rybnych. Większy z zespołów stawu, znajdujący się na wschód od KiszKowa, w dolinie rzeki Małej Wełny i zajmuje powierzchnię około 200 ha. Użytkowanie tych stawów jest kłopotliwe ze względu na trudności z utrzymaniem odpowiedniej ilości wody. Tylko częściowo wykorzystywane są do produkcji karpia, na pozostałej części utrzymywane są płytkie rozlewiska, silnie zarośnięte roślinnością szuwarową i zaroślami wierzbowymi.
Użytki ekologiczne²⁵		
Użytek ekologiczny Jezioro Czarne	Witkowo	<ul style="list-style-type: none"> • Znajduje się on na terenie leśnictwa Skorzęcin, w oddziale 62a,62 b,62 d, 63 a, 64 h, 64 m, 65 i, 65 j, 77c, 77d; zajmuje powierzchnię 59,05 ha. Użytek ten został powołany na mocy Uchwały Nr VIII/62/2015 Rady Miejskiej w Witkowie z dnia 24 września 2015 roku. • Przedmiotem ochrony jest kompleks śródleśnych torfowisk wykształconych wskutek zarastania jeziora, obejmujący stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych podlegający ochronie. • Z ciekawszych gatunków płazów możemy tu spotkać: traszkę zwyczajną, grzebiuszkę ziemną, ropuchę szarą, ropuchę zieloną i kumaka nizinnego. Przy jeziorze występuje także zaskroniec. W trzcinowiskach i wśród innej roślinności tego zarastającego jeziora odbywają się lęgi różnych gatunków kaczek i wróblowców. Jezioro Czarne jest także miejscem rozmnażania ssaków chronionych takich jak wydra, gronostaj i łasica.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego występuje **405 pomników przyrody**. Większość stanowią dęby szypułkowe i lipy drobnolistne.

Zachowanie bioróżnorodności

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego realizowane są działania wspierające zachowanie bioróżnorodności. Zaliczyć do nich należy działania związane z odbudową populacji kuropatw.

²⁵ Za: witkowo.pl oraz <https://gniezno.poznan.lasy.gov.pl/uzytki-ekologiczne>

Realizowane są m. in. na podstawie Uchwały nr 1500/2018 Zarządu Powiatu Gnieźnieńskiego z dnia 18.09.2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu zasiedlenia obwodów łowieckich Powiatu Gnieźnieńskiego kuropatwą, bażantem i zajęcem”.

Kolejnym ważnym działaniem realizowanym na rzecz ochrony bioróżnorodności w powiecie gnieźnieńskim są ograniczenia i zakazy używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi na jeziorach powiatu. Zapisy korzystania z jezior regulują zapisy uchwały nr VIII/40/2015 Rady Powiatu Gnieźnieńskiego z dnia 26 marca 2015 r.

Edukacja ekologiczna

Ważnym zagadnieniem dla skuteczności prowadzonych działań na rzecz ochrony środowiska jest świadomość ekologiczna. Działalność ekologiczno-edukacyjna Powiatu Gnieźnieńskiego stanowi jedno z głównych narzędzi polityki ekologicznej. Powiat stara się aktywnie uczestniczyć w podnoszeniu świadomości ekologicznej dzieci, młodzieży i mieszkańców oraz w miarę możliwości koordynować i wspierać zadania z zakresu ochrony środowiska, przyrody, gospodarki odpadami. Starostwo Powiatowe w Gnieźnie, poprzez Wydział Środowiska, Leśnictwa i Rolnictwa, współpracuje z Nadleśnictwem Gniezno, Polskim Klubem Ekologicznym Koło w Gnieźnie, Polskich Zrzeszeniem Inżynierów i Techników Sanitarnych, Wielkopolską Okręgową Izbą Inżynierów Budownictwa, Polskim Związkiem Łowieckim, placówkami oświatowymi, Urzędem Miejskim w Gnieźnie oraz Urzędami Gmin z terenu powiatu.²⁶

5.1.13. Walory przyrodnicze, w tym gatunki roślin, grzybów i zwierząt objęte ochroną gatunkową

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego nie przeprowadzono szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej. Informacji nt. występowania gatunków roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną gatunkową dostarczają opisy stanu przyrody na obszarach podlegających ochronie.

Powidzki Park Krajobrazowy położony jest na terenie trzech powiatów: Gniezno, Słupca i Konin. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego leży w gminie Witkowo. Bogactwo parku skupia się na nasadzeniach sosnowych na siedlisku m.in. grądu. Najcenniejsze kompleksy leśne występują wokół Jeziora Niedziegieł. W Parku występuje również ponad 900 gatunków roślin naczyniowych. Ochronie na terenie parku podlegają zbiorowiska podwodnych łąk ramienicowych, liczne gatunki ryb. Jest do bytowania ptaków oraz ochrony stanowisk rzadkich roślin wodno-błotnych.

- Szata roślinna Powidzkiego Parku Krajobrazowego liczy prawie 1000 gatunków, z czego około 150 to gatunki rzadkie, a także podlegające ochronie. Wśród najcenniejszych roślin stwierdzonych na omawianym obszarze wyróżnić należy mięsożerną aldrowandę pęcherzykowatą. Tutejsza bogata populacja selerów błotnych stanowi jedno z kilkunastu stanowisk tego gatunku w Polsce i najdalej na wschód wysunięte w regionie. Na uwagę zasługuje również mech sierpowiec błyszczący i lipiennik Loesela – rzadki storczyk o zielonkawych lub bladożółtych kwiatach.

---

²⁶ Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego za lata 2018-2019

- pośród rzadkich zwierząt występujących na omawianym terenie większość to gatunki związane ze środowiskiem wodnym lub wodno-błotnym. W grupie bezkręgowców wyróżnia się obecność zatoczka łamliwego – rzadkiego chronionego ślimaka. Wody licznych jezior na omawianym obszarze stanowią środowisko życia wielu gatunków ryb, w tym chronionego piskorza i suma europejskiego. Część tutejszych zbiorników, w tym największe Jezioro Powidzkie, zaliczana jest do typu sielawowego – a więc akwenów o dużej głębokości i znacznej przejrzystości wody, dla których charakterystycznymi gatunkami są sieja i sielawa. W związku z istnieniem wielu dogodnych siedlisk płazy reprezentowane są przez wszystkie gatunki krajowe, w tym znaczące populacje traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego. W skład awifauny wchodzi między innymi wiele ptaków wodno-błotnych, w tym gatunki związane z pasem trzcinowisk (na przykład bąk, bączek, błotniak stawowy, gęgawa, remiz, wąsatka). W okresie przelotów rozległe jeziora parku stanowią dogodne miejsce odpoczynku dla licznych stad gęsi, łabędzi, łysek i kaczek. Bogactwo ichtiofauny warunkuje obecność wydry, herbowego zwierzęcia parku.
- Jednym z największych zagrożeń dla walorów przyrodniczych omawianego obszaru jest obniżanie się poziomu wód w jeziorach. Istotnym zagrożeniem jest również nadmierna presja rekreacyjna i niekontrolowany rozwój zabudowy letniskowej nad brzegami jezior, co w efekcie przynosi zubożenie krajobrazu, ograniczenie dostępu do linii brzegowej, wzrost poziomu zanieczyszczeń wód jeziornych, zaśmiecanie lasów, terenów nadbrzeżnych i wód, fragmentację i fizyczne niszczenie siedlisk.²⁷

Lednicki Park Krajobrazowy położony jest na terenie dwóch powiatów: Gniezno i Poznań. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego leży w gmin; Łubowo, Kiszkowo i Kłecko. Głównym celem powołania parku była potrzeba ochrony kulturowych i przyrodniczych walorów obszaru wokół jeziora Lednica. Świat przyrody parku jest bardzo bogaty występuje tu ok. 158 gatunków ptaków, w tym 111 lęgowych. Florę Parku Lednickiego tworzy ponad 600 gatunków roślin naczyniowych.

- Jak na teren typowo rolniczy świat przyrody ożywionej parku jest dość bogaty. Rośliny tworzą tu ponad 100 zespołów roślinnych, w tym 19 zagrożonych (na przykład zespół okrzężnicy bagiennej, zespół „lilii wodnych” – grzybieni białych i grążela żółtego, czy zespół żabiścieku pływającego). W dolinie Głównej stwierdzono rzadko spotykany szuwar turzycy dwustronnej. Siedliska przyrodnicze o znaczeniu wspólnotowym to: naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, ziołorośla nadrzeczne, łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, grąd środkowoeuropejski, łęg jesionowy, niżowe świeże łąki ekstensywne, wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe i murawy kserotermiczne (ze stanowiskami posłonka kutnerowatego i sasanki łąkowej). Florę tworzy ponad 600 gatunków roślin naczyniowych, w tym 12 ściśle chronionych (między innymi storczyki – stoplamek krwisty, stoplamek szerokolistny oraz kruszczyk błotny). W zbiorowiskach leśnych obecna jest przylaszczka pospolita, śnieżyca przebiśnieg czy lilia złotogłów. Gatunki pod ochroną częściową to między innymi kopytnik pospolity, konwalia majowa, kocanki piaskowe, grązel żółty czy grzybienie białe. W parku występuje też 15 roślin rzadkich i zagrożonych w Wielkopolsce, w tym czerniec gronkowy, groszek błotny, selernica żyłkowana albo czyściec prosty. Najcenniejsze osobniki drzew, głównie dębów i lip, ale także wiązów, topól, buków

²⁷ Źródło: <https://www.zpkww.pl/parki/powidzki-park-krajobrazowy>

i innych gatunków objęto ochroną w formie pomników przyrody, których na terenie parku ustanowiono około 50. Gromada owadów najlepiej rozpoznana została w zakresie dzikich pszczołowatych, dla których ważnym siedliskiem występowania są zabudowania Wielkopolskiego Parku Etnograficznego w Dziekanowicach. Jeden z obiektów w skansenie – karczma z Sokołowa Budzyńskiego, uznany został nieformalnie pomnikiem architektoniczno-przyrodniczym z uwagi na liczną grupę błonkówek zasiedlających gliniane ściany i strzechę tego budynku.

- Fauna ryb parku reprezentowana jest przez 24 gatunki, w tym dwa (rózankę i kozę) z załącznika II dyrektywy siedliskowej. Najbardziej rozbudowana jest ichtiofauna jeziora Lednica, w którym do niedawna występowały także sieja i sielawa. Listę płazów tworzą: grzebieszka ziemna, kumak nizinny, ropucha szara, ropucha zielona, traszka zwyczajna i cztery gatunki żab. Spośród gadów najliczniej obserwuje się zaskrońca zwyczajnego, jaszczurkę zwinkę, rzadziej padalca i jaszczurkę żyworodną. W parku stwierdzono 158 gatunków ptaków, w tym 111 lęgowych. Największe skupienie awifauny wodno-błotnej związane jest z jeziorem Lednica. Gniazdują tam na przykład błotniak stawowy, bąk, bączek, wążatka, derkacz, remiz, gęgawa i łyska. W szuwarze jeziora liczne gniazda zakładają trzcinniczki, trzciniaki, potrzosy i rokitniczki. Jezioro jest też żerowiskiem gniazdującego w parku bielika. Tereny podmokłe w obrębie kompleksów leśnych to lęgowiska żurawia. Poza tym tereny leśne są siedliskiem licznie występującego dzięcioła średniego, obecny jest także dzięcioł czarny. W krajobrazie otwartym występują ortolany, potrzyszczki, dzierłatki, gąsior i przepiórki. Duże ssaki to jeleni, dziki i sarna oraz daniel, mniejsze – bóbr, borsuk, lis, wydra i zając. Na terenie parku stwierdzono dotąd sześć gatunków nietoperzy, w tym nocka rudego, mroczka późnego, borowca wielkiego czy karlika większego.
- Najistotniejszym czynnikiem zagrażającym walorom krajobrazowym parku jest intensywny rozwój urbanistyczny. Linia jeziora Lednica podlega silnym przekształceniom dla potrzeb różnych form rekreacji. Niepokojące jest upraszczanie struktury przestrzennej użytków rolnych, związane z eliminacją drobnych oczek wodnych i zadrzewień oraz likwidacją mozaiki samych użytków. Różnorodność biologiczna zagrożona jest przez upraszczanie składu zbiorowisk roślinnych – głównie na skutek wzmożonej eutrofizacji. Podobnie jak w całym regionie notuje się tutaj problemy związane ze spadkiem poziomu wód gruntowych.²⁸

Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka powstał w 1993 roku, położony na terenie trzech powiatów: Gniezno, Wągrowiec i Poznań. Na terenie powiatu gnieźnieńskiego leży w gminie Kiszkowo.ostał utworzony w celu zachowania i ochrony największego i najbardziej zbliżonego do naturalnego kompleksu leśnego. Roślinność parku stanowią m.in.: sosna, buk, klon, jawor, jarząb brekinia, dąb, grab. Natomiast na terenie parku bytują m.in.: jelenie, sarny, daniele, dziki, zające oraz wiewiórki.

- Cechą wyróżniającą Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka jest znaczna powierzchnia (78%), jaką pokrywają tereny leśne. Tak rozległe drzewostany charakteryzują się zarówno dużą różnorodnością siedliskową, jak i wiekową. Wśród bogactwa gatunków runa lasów liściastych parku na uwagę zasługują między innymi: wawrzynek wilczełyko, lilia złotogłów, a także storczyki – kruszczyk szerokolistny i listera jajowata. Rzadkie gatunki flory związane są również z łąkami, na których wiosną kwitnie pełnik europejski oraz storczyki: kukułka krwista

---

²⁸ Źródło: <https://www.zpkww.pl/parki/lednicki-park-krajobrazowy>

i szerokolistna. Natrafić można także na osobliwość świata roślin – nasięźrzała pospolitego, w Polsce mającego status narażonego na wyginięcie.

- Wśród przedstawicieli fauny parku najlepiej poznaną grupą systematyczną są motyle większe. Podczas badań stwierdzono obecność 541 gatunków, w tym czerwończyka nieparka. Mięczaki reprezentowane są między innymi przez dwa rzadkie, kilkumilimetrowe gatunki ślimaka – poczwarówkę zwężoną oraz jajowatą. Wśród płazów występuje żaba jeziorkowa, śmieszka oraz wodna (uważana za mieszańca dwóch poprzednich taksonów), silnie związane ze środowiskiem wodnym, w odróżnieniu od żaby moczarowej i trawnej, które goszczą w wodzie przeważnie w okresie rozrodu. Spotykane są również ropucha szara, grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, a także traszki (zwyczajna oraz grzebieniasta). Spośród gadów najliczniej występuje jaszczurka zwinka oraz zaskroniec zwyczajny, rzadziej jaszczurka żyworodna oraz padalec. Obszar parku charakteryzuje się znacznymi walorami ornitologicznymi. W drzewostanach wśród wielu gatunków odnotowano dudka, bociana czarnego, kanię rudą, dzięcioła średniego, siniaka, muchołówkę małą, a także dzięcioła czarnego dość powszechnie występującego na tym terenie. Ze terenami podmokłymi oraz zbiornikami wodnymi parku związane są między innymi: remiz, bąk, kszyc, perkoz dwuczuby, błotniak stawowy, gągoł oraz powszechnie występujący żuraw. W lasach, wśród przedstawicieli dużych ssaków spotkać możemy jelenie, sarny, oraz daniele, które tworzą tu jedną z najliczniejszych populacji w Polsce. Z mniejszych ssaków wartych odnotowania na terenie parku obecne są nietoperze (14 gatunków), wśród których najliczniej występują gatunki związane ze zwartymi kompleksami leśnymi – borowiec leśny i borowiaczek. Bóbr europejski, introdukowany w dorzeczu Warty w latach 70. XX wieku, zadomowił się w parku na dobre, zajmując przede wszystkim rynny Trojanki oraz Dzwonówki.
- Jednym z największych zagrożeń parku jest intensywna zabudowa otuliny, która miała być buforem chroniącym park przed negatywnymi wpływami aglomeracji miejskiej, a stała się obszarem atrakcyjnym dla powstałych i nadal powstających nowych inwestycji, które nie tylko bezpowrotnie niszczą walory krajobrazowe, ale przede wszystkim zamykają korytarze ekologiczne, zmniejszając tym samym przestrzeń życiową zwierząt obecnych na terenie parku. Kolejnym problemem, dotyczącym najatrakcyjniejszych terenów parku, jest nasilający się od kilku lat ruch turystyczny, który często odbywa się poza wyznaczonymi trasami, co w konsekwencji przynosi znaczne zaśmiecenie czy fizyczne zadeptywanie cennych siedlisk przyrodniczych.²⁹

Rezerwat Bielawy położony koło Goranina gmina Czarniejewo, utworzony został 1954 r. w celu zachowania, ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu liściastego o charakterze zespołu naturalnego z udziałem dębu, jesionu, grabu, wiązu i modrzewia polskiego. Do jednych z osobliwości rezerwatu zaliczyć należy występowanie grądu wysokiego i grądu niskiego z naturalnym drzewostanem dębowym i domieszką wielu gatunków liściastych oraz w pełni wykształconym runem o składzie florystycznym typowym dla wszystkich zbiorowisk typu dąb- buk.

Rezerwat Modrzew Polski w Noskowie o powierzchni 1,0 ha położony jest na terenie gminy Czarniejewo. Celem ochrony jest modrzew polski, występujący na wyspowym stanowisku niżowym w drzewostanie sosnowym typu boru świeżego. Oprócz modrzewia i sosny występują: grab, brzoza

---

²⁹ Źródło: <https://www.zpkww.pl/parki/park-krajobrazowy-puszcza-zielonka>

i dąb. Runo to takie gatunki jak borówka czarna, konwalijka dwulistna, konwalia majowa i poziomka pospolita.

Rezerwat Wiązy w Nowym Lesie o powierzchnia 1,5 ha położony jest na terenie gminy Czarniejewo. Celem ochrony jest wiąz, który wykazuje wyraźną dynamikę wzrostu osiągając imponujące rozmiary. Rezerwat stanowi las liściasty wielogatunkowy, w którego w skład wchodzi gatunki, dąb, grab, olcha, brzoza, pojedyncze egzemplarze klon polny, osika, wierzba, jarzębina, a z krzewów to leszczyna, kruszyna, szakłak głóg.

Obszar Natura 2000 Grądy w Czarniejewie (specjalny obszar ochrony siedlisk) położony jest na Równinie Wrzesińskiej, w zlewni prawobrzeżnego dopływu Warty-Wrześnicy. Lasy Czarniejewskie są od wieków użytkowane gospodarczo, mimo to należą do najlepiej zachowanych w Wielkopolsce. Przeważają w nich drzewostany mieszane, przy czym największą zajmują grądy środkowoeuropejskie. Poza nimi spotkać można: łęgi jesionowo-olszowe oraz łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe.

- Siedliska: grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum), lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe, łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum),
- Ważne dla Europy gatunki zwierząt (z Zał. II Dyr. siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej, w tym gatunki priorytetowe): bóbr europejski [ssak], kumak nizinny [ptaz].³⁰

Obszar Natura 2000 Dolina Małej Wełny pod Kiszkowem (obszar specjalnej ochrony ptaków) to fragment doliny rzeki Mała Wełna, prowadzącej wody do Wełny i dalej Warty. Położona jest w mezoregionie Pojezierze Gnieźnieńskie. Obszar obejmuje kilku kilometrowy odcinek doliny Małej Wełny z łąkami, starorzeczami, naturalnymi zbiornikami wodnymi oraz stawami rybnymi. Łąki są corocznie zalewane wodami roztopowymi. Znaczna ich część jest użytkowana kośnie, część to nieużytki, częściowo zarośnięte przez szuwar trzcinowy. Zbiorniki wodne mają brzegi porośnięte szuwarem i są silnie zeutrofizowane. Znaczną część obszaru zajmują stawy rybne o różnej wielkości lecz tylko część z nich jest użytkowana gospodarczo, reszta to nieużytki porośnięte szuwarem.

- Zbiorniki porasta roślinność szuwarowa. Szuwarami porośnięte są także niektóre porzucone stawy, a na niektórych stawach są wyspy pokryte murawami. Stawy w 2001 zostały wypełnione wodą, są one silnie zeutrofizowane i zarośnięte szuwarem. W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 13 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz 2 gatunki kwalifikujące Dolinę do międzynarodowej ostoi ptaków: gęś zbożowa i rybitwa białowąsa. Cztery gatunki zostały zamieszczone na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Ostoja jest jedną z dziesięciu najważniejszych w Polsce ostoi bączka i rybitwy białowąsej i ważną ostoją mewy śmieszki (500-700 gniazd) oraz w sezonie migracji dla łyski.
- Zagrożeniem dla ostoi jest zaprzestanie dotychczasowego użytkowania rolnego, użytkowania ornego, uprawa łąk, wypalanie roślinności. Usuwanie krzewów i drzew z brzegów, budowanie tam i zapór. Zrzucanie ścieków komunalnych, hałas, penetrowanie siedlisk przez ludzi

---

³⁰ Źródło: <http://ine.eko.org.pl/>

i zwierzęta domowe. Rozbudowa osiedli turystycznych poza terenem zwartej zabudowy oraz polowanie w terminach niedozwolonych.³¹

Obszar Natura 2000 Stawy Kiszkowe (obszar specjalnej ochrony ptaków) położony jest w okolicach Kiszkowa w dolinie rzeki Małej Wełny, prowadzona w części jest gospodarka rybacka, natomiast część z nich nie jest użytkowana gospodarczo lub też użytkowana ekstensywnie. Stawy te, wraz z niewielkimi, naturalnymi zbiornikami wodnymi (jezioro Rybno Wielkie i Rybno Małe), starorzeczami oraz okresowo zalewanymi wodami roztopowymi użytkami zielonymi – położone są w dolinie rzeki Małej Wełny stanowiącej lewobrzeżny dopływ rzeki Wełny. Obszar stawy kiszkowe pokrywają się w dużej części z obszarem specjalnej ochrony ptaków Dolina Małej Wełny pod Kiszkowem PLB300006 stanowiącym ostoi lęgowych dla ptaków wodnych i błotnych czy ptaków migrujących. Są również wyspy porośnięte murawami. Obszar otaczają tereny wykorzystywane rolniczo.

- Stawy tylko częściowo wykorzystywane są do produkcji karpia, na pozostałej części utrzymywane są płytkie rozlewiska, silnie zarośnięte roślinnością szuwarową i zaroślami wierzbowymi.
- Siedliska: zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion), niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris),
- Ważne dla Europy gatunki zwierząt (z Zał. II Dyr. siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej, w tym gatunki priorytetowe): bóbr europejski [ssak], kumak nizinny [płaz], wydra [ssak], żółw błotny [gad].
- Podstawowym zagrożeniem jest deficyt wody w stawach w okresie wiosenno-letnim, zwłaszcza na najważniejszej ostoi kumaka nizinnego – nieużytkowanych gospodarczo dwóch stawach przy samej wsi Kiszkowo. Pozostałe zagrożenia to wypalanie roślinności, zanieczyszczenie wody, zabudowa mieszkaniowa, wydeptywanie roślinności.³²

Obszar Natura 2000 Pojezierze Gnieźnieńskie (specjalny obszar ochrony siedlisk) charakteryzuje się młodo glacialną rzeźbą terenu: rynny polodowcowe, morena czołowa, morena denna, równina sandrowa. Znajduje się tu kompleks jezior głównie rynnowych. Przez obszar przechodzi dział wodny III rzędu, rozdzielający zlewnię Noteci i Warty. Swoje źródła mają tu następujące rzeki: Wełna, Noteć Zach., Mieszna. Obszar ma duże znaczenie w skali Wielkopolski dla zachowania zbiorowisk łąkowych wykształconych na pokładach wapna łąkowego, torfowisk oraz leśnych zbiorowisk, zwłaszcza łągów. W lasach przeważają drzewostany mieszane. Do najlepiej zachowanych kompleksów leśnych należą lasy miradzkie i skorzęcińskie z dobrze zachowanymi fitocenoząmi świetlistej dąbrowy, gradów środkowoeuropejskich i kwaśnej dąbrowy. Na dnach rynien, wzdłuż jezior, oraz w bezodpływowych zagłębieniach zachowały się fragmenty łągów olszowo-jesionowych i olsów. W zarastającej misie Jeziora Czarne i Salomonowskiego wykształciły się zbiorowiska roślinności torfowiska niskiego i przejściowego. W granicach obszaru występują jeziora, w których występują najlepiej zachowane w tej części kraju formacje podwodnych łąk ramienicowych Charetea (Gąbka, Burchardt 2006). Jeziora: Niedzięgiel, Budziślawskie, Czarne są jedynymi ostojami niektórych gatunków ramienic

---

³¹ Źródło: <http://ine.eko.org.pl/>

³² Źródło: <http://ine.eko.org.pl/>

w skali Polski a nawet Europy. Jeziora ramienicowe stanowią aż 14,3% powierzchni ostoi. Obszar ma ważne znaczenie dla zachowania podwodnych łąk ramienicowych w Polsce.

- W obszarze znajdują się wyspowe, najdalej na wschód wysunięte i bardzo bogate stanowiska selerów błotnych *Apium repens*, a także znajdują się stanowiska aldrowandy pęcherzykowatej *Aldrovanda vesiculata* i lipiennika Loesela *Liparis Loeseli*.
- Siedliska:
  - twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*,
  - starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
  - naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*,
  - ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*),
  - murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków,
  - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
  - ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
  - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
  - torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
  - torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
  - obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
  - torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*), górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
  - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*),
  - bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne),
  - łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe),
  - łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
  - ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*).
- Ważne dla Europy gatunki zwierząt (z Zał. II Dyr. siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej, w tym gatunki priorytetowe): kumak nizinny [płaz], piskorz [ryba], traszka grzebieniasta [płaz] wydra [ssak], zatoczek łamliwy [bezkęgowiec].
- Ważne dla Europy gatunki roślin (z Zał. II Dyr. siedliskowej), w tym gatunki priorytetowe: lipiennik Loesela, selery błotne, aldrowanda pęcherzykowata.

- Do głównych zagrożeń należy presja turystyczna oraz wiążące się z nią niszczenie cennych zbiorowisk oraz zanieczyszczenie środowiska.³³

5.1.14 Dziedzictwo kulturowe

Powiat Gnieźnieński to wyjątkowe miejsce na mapie Wielkopolski. Tutaj Mieszko I podjął decyzję o przyjęciu chrztu, która znacząco wpłynęła na dalsze losy młodego państwa. W gnieźnieńskiej Archikatedrze złożone zostały szczątki św. Wojciecha – patrona Polski. W Gnieźnie krzyżuje się najstarsza trasa turystyczna w kraju – Szlak Piastowski. To jeden z najbardziej znanych szlaków kulturowych w Polsce. Przebiega on przez obszar dwóch województw – wielkopolskiego oraz kujawsko-pomorskiego i obejmuje miejscowości związane z historią panowania rodu Piastów do 1370 roku.

Ziemia gnieźnieńska obfituje w historyczne pozostałości dawno minionych czasów, z których najważniejsze znajdują się w Gnieźnie. Pozostałe na terenie tworzących powiat gnieźnieński gmin: Czarniejewo, Kiszkowo, Kłecko, Łubowo, Mieleszyn, Niechanowo, Trzemeszno i Witkowo.

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego znajdują się dwa Pomniki historii – Katedra Gnieźnieńska i wyspa Ostrów Lednicki.

- Katedra p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Wojciecha w Gnieźnie – uznana za Pomnik Historii zarządzeniem Prezydenta RP z 8 września 1994 roku,
- Wyspa Ostrów Lednicki – uznana za Pomnik Historii zarządzeniem Prezydenta RP z 8 września 1994 roku.

Atutem Gniezna jest bogactwo zabytków o charakterze sakralnym oraz zabytków będących siedzibami dostojników kościelnych. Należą do nich: Pałac Arcybiskupi wybudowany w latach 1830-36, Pałac Biskupi z XIX wieku oraz Kościół św. Jerzego (pierwotnie romański przebudowany w końcu XVIII wieku) otoczony od strony północnej przez zabytkowe kanonie. Największa z nich – Kolegiata Potockiego mieści zbiory archidiecezji gnieźnieńskiej (jednej z większych zbiorów kościelnych pod względem bogactwa w Polsce). W bezpośrednim sąsiedztwie rynku znajdują się dwa dalsze zabytki sakralne: gotycki kościół farny oraz kościół franciszkanów wraz z klasztorem. Na głównej osi komunikacyjnej szlaku piastowskiego znajdują się drewniany barokowy kościół w Łubowie (z ok. 1660 r.) oraz Bazylika w Trzemesznie, której historia sięga XII wieku.

Oprócz zabytków sakralnych związanych z początkami państwowości Polskiej, tworzenia się i umacniania chrześcijaństwa w Polsce niewątpliwą atrakcją regionu są liczne muzea i skanseny, a także obiekty o charakterze archeologicznym. Na uwagę zasługuje Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, które jest Instytucją Kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego. Jest to wielooddziałowe muzeum prezentujące relikty kamiennej architektury pałacowej i sakralnej oraz drewnianej zabudowy wsi. Najważniejszą częścią ekspozycji są pozostałości grodu pierwszych Piastów, datowane na okres wczesnego średniowiecza. W skład Muzeum wchodzi:

- Wczesnopiastowska Rezydencja na Ostrowie Lednickim,

³³ Źródło: <http://ine.eko.org.pl/>

- Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach,
- Rezerwat Archeologiczny Gród Wczesnopiastowski w Gieczu,
- Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie.³⁴

Uwzględniając zabytki znajdujące się na terenie powiatu i w powiatach ościennych, wytyczone zostały historyczne szlaki kulturowe, które generują rozwój turystyki.

Tereny powiatu należą do trasy Szlaku Piastowskiego, który stanowi jedną z najciekawszych tras turystycznych na terenie kraju oraz łączy najważniejsze obiekty i zabytki naszej historii.

5.1.15 Planowanie przestrzenne

7,4% powierzchni powiatu gnieźnieńskiego objętej było obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w 2019 r., tj. o 10,4% więcej niż w 2012 r. Wskaźnik ten był zdecydowanie niższy w porównaniu do województwa (21,1%) i kraju (31,2%). Najlepiej pod tym względem wypadła gmina miejska Gniezno (47,5% pow. objętej planami) oraz gmina Łubowo (32%). W pozostałych gminach powiatu udział powierzchni objętej planami zagospodarowania w 2019 r. nie przekraczał 10%. Najstąbiej wypadły gminy: Kłecko i Niechanowo. Największą dynamikę wzrostu odnotowano w gminie Mieleszyn (250%).

TABELA 15. UDZIAŁ POWIERZCHNI OBJĘTEJ OBOWIĄZUJĄCYMI MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W POWIERZCHNI OGÓŁEM (%)

	2012	2019	Zmiana w %
POLSKA	28,0	31,2	11,4
WIELKOPOLSKIE	17,3	21,1	22,0
Powiat gnieźnieński	6,7	7,4	10,4
Gniezno	42,0	47,5	13,1
Czarniejewo	4,2	2,6	-38,1 ³⁵
Gmina Gniezno	5,4	6,4	18,5
Kiszkowo	2,3	2,7	17,4
Kłecko	0,3	0,4	33,3
Łubowo	31,9	32,0	0,3
Mieleszyn	0,4	1,4	250,0
Niechanowo	0,4	0,5	25,0
Trzemeszno	5,3	7,3	37,7
Witkowo	2,1	2,3	9,5

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GUS

³⁴ Za: <http://lednicamuzeum.pl>

³⁵ Uwaga: Wg danych Gminy Czarniejewo nie nastąpiło zmniejszenie powierzchni gminy objętej ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego a GUS podaje błędne dane.

5.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

W przypadku braku realizacji Strategii nie dojdzie zasadniczo do większych zmian w wymiarze środowiskowym w porównaniu do sytuacji, gdy Strategia będzie wdrażana. Brak realizacji Strategii nie oznacza, że nie zaniechane zostaną realizowane inwestycje, które mogą wpływać na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji drogowych. Będą one realizacji, choć zapewne w mniejszej skali, co być może w pewnym stopniu ograniczy negatywny, bezpośredni wpływ na środowisko. Z uwagi na to, że Strategia nie jest dokumentem ukierunkowanym bezpośrednio na kwestie środowiskowe, brak jej realizacji nie wpłynie zasadniczo na zaniechanie działań realizowanych na rzecz ochrony środowiska, które są w gestii samorządu powiatowego w Gnieźnie nadal wykonywać będzie swoje zadania z zakresu ochrony środowiska, w tym dotyczące wymiaru kontrolnego i administracyjnego. Brak realizacji Strategii może ograniczyć zaś realizację działań inwestycyjnych realizowanych na rzecz infrastruktury powiatowej, w tym dotyczącej termomodernizacji, rozwijania odnawialnych źródeł energii, czy też energooszczędności.

5.3 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

5.3.1 Obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

Z uwagi na brak sprecyzowania lokalizacji większości zadań ujętych w Strategii trudno jednoznacznie wskazać obszary, na których przewiduje się znaczące oddziaływanie. Zasadniczo przyjęto, że przewidywane znaczące oddziaływanie dotyczyć może obszarów szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenie lub negatywne zmiany w środowisku. Do tych obszarów należy zaliczyć w pierwszej kolejności:

- wody powierzchniowe,
- obszary chronione, w tym obszary Natura 2000,
- obszary o znaczeniu dla ochrony dziedzictwa kulturowego.

Jednocześnie należy stwierdzić, iż stan środowiska na ww. obszarach zasadniczo nie odbiega od stanu dla całego obszaru powiatu gnieźnieńskiego

Jako pokazują dane stan wód powierzchniowych badanych JCWP był zły praktycznie na całym badanym obszarze powiatu. Wody płynące najczęściej narażone były na zrzut niedostatecznie oczyszczonych ścieków komunalnych i pochodzących z rolnictwa. Do pogorszenia stanu wód przyczyniają się prawdopodobnie spływy powierzchniowe, zwłaszcza z terenów rolniczych poddawanych nawożeniu i chemizacji.

Powierzchniowe obszary chronione charakteryzowały się prawdopodobnie lepszym stanem środowiska w porównaniu do obszarów zurbanizowanych lub terenów intensywnej gospodarki rolnej. Związane jest to m. in. z większą odległością od źródeł zanieczyszczeń, zarówno powietrza, jak również wód powierzchniowych. Obszary chronione w pewnym stopniu występowały na obszarach leśnych, które rekompensują negatywne skutki oddziaływania na środowisko, m.in. zanieczyszczenia powietrza, wód (proces samooczyszczania), susz (zatrzymywanie wody). Zagrożeniem, ale zasadniczo chwilowym dla ww. obszarów chronionych mogą być wybrane działania inwestycyjne, niekoniecznie realizowane na tych obszarach, ale przede wszystkim w sąsiedztwie (drogi powiatowe).

Obszary o znaczeniu dla ochrony dziedzictwa kulturowego stanowiły głównie zabytki lub obszary zabudowy. Część tych obiektów zlokalizowana była na obszarach wiejskich, w tym z dala od tras komunikacyjnych i uciążliwych dla środowiska obiektów przemysłowych. W tych obszarach prawdopodobnie stan wybranych komponentów środowiskach, m. in. jakości powietrza, klimatu akustycznego, mógł być wyższy niż na obszarach o funkcji przemysłowej lub komunikacyjnej. W odniesieniu do dziedzictwa kulturowego należy szczególnie zwrócić uwagę na zagrożenia związane z nadmiernym udostępnieniem obiektów dla ruchu turystycznego.

5.3.2 Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Powiat gnieźnieński charakteryzuje się stosunkowo niskim na tle kraju udziałem powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem (13,0%). Do obszarów chronionych należą tu rezerваты, parki krajobrazowe, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, zarówno ptasie, jak też siedliskowe oraz użytek ekologiczny. Na obszarze powiatu występującą formą ochrony są pomniki przyrody.

Stan środowiska na ww. obszarach zasadniczo nie odbiega od stanu dla całego obszaru powiat gnieźnieńskiego lub może być lepszy, ze względu na oddalenie od funkcji przemysłowej i kompensujące działanie ekosystemów leśnych.

Jak już opisano w poprzednim rozdziale stan środowiska na terenie **powierzchniowych form ochrony przyrody** charakteryzował się prawdopodobnie lepszym stanem środowiska w porównaniu do obszarów zurbanizowanych lub terenów intensywnej gospodarki rolnej. Dotyczyło to prawdopodobnie dużych obszarowo form ochrony, oddalonych znacznie od teren zurbanizowanych, tras komunikacyjnych, terenów przemysłowych lub intensywnie wykorzystywanych gospodarczo (np. funkcja rolnicza).

W nieco innej sytuacji mogą być chronione obiekty przyrody żywej lub nieożywionej. Ich lokalizacja w przestrzeni powiatu może mieć znaczenie z punktu widzenia stanu środowiska. Obiekty przyrody ożywionej położone są również na obszarach miejskich lub sąsiedztwie ruchliwych tras komunikacyjnych i mogą być narażone na zanieczyszczenia powietrza lub skutki prowadzonych inwestycji (np. odwodnienie terenu). Szczególnej ochrony wymagają także obszary i obiekty, które zlokalizowane są obrębie przestrzeni wykorzystywanych turystycznie.

5.4 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

5.4.1 Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

W Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030 zauważono następujące kluczowe bariery, deficyty, potencjały rozwojowe związane z aspektami środowiskowymi:

Bariery i problemy:

- Niedostatecznie rozwinięty system sieci kanalizacyjnej, wpływający na zły stan wód powierzchniowych oraz niekorzystne uwarunkowania urbanizacyjne dla rozwoju sieci kanalizacyjnej (rozproszone osadnictwo).
- Zjawisko zaśmiecenia, w tym lasów, które jest wynikiem m. in. niskiej świadomości ekologicznej oraz postaw sprzecznych z duchem społecznym. Wciąż niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz niski stan wiedzy nt. zjawisk problemowych związanych ze środowiskiem.
- Zwiększenie presji na środowisko związane z urbanizacją, rozwojem gospodarczym i rozwojem infrastruktury, w tym degradacja/ zajęcie zasobów gruntów, zmniejszanie powierzchni biologicznie czynnej, powstawanie osuwisk.
- Niski poziom lesistości, co negatywnie wpływa na bilans wodny.
- Niski odsetek powierzchni powiatu objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, przy dość dużej skali zjawisk związanych z rozwojem urbanizacyjnym.

Potencjały:

- Uwarunkowania przyrodnicze sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, w tym rzeki, jeziora, obszary chronione.
- Potencjał dziedzictwa kulturowego kształtujący obecną funkcję turystyczną, w tym marka i rozpoznawalność powiatu gnieźnieńskiego, Gniezna oraz obiektów związanych z historią Polski.
- Rozwinięty system gospodarki odpadami, przy zróżnicowanym poziomie segregacji odpadów w poszczególnych gminach, wieloletnie działania z zakresu oczyszczania powiatu gnieźnieńskiego z azbestu.
- Silnie rozwinięta funkcja rolnicza, bazująca na wysokim potencjale przyrodniczych zasobów glebowych (rolnicza przestrzeń produkcyjna), w tym rozwój nowych branż rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego.

Priorytety, w których koncentrują się działania mogące pozytywnie oddziaływać na środowisko to:

Priorytet 1.4. Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń.

Działania:

- 1.4.1. Prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, ochrony powietrza i klimatu, OZE, gospodarki leśnej i gospodarki odpadami.
- 1.4.2. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego.

Powiat Gnieźnieński pod względem prawno-formalnym ma ograniczone możliwości kreowania polityki rozwoju w wymiarze środowiskowym. Rola Powiatu ogranicza się do działań pośrednich, związanych z pełnieniem nadzoru, udzielaniem wsparcia i prowadzeniem edukacji ekologicznej. Powiat może również wносить swój wkład w osiąganie wytycznych polityk europejskich i globalnych w zakresie środowiska poprzez realizację inwestycji w obiektach, którymi zarządza. Te działania mogą mieć charakter pilotażowy i mogą promować innowacyjne i ekologiczne rozwiązania, kształtując przy tym wizerunek Powiatu.

Priorytet 1.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa

Działania:

- 1.5.1. Prowadzenie i wspieranie działań w zakresie zapewniania bezpieczeństwa publicznego.
- 1.5.2. Wsparcie zakupu i wymiana sprzętu oraz wsparcie działalności powiatowych służb oraz podmiotów ratowniczych.

Powiat Gnieźnieński realizować będzie działania z zakresu bezpieczeństwa publicznego. Powiat wspierać będzie podnoszenie jakości działalności powiatowych służb bezpieczeństwa, realizować będzie działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego. Odbywać się to będzie m. in. poprzez zakup i wymianę sprzętu powiatowych służb oraz podmiotów ratowniczych.

5.4.2 Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030 zwraca uwagę na zagadnienia problemowe związane ze środowiskiem, m. in. kwestie związane z kwestią deficytu wód, rozwoju OZE, kształtowania świadomości ekologicznej.

5.5 Charakterystyka planowanych przedsięwzięć

5.5.1. Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć. Przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska. Powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Realizacja poszczególnych zamierzeń rozwojowych określonych w Strategii charakteryzować się będzie oddziaływaniem na środowisko. W kolejnych rozdziałach przedstawiono przegląd ujętych w dokumencie działań pod kątem ich wpływu na zagrożenia środowiskowe.

Próbując dokonać analizy oddziaływania postanowień dokumentu na środowisko przeanalizowano jego zapisy w do odniesieniu do Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).

W pierwszym kroku podzielono planowane działania na te, które mogą powodować negatywne oddziaływania na środowisko (nawet niewielkie) oraz te, które nie wykazują oddziaływania na środowisko (główne działania o charakterze nieinwestycyjnym, edukacyjnym, szkoleniowym, promocyjnym, etc.). **Do dalszych, pogłębionych analiz wybrano te, które wykazują się wpływem na środowisko (korzystnym lub niekorzystnym) i w kolejnym kroku oceniono ich wpływ na środowisko w kontekście usytuowania/ lokalizacji działania oraz rodzaju i skali przedsięwzięć.**

TABELA 16. OCENA WPŁYWU NA ŚRODOWISKO DZIAŁAŃ STRATEGII ROZWOJU POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO NA LATA 2022-2030

Działanie	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
Priorytet 1.1. Innowacyjna edukacja			
1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolonej bazy sportowej.	Tak		
1.1.2. Zakup i wyposażenie jednostek oświatowych w pomoce dydaktyczne, sprzęt i wyposażenie, w tym IT, poprawa dostępu do szerokopasmowego Internetu.	Nie		
1.1.3. Wzmocnienie potencjału kadrowego szkół ponadpodstawowych powiatu gnieźnieńskiego, w szczególności w zakresie kształcenia zawodowego.	Nie		
1.1.4. Promocja, rozwój oraz doskonalenie szkolnictwa zawodowego oraz szkół powiatu gnieźnieńskiego.	Nie		
1.1.5. Rozwój form doradztwa zawodowego dla uczniów szkół ponadpodstawowych i podstawowych oraz doradztwa w zakresie wyboru dalszych kierunków kształcenia.	Nie		
1.1.6. Prowadzenie kształcenia dla dorosłych w kierunkach dostosowanych do potrzeb rynku pracy.	Nie		
1.1.7. Moderowanie współpracy szkół z biznesem i uczelniami mającej na celu dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.	Nie		
1.1.8. Unowocześnianie kierunków kształcenia w szkołach ponadpodstawowych.	Nie		
1.1.9. Gnieźnieński Program Wspierania Edukacji.	Nie		
Priorytet 1.2. Kompleksowa opieka zdrowotna			
1.2.1. Centralizacja, modernizacja i rozszerzenie działalności szpitala powiatowego w Gnieźnie.	Tak		
1.2.2. Prowadzenie i wspieranie działań z zakresu profilaktyki zdrowotnej.	Nie		
Priorytet 1.3. Zrównoważona polityka społeczna			
1.3.1. Rozwój form aktywizacji mieszkańców powiatu, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Nie		
1.3.2. Rozwój i promocja rodzinnej pieczy zastępczej, ustanowienie kolejnych rodzinnych domów dziecka.	Nie		
1.3.3. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, w tym utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej z miejscami noclegowymi.	Nie		
1.3.4. Wsparcie działalności lokalnych organizacji pozarządowych.	Nie		
Priorytet 1.4. Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń			

Działanie	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
1.4.1. Prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, ochrony powietrza i klimatu, OZE, gospodarki leśnej i gospodarki odpadami.	Tak		
1.4.2. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego.	Tak		
Priorytet 1.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa			
1.5.1. Prowadzenie i wspieranie działań w zakresie zapewniania bezpieczeństwa publicznego.	Tak		
1.5.2. Wsparcie zakupu i wymiana sprzętu oraz wsparcie działalności powiatowych służb oraz podmiotów ratowniczych.	Tak		
Priorytet 2.1. Wysoka przedsiębiorczość i partnerstwo na rzecz aktywności gospodarczej			
2.1.1. Wspieranie i promocja lokalnej przedsiębiorczości i podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie powiatu gnieźnieńskiego.	Nie		
2.1.2. Wspieranie aktywności zawodowej oraz rozwoju przedsiębiorczości.	Nie		
2.1.3. Promocja przedsiębiorczości w szkołach powiatowych.	Nie		
2.1.4. Prowadzenie monitoringu lokalnego rynku pracy pod kątem prognoz i zapotrzebowania na kierunki kształcenia na terenie powiatu gnieźnieńskiego.	Nie		
2.1.5. Gnieźnieńskie Targi Pracy i Giełdy Pracy.	Nie		
Priorytet 2.2. Rozwój turystyczny oraz kształtowanie oferty czasu wolnego			
2.2.1. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz popularyzacji turystyki.	Nie		
2.2.2. Wspieranie produktów turystycznych i ich dostępności oraz integracji oferty turystycznej powiatu.	Nie		
2.2.3. Prowadzenie działań promocyjnych w wymiarze turystycznym, kulturalnym oraz czasu wolnego.	Nie		
2.2.4. Promocja i wspieranie rozwoju produktów lokalnych i regionalnych.	Nie		
2.2.5. Wsparcie realizacji zadań w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.	Nie		
2.2.6. Organizacja imprez sportowych propagujących wybrane dyscypliny sportowe.	Nie		
2.2.7. Stypendia i nagrody sportowe.	Nie		
2.2.8. Wsparcie działalności klubów sportowych.	Nie		
2.2.9. Rozwój turystyki kolejowej w Powiecie Gnieźnieńskim.	Nie		
Priorytet 2.3. Powiat zintegrowany przestrzennie			

Działanie	Wpływ na środowisko	Możliwe negatywne oddziaływania na środowisko	Możliwe pozytywne oddziaływania na środowisko
2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą.	Tak		
2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego.	Tak		
Priorytet 3.1. Nowoczesne technologie usług publicznych			
3.1.1. Rozwój e-administracji.	Tak		
Priorytet 3.2. Rozwinięta baza instytucji powiatowych			
3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.	Tak		
Priorytet 3.3. Profesjonalne kadry Powiatu			
3.3.1. Stałe podnoszenie kompetencji oraz wiedzy pracowników instytucji powiatowych.	Nie		
Priorytet 3.4. Intensyfikacja współpracy krajowej i międzynarodowej			
3.4.1. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami na gruncie krajowym i międzynarodowym.	Nie		

Legenda:

	Możliwe negatywne oddziaływanie na środowisko – przedsięwzięcie ujęte na liście mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
	Możliwe negatywne oddziaływanie na środowisko – pozostałe przedsięwzięcia
	Możliwe pozytywne oddziaływanie na środowisko

Analiza kierunków działań mogących oddziaływać na środowisko wykazała, że:

- W Strategii ujęte są zarówno działania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (dotyczą infrastruktury drogowej) oraz takie, których skala oddziaływań jest nieduża i tym samym nie można ich zaliczyć do takich, które są ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolonej bazy sportowej, modernizacja szpitala powiatowego w Gnieźnie, budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego, rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych).
- W Strategii ujęte są również działania, których oddziaływanie może mieć charakter pozytywny (poprawa stanu infrastruktury oświatowej i administracji w zakresie energooszczędności, emisyjności, prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, ochrony powietrza i klimatu, OZE, gospodarki leśnej i gospodarki odpadami zgodnie z kompetencjami Powiatu, prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego, poprawa bezpieczeństwa publicznego a także środowiska oraz rozwój infrastruktury drogowej, który sprzyjać będzie zmniejszeniu emisyjności i hałasu).
- Bezpośredni negatywny charakter oddziaływań związany jest głównie z procesem inwestycji (np. rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej). Pośredni charakter oddziaływań dotyczyć będzie skutków zrealizowanych przedsięwzięć i mieć będzie w przeważającym stopniu pozytywny charakter oddziaływań dla środowiska. Dotyczyć on będzie aspektów związanych z komunikacją (zmodernizowane, bezpieczniejsze drogi), ochroną powietrza i klimatu (rozwój odnawialnych źródeł energii, termomodernizacje) oraz ochroną powierzchni ziemi, gleb, wód, zachowania bioróżnorodności (m. in. poprzez edukację ekologiczną).
- W Strategii nie zdiagnozowano działań, które można zaliczyć do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.
- **W Strategii ujęte są działania, które można w pewnych okolicznościach zakwalifikować do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dotyczą one inwestycji w infrastrukturę drogową.**
- W odniesieniu do inwestycji drogowych należy podkreślić, iż w okresie od 2022 do 2030 roku zrealizowane zostaną prace, polegających na rozbudowie, przebudowie i modernizacji nawierzchni istniejących już dróg powiatowych. Dotyczyć one będą istniejących dróg, co oznacza, że pomimo wystąpienia oddziaływań na środowisko, będą one miały charakter tymczasowy. Inwestycje charakteryzować się będą niewielką skalą i nie naruszać będą lokalnego układu środowiskowego i przyrodniczego. W związku z tym należy uznać, iż ich realizacja nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Poniżej przedstawiono szczegółową analizę oddziaływań na środowisko działań ujętych w Strategii ze względu na lokalizację, rodzaj oddziaływania oraz skalę.

TABELA 17. ANALIZA KIERUNKÓW DZIAŁAŃ MOGĄCYCH ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO W ODNIESIENIU DO USYTUOWANIA, RODZAJU I SKALI

Działanie	Usytuowanie	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolnej bazy sportowej.	Brak zdefiniowania	<p>Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko.</p> <p>Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z modernizacją obiektów (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu).</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z ograniczeniem zużycia energii (ograniczenie emisji CO₂).</p>	<p>Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Skala oddziaływania na środowisko będzie nieduża.</p>
1.2.1. Centralizacja, modernizacja i rozszerzenie działalności szpitala powiatowego w Gnieźnie.	Ul. 3 Maja 37 w Gnieźnie	<p>Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko.</p> <p>Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z modernizacją obiektu szpitala (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu).</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z ograniczeniem zużycia energii (ograniczenie emisji CO₂).</p>	<p>Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Skala oddziaływania na środowisko będzie nieduża.</p>
1.4.1. Prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, ochrony powietrza i klimatu, OZE, gospodarki leśnej i gospodarki odpadami.	Brak zdefiniowania	<p>Pozytywny wpływ na środowisko.</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z ograniczeniem emisji CO₂, poprawą jakości powietrza, klimatu, w tym również gospodarki odpadami oraz częściowo stosunków wodnych (gospodarka leśna).</p>	
1.4.2. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego.	Brak zdefiniowania	<p>Pozytywny wpływ na środowisko.</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie głównie z zachowaniem bioróżnorodności.</p>	
1.5.1. Prowadzenie i wspieranie działań w zakresie zapewniania bezpieczeństwa publicznego.	Brak zdefiniowania	<p>Pozytywny wpływ na środowisko.</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z poprawą bezpieczeństwa mieszkańców oraz na rzecz środowiska.</p>	
1.5.2. Wsparcie zakupu i wymiana sprzętu oraz wsparcie działalności powiatowych służb oraz	Brak zdefiniowania	<p>Pozytywny wpływ na środowisko.</p>	

Działanie	Usytuowanie	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
podmiotów ratowniczych.		Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z poprawą bezpieczeństwa mieszkańców oraz na rzecz środowiska.	
2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą.	Brak zdefiniowania	<p>Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko.</p> <p>Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z przebudową dróg (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu). Przedsięwzięcie może wpływać pośrednio na środowisko poprzez większy ruch komunikacyjny na wybranych, zmodernizowanych szlakach komunikacyjnych (oddziaływania przede wszystkim na powietrze, wody powierzchniowe, bioróżnorodność).</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z poprawą bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz optymalizowaniem systemu komunikacyjnego (krótsze odcinki przemieszczeń, płynniejsza jazda, ograniczenie zużycia paliwa).</p>	<p>Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.:</p> <p>drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.</p>
2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego.	Brak zdefiniowania	<p>Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko.</p> <p>Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z budową infrastruktury (przede wszystkim wpływ na powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu).</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z ograniczeniem zużycia energii (ograniczenie emisji CO₂) poprzez rozwój niskoemisyjnej komunikacji.</p>	<p>Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Skala oddziaływania na środowisko będzie nieduża.</p>
3.1.1.1. Rozwój e-administracji.	Brak zdefiniowania	<p>Pozytywny wpływ na środowisko.</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z ograniczeniem emisji CO₂ (zastąpienie wizyt w placówkach powiatu poprzez e-usługi).</p>	
3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.	Brak zdefiniowania	<p>Pozytywny i negatywny wpływ na środowisko.</p> <p>Przedsięwzięcie może wpływać bezpośrednio na środowisko poprzez prowadzone prace związane z modernizacją obiektów (przede wszystkim wpływ na</p>	<p>Nie wyznacza ram, gdyż przedsięwzięcie nie jest ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.</p> <p>Skala oddziaływania na środowisko będzie nieduża.</p>

Działanie	Usytuowanie	Rodzaj oddziaływania	Skala w odniesieniu do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
		<p>powierzchnię ziemi, wody, powietrze oraz emisję hałasu).</p> <p>Pośrednio przedsięwzięcie może pozytywnie wpływać na środowisko. Związane to będzie z ograniczeniem zużycia energii (ograniczenie emisji CO2).</p>	

5.6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Zrównoważony rozwój jest przedmiotem szczególnego zaangażowania Unii Europejskiej oraz zasadą leżącą u podstaw wszelkich polityk i działań Unii. Celem Unii Europejskiej jest stworzenie społeczeństwa opartego na wolności, demokracji i poszanowaniu podstawowych praw oraz wspierającego równość szans i solidarność w ramach pokoleń i pomiędzy nimi.

Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju (The World Commission on Environment and Development) zdefiniowała zrównoważony rozwój jako rozwój zaspokajający obecne potrzeby bez uszczerbku dla możliwości przyszłych pokoleń zaspokajania swych własnych potrzeb³⁶.

Celem zrównoważonego rozwoju jest ciągła poprawa jakości życia zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń, a także zapewnienie możliwości utrzymania pełnej różnorodności form życia na Ziemi.

Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. pod nazwą „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” definiuje cele zrównoważonego rozwoju:

- Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie
- Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo
- Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt
- Cel 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie
- Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt
- Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi
- Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie
- Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi
- Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność
- Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami
- Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu
- Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji
- Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom

---

³⁶ Źródło: Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju

- Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony
- Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej
- Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu
- Cel 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.³⁷

Projektowany dokument Strategii nawiązuje do celów zrównoważonego rozwoju.

Rolą Powiatu Gnieźnieńskiego jest integrowanie, wspieranie oraz moderowanie rozwoju ponadlokalnego oraz kształtowanie roli kluczowego partnera (partnera kompetencyjnego) i inicjatora polityk rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Wynika to m. in. z faktu zróżnicowanego rozwoju w przestrzeni powiatu, m. in. w wymiarze społecznym.

Ponadto Strategia integruje trzy kluczowe dla rozwoju powiatu wymiary: społeczny, gospodarczy oraz środowiskowy, co ujęte zostało w celach strategicznych:

- Cel 1. Kreowanie rozwoju społeczno-ekologicznego.
- Cel. 2. Moderowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego.
- Cel. 3. Rozwijanie nowoczesnych instytucji.

Kolejnym dokumentem o charakterze międzynarodowym jest **Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek**, która powstała w wyniku dyskusji na gremiach ONZ, którą prowadzono nad podstawowymi wyzwaniami współczesnego świata. Najistotniejszą częścią dokumentu odnoszącą się do problematyki ochrony środowiska jest część II pt. „Ochrona i zarządzanie zasobami przyrody”, w której to części jest 14 rozdziałów dotyczących potrzeby badań środowiska, zapobieganiu zagrożeniom, zwalczaniu negatywnych zjawisk w środowisku, ochronie zasobów środowiska, bezpiecznym gospodarkom itd.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka,
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast),
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom),
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych,
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi,
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi,
- powstrzymanie niszczenia lasów,
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich,

---

³⁷ Źródło: „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”

- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania),
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy,
- edukacja ekologiczna³⁸.

Wśród ww. założeń, w kontekście Strategii, szczególne znaczenie posiadają następujące kwestie:

- Wspieranie rozwoju rolnictwa i wzmacnianie jego roli w aspekcie, konkurencyjności, zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, ekologii,
- zwiększenie potencjału retencyjnego przestrzeni powiatu gnieźnieńskiego oraz zachowanie zasobów wodnych,
- Czyste powietrze i czysty powiat w zakresie gospodarki odpadami.

Wyrazem dążenia do przeciwdziałania zmianom klimatu oraz degradacji środowiska jest tzw. Zielony Ład, czyli jedna z kluczowych polityk Unii Europejskiej. Europejski Zielony Ład zawiera plan działań umożliwiających bardziej efektywne wykorzystanie zasobów dzięki przejściu na czystą gospodarkę o obiegu zamkniętym przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej i zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń.

Zakłada się, że do 2050 r. UE stanie się kontynentem neutralnym dla klimatu. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało działań we wszystkich sektorach gospodarki, takich jak:

- inwestycje w technologie przyjazne dla środowiska,
- wspieranie innowacji przemysłowych,
- wprowadzanie czystszych, tańszych i zdrowszych form transportu prywatnego i publicznego,
- obniżenie emisyjności sektora energii,
- zapewnienie większej efektywności energetycznej budynków,
- współpraca z partnerami międzynarodowymi w celu poprawy światowych norm środowiskowych.

UE zapewni wsparcie finansowe i pomoc techniczną dla ludzi, przedsiębiorstw i regionów najbardziej odczuwających skutki przejścia na gospodarkę ekologiczną. Służyć temu będzie mechanizm sprawiedliwej transformacji, w ramach którego najbardziej dotknięte regiony mają otrzymać 100 mld euro w latach 2021–2027.³⁹

Założenia Zielonego Ładu są szczególnie spójne z następującymi priorytetami Strategii:

- Priorytet 1.4. Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń.

Nadrzędnym prawem w Polsce jest konstytucja i do jej zapisów odnoszone są wszystkie pozostałe dokumenty prawne. Przyjęta w 1997 r. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5) ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez

³⁸ Źródło: Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek

³⁹ Za: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl, dostęp 04.05.2020

swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74).⁴⁰

16 lipca 2019 roku Rada Ministrów przyjęła "Politykę ekologiczną państwa 2030 – strategię rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" – PEP2030. PEP2030 staje się najważniejszym dokumentem strategicznym w tym obszarze.

PEP2030 jest strategią zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje "Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)".

PEP2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

Cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost z SOR.

Cele szczegółowe PEP 2030 stanowią odpowiedź na zdiagnozowane najważniejsze trendy w obszarze środowiska.

TABELA 18. CELE PEP 2030

Lp.	Trendy	Cele
1.	Przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi	Cel szczegółowy I. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
2.	Zwiększająca się konkurencja o zasoby	Cel szczegółowy II. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
3.	Rosnąca presja na ekosystemy	Cel szczegółowy III. Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
4.	Nasilające się skutki zmian klimatu	Cele horyzontalne: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa
5.	Wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska	Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska

W PEP 2030 określono następujące kierunki interwencji:

- Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,

⁴⁰ Źródło: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

- Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT,
- Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Założenia Polityki ekologicznej państwa 2030 wykazują się szczególną spójnością z następującymi priorytetami Strategii:

- Priorytet 1.4. Czyste środowisko i zasoby dla pokoleń.
- Priorytet 1.5. Wysoki poziom bezpieczeństwa.
- Priorytet 2.3. Powiat zintegrowany przestrzennie.
- Priorytet 3.2. Rozwinięta baza instytucji powiatowych.

Mając na uwadze ww. cele nadrzędne za najważniejsze wyzwania należy uznać kwestie ochrony wód powierzchniowych, w tym wód rzek i jezior. Dane GDOŚ pokazują, że duża część wód powierzchniowych charakteryzuje się złym stanem.

Kolejnym zdiagnozowanym problemem, który może również nasilić się w przyszłości jest stan powietrza atmosferycznego w przestrzeniach zurbanizowanych, głównie miastach. Jest on związany z rozwojem funkcji przemysłowej, zwiększeniem ilości pojazdów oraz funkcjonującymi systemami grzewczymi.

Ponadto istotne kwestie środowiskowe dotyczyć będą globalnych wyzwań środowiskowych, przede wszystkim związanych ze zmianami klimatu oraz zwiększającą się presją na środowisko. Kluczowe więc będzie wdrażanie i szukanie rozwiązań mających na celu zmniejszanie emisji CO₂ oraz rozwiązań efektywniejszego użytkowania zasobów środowiska.

5.7 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W tej części opracowania dokonano oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, krótkoterminowego, średnioterminowego i długoterminowego, stałego i chwilowego oraz pozytywnego i negatywnego, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Wyniki analiz ujęto w poniższej tabeli. Analizie poddano charakter oddziaływań, do których przypisano czynności powodujące oddziaływania na środowisko. Do poszczególnych sfer oddziaływania przypisano poszczególne kierunki działań. Przeanalizowano ponadto prawdopodobieństwo występowania, czas trwania, zasięg, częstotliwość, odwracalność oddziaływań. Oceniono prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych oraz prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

5.7.1 Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko w odniesieniu do poszczególnych zadań

- Charakter oddziaływania - bezpośrednie, pośrednie oddziaływanie na środowisko (w tym oddziaływanie pozytywne, negatywne),
- Prawdopodobieństwo występowania, czas trwania, zasięg, częstotliwość, odwracalność,
- Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T),
- Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

TABELA 19. OPIS ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO W ODNIESIENIU DO POSZCZEGÓLNYCH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
1.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi - skala oddziaływania – mała (ze względu na lokalny charakter działań, realizację głównie inwestycji modernizacyjnych).	Negatywne, Krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie, pośrednie (zajęcie powierzchni ziemi)	Prace związane z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycje wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, przeobrażenia powierzchni ziemi, zorganizowania terenu budowy oraz dojazdu do niego. Ww. działania mogą spowodować bezpośrednie oddziaływania mechaniczne na powierzchnię ziemi, w tym jej przemieszczanie, zagęszczania i ostatecznie zajęcie przez powstałą infrastrukturę.	Oddziaływanie negatywne: 1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolnej bazy sportowej. 1.2.1. Centralizacja, modernizacja i rozszerzenie działalności szpitala powiatowego w Gnieźnie. 2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą. 2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego. 3.2.1. Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.	A: duże B: ograniczone do czasu inwestycji (dot. procesu inwestycyjnego) C: lokalizacja inwestycji D: jednorazowa lub stała E: częściowa	S: bardzo małe T: brak	Bardzo małe
2.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne - skala oddziaływania – mała (ze względu na brak potencjalnych)	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie Pozytywne, długotrwałe, pośrednie	Prace związane z prowadzeniem inwestycji, wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, przeobrażenia powierzchni ziemi, zorganizowania terenu budowy oraz dojazdu do niego. W ten sposób generuje się również negatywne oddziaływania na środowisko	Oddziaływanie negatywne: 1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolnej bazy sportowej. 1.2.1. Centralizacja, modernizacja i rozszerzenie działalności szpitala powiatowego w Gnieźnie. 2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą. 2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa	A: duże B: ograniczone do czasu inwestycji oraz trwałe w przypadku pozytywnego oddziaływania C: lokalizacja inwestycji i jego bliższa oraz dalsze otoczenie (spływ do wód i dalsza migracja zanieczyszczeń)	S: umiarkowane T: brak	Bardzo małe

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
	konfliktów z systemem wód powierzchniowych.		<p>wodne, poprzez spływ powierzchniowy wód opadowych z terenu prowadzonej inwestycji, naruszenie układu wodnego środowiska glebowego, dostawanie się do wód powierzchniowych i gruntowych szkodliwych substancji, np. ropopochodnych, farb, lakierów, etc.</p> <p>Ww. działania mogą powodować dostarczanie zanieczyszczeń, w pierwszej kolejności do wód powierzchniowych, a następnie w wyniku przenika do głębszych warstw ziemi – wód podziemnych. Dotyczy to m. in. materiałów eksploatacyjnych maszyn i urządzeń, środków z placu budowy, jak też spływu powierzchniowego z terenu budowy.</p> <p>Oddziaływanie pozytywne związane jest głównie z działaniami, które przyczyniają się do zmniejszenia presji na wody powierzchniowe oraz podziemne.</p>	<p>sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego.</p> <p>3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.</p> <p>Oddziaływanie pozytywne:</p> <p>1.4.1. Prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, ochrony powietrza i klimatu, OZE, gospodarki leśnej i gospodarki odpadami.</p> <p>1.4.2. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego.</p> <p>1.5.1. Prowadzenie i wspieranie działań w zakresie zapewniania bezpieczeństwa publicznego.</p>	<p>D: jednorazowa</p> <p>E: częściowa</p>		
3.	Oddziaływanie na powietrze - skala oddziaływania – mała (ze względu	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie Pozytywne,	Prace związane z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycje wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu.	<p>Oddziaływanie negatywne:</p> <p>1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolnej bazy sportowej.</p> <p>1.2.1. Centralizacja, modernizacja i rozszerzenie działalności szpitala powiatowego w Gnieźnie.</p> <p>2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej</p>	<p>A: duże</p> <p>B: ograniczone do czasu inwestycji oraz trwałe w przypadku pozytywnego oddziaływania</p> <p>C: lokalizacja inwestycji</p>	<p>S: umiarkowane</p> <p>T: brak</p>	Bardzo małe

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
	na małą skalę inwestycji i odwracalność stanu po zrealizowaniu inwestycji.	długotrwałe, pośrednie	<p>Oddziaływania na powietrze dotyczą przede wszystkim emisji spalin z urządzeń i maszyn wykorzystywanych w inwestycjach, jak również pyłów, np. z terenu budowy. Za emisję zanieczyszczeń może odpowiadać zwiększony ruch pojazdów wysokotonazowych.</p> <p>Pozytywne oddziaływania na jakość powietrza wiąże się z działaniami, które zmniejszą będą emisję zanieczyszczeń, w tym dot. poprawy efektywności energetycznej budynków, rozwój komunikacji.</p>	<p>(poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą.</p> <p>2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego.</p> <p>3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.</p> <p>Oddziaływania pozytywne:</p> <p>1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolnej bazy sportowej.</p> <p>1.4.1. Prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, ochrony powietrza i klimatu, OZE, gospodarki leśnej i gospodarki odpadami.</p> <p>1.4.2. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego.</p> <p>2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą</p> <p>2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego.</p> <p>3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.</p> <p>3.1.1. Rozwój e-administracji. 3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.</p>	D: jednorazowa lub stała E: częściowa		
4.	Oddziaływanie na klimat akustyczny (hałas)	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe,	Wszelkie prace związane z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycje	<p>Oddziaływanie negatywne:</p> <p>1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolnej bazy sportowej.</p>	A: duże B: ograniczone do czasu inwestycji oraz trwałe	S: umiarkowane T: brak	Bardzo małe

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
	- skala oddziaływania – mała (ze względu na małą skalę inwestycji i odwracalność stanu po zrealizowaniu inwestycji).	bezpośrednie Pozytywne, długotrwałe, pośrednie	wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, np. inwestycje drogowe.. Hałas może być generowany w trakcie prac budowlanych oraz podczas użytkowania obiektów przez maszyny i urządzenia. Wpływ pozytywny wiąże się z modernizacją infrastruktury drogowej (np. lepsza jakość nawierzchni, ekrany akustyczne) oraz z działaniami związanymi z monitoringiem stanu środowiska (kierowanie interwencji tam gdzie jest ona konieczna).	1.2.1. Centralizacja, modernizacja i rozszerzenie działalności szpitala powiatowego w Gnieźnie. 2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą. 2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego. 3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych. Oddziaływania pozytywne: 1.4.2. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego. 2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą ruchu kołowego.	w przypadku pozytywnego oddziaływania C: lokalizacja inwestycji, przebieg trasy komunikacyjnej D: jednorazowa lub stała E: częściowa		
5.	Oddziaływanie na bioróżnorodność, w tym podlegające ochronie gatunki roślin, grzybów i zwierząt - skala oddziaływania – mała (ze względu na małą skalę inwestycji i odwracalność stanu po	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie	Wszelkie prace związane z prowadzeniem inwestycji, w szczególności inwestycje wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, np. inwestycje drogowe. Ze względu na niedużą skalę planowanych inwestycji nie przewiduje się zauważalnego wpływu na gatunki roślin, grzybów i zwierząt, poza oddziaływaniem lokalnym.	Oddziaływanie negatywne: 1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolnej bazy sportowej. 1.2.1. Centralizacja, modernizacja i rozszerzenie działalności szpitala powiatowego w Gnieźnie. 2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą. 2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego. 3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej	A: umiarkowane B: ograniczone do czasu inwestycji (dot. procesu inwestycyjnego) C: lokalizacja inwestycji, przebieg trasy komunikacyjnej D: jednorazowa lub stała E: częściowa	S: Małe T: brak	Bardzo małe

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
	zrealizowaniu inwestycji.			Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.			
6.	Przestrzeń i walory krajobrazowe - skala oddziaływania – bardzo mała (ze względu na małą skalę inwestycji i odwracalność stanu po zrealizowaniu inwestycji.	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie (proces inwestycyjny)	Planowane inwestycje mogą mieć wpływ na jakość przestrzeni oraz walory krajobrazowe. Potencjalny wpływ związany mógłby być z nowymi obiektami budowlanymi oraz procesem ich tworzenia (np. place budowy).	Oddziaływanie negatywne: 1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolnej bazy sportowej. 1.2.1. Centralizacja, modernizacja i rozszerzenie działalności szpitala powiatowego w Gnieźnie. 2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą. 2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego. 3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.	A: umiarkowane B: ograniczone do czasu inwestycji (dot. procesu inwestycyjnego, np. utworzenie placu budowy) C: lokalizacja inwestycji, D: jednorazowa lub stała E: częściowa	S: Małe T: brak	Brak
7.	Obszary chronione - skala oddziaływania – bardzo mała, zagrożenie to procesy inwestycyjne, które mogą wpływać na niszczenie siedlisk zwierząt i roślin	Negatywne, krótkotrwałe lub stałe, bezpośrednie (proces inwestycyjny)	Potencjalny wpływ związany mógłby być z nowymi obiektami budowlanymi oraz procesem ich tworzenia (np. place budowy).	Oddziaływanie negatywne: 2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą.	A: duże B: ograniczone do czasu inwestycji oraz trwałe w przypadku pozytywnego oddziaływania C: lokalizacja inwestycji, przebieg trasy komunikacyjnej D: jednorazowa lub stała E: częściowa	S: Małe T: brak	Brak
8.	W zakresie utrzymania dobrej jakości gleb, zagospodarowania odpadów	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-

Lp.	Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko	Charakter oddziaływania	Jakie czynności spowodują oddziaływanie?	Powiązanie z przedsięwzięciami ujętymi w Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	A: Prawdopodobieństwo występowania, B: czas trwania, C: zasięg, D: częstotliwość, E: odwracalność oddziaływań	Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych (S) lub transgranicznych (T)	Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska
9.	Promieniowanie elektromagnetyczne	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-
10.	Klimat - skala oddziaływania – bardzo mała (ze względu na małą skalę inwestycji).	Pozytywne, długotrwałe, pośrednie	Pozytywne oddziaływania na jakość powietrza wiąże się z działaniami, które zmniejszają emisję zanieczyszczeń, w tym dot. poprawy efektywności energetycznej budynków, rozwój komunikacji.	Oddziaływania pozytywne: 1.1.1. Poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolonej bazy sportowej. 1.4.1. Prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, ochrony powietrza i klimatu, OZE, gospodarki leśnej i gospodarki odpadami. 1.4.2. Prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego. 2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą 2.3.2. Poprawa bezpieczeństwa pieszych - budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego. 3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych. 3.1.1. Rozwój e-administracji. 3.2.1 Rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych.	A: umiarkowane B: trwałe w przypadku pozytywnego oddziaływania C: lokalizacja inwestycji, D: stała E: częściowa	S: Małe T: brak	Brak
11.	Zasoby naturalne	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-
12.	Zabytki	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-
13.	Dobra materialne	Brak oddziaływania	-	-	-	-	-

5.7.2 Podsumowanie oddziaływania na środowisko

Prawdopodobieństwo występowania, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność

Realizacja wybranych zadań ujętych w Strategii charakteryzować się będzie oddziaływaniem na środowisko, jedno z zadań może spełniać kryteria ujęte **w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839)**. **Należy jednak zaznaczyć, iż opis wymienionych w Strategii przedsięwzięć jest zbyt ogólny aby to stwierdzić z pełną stanowczością.**

Analizując ogólne zapisy treści zadań należy wskazać, że oddziaływania na środowisko związane będą przede wszystkim z projektami inwestycyjnymi dot. infrastruktury drogowej, w ramach których planowane jest użycie ciężkiego, sprzętu, ingerencja w środowisko glebowe, zajęcie powierzchni ziemi. Nie przewiduje się natomiast zauważalnych oddziaływań pośrednich, np. takich, w których powstała infrastruktura generować będą takie oddziaływania.

Prognozuje się występowanie następujących oddziaływań na środowisko:

ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

- Oddziaływanie na powierzchnię ziemi związane może być z zajęciem jej powierzchni pod zabudowę, ale zasadniczo tymczasową, związaną z zapleczem inwestycji. Oznacza to zajęcie tymczasowe terenu pod zorganizowane prace budowlanych, negatywny wpływ ciężkich maszyn na powierzchnię gleby, jej zagęszczenie lub nawet zniszczenie warstwy gleby.

ODDZIAŁYWANIE NA WODY POWIERZCHNIOWE ORAZ PODZIEMNE

- Oddziaływanie na wody powierzchniowe oraz podziemne związane może być przede wszystkim z prowadzeniem prac inwestycyjnych (oddziaływanie bezpośrednie).
- Negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe oraz podziemne może wynikać z ingerencji w środowisko glebowe przy prowadzeniu prac ziemnych, jak również wskutek przedostawania się płynów eksploatacyjnych maszyn i urządzeń do gleby, wód powierzchniowych i dalej do wód podziemnych.

ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE

- Oddziaływanie na powietrze może mieć charakter bezpośredni. Oddziaływania bezpośrednie powstawać będą w skutek prowadzonych prac inwestycyjnych i dotyczyć będą emisji pyłów i gazów z terenu budowy, zarówno wskutek emisji gazów i pyłów z maszyn i urządzeń, jak również pyłów z terenu powierzchni ziemi.

EMISJA HAŁASU

- Emisja hałasu spowodowana może być przede wszystkim przez maszyny i urządzenia pracujące na terenach budowy. Oznacza to oddziaływanie bezpośrednie, które po zakończeniu procesu inwestycyjnego ustanie.

ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZNE I BIORÓŻNORODNOŚĆ, W TYM PODLEGAJĄCE OCHRONIE GATUNKI ROŚLIN, GRZYBÓW I ZWIERZĄT

- Oddziaływanie na przyrodę może mieć charakter wyłączenie bezpośredni, co związane jest z procesami inwestycyjnymi.
- Zasięg i czas trwania oddziaływań w przeważającej mierze ograniczony będzie do miejsca realizacji inwestycji, jak również czasu jej prowadzenia. Po tym czasie negatywne oddziaływania w większości powinny ustać. Częstotliwość oddziaływania może być większa w okresie prowadzenia prac budowlanych. W związku z tym w przeważającej mierze wpływ na środowisko charakteryzować się będzie częściowo odwracalnością (poza oddziaływaniem na powierzchnię ziemi przez jej zajęcie pod nowe obiekty budowlane – co dotyczy praktycznie niedużej powierzchni).

Warto dodać, iż Strategia odnosi się do obiektów zarządzanych przez Powiat, jak też istniejącego już układu dróg powiatowych.

[Prawdopodobieństwo występowania oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych](#)

Ryzyko skumulowanych oddziaływań na środowisko związane może być z prowadzonymi procesami inwestycyjnymi. Potencjalnie największe ryzyko oddziaływań skumulowanych należy postrzegać w realizacji osobnych przedsięwzięć infrastrukturalnych/inwestycyjnych w tym samym czasie i/lub miejscu, co może spowodować przekroczenie norm środowiskowych, w tym czasie i/lub miejscu. Przykładem takich przedsięwzięć może być prowadzenie prac inwestycyjnych. Ryzyko oddziaływań skumulowanych jest jednocześnie bardzo niskie.

Ze względu na prognozowaną małą skalę oddziaływań na środowisko, wywołanych realizacją poszczególnych działań oraz prognozowany brak możliwości migracji zanieczyszczeń powstałych w wyniku realizacji projektów, nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych na środowisko.

[Prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska](#)

W Strategii nie zdiagnozowano prawdopodobieństwa występowania ryzyka dla zdrowia ludzi, poza kwestiami związanymi z przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy – pracowników wykonujących działania inwestycyjne.

5.8 Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii

5.8.1 Czy projektowany dokument wyznacza ramy dla późniejszych realizacji mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz czy realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływania na środowisko

Wśród zaplanowanych do realizacji działań znajdują się takie, które zostały wskazane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), jako przedsięwzięcia o zawsze znaczącym lub potencjalnie znaczącym oddziaływaniu na środowisko.

TABELA 20. DZIAŁANIA, KTÓRE MOGĄ POWODOWAĆ ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Działanie	Uzasadnienie
Działanie 2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą	Możliwe jest wystąpienie okoliczności przemawiających za zakwalifikowaniem zadania do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Do tych przedsięwzięć kwalifikują się m. in.: drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Należy stwierdzić, że realizacja zaledwie kilku działań ujętych w Strategii spowoduje oddziaływania na środowisko. Dużego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych oddziaływań należy oczekiwać w odniesieniu do powietrza atmosferycznego, powierzchni ziemi, wód powierzchniowych oraz hałasu. Małego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych oddziaływań należy oczekiwać w odniesieniu do oddziaływania na bioróżnorodność i obszary chronione, w tym podlegających ochronie gatunki roślin, grzybów i zwierząt, utrzymanie dobrej jakości gleb, zagospodarowanie odpadów, braku oddziaływania na przestrzeń i walory krajobrazowe, klimat, zasoby materialne, dziedzictwo kulturowe.

Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań wynika z faktu, że powiązane jest ono z procesami inwestycji drogowych. W przypadku realizacji inwestycji niemal pewne jest, że wystąpią chwilowe negatywne oddziaływania na środowisko, niepewna jest natomiast skala tych oddziaływań. Mniej pewne jest prawdopodobieństwo oddziaływań pośrednich, wywołanych przez powstałe w wyniku realizacji inwestycji zmiany (zwiększona przepustowość dróg i szlaków komunikacyjnych).

Jako małe prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko należy przewidzieć w stosunku do obszarów chronionych. Wynika to z faktu, że takich działań jest niewiele, dotyczą praktycznie inwestycji drogowych. Inwestycje te, to działania na istniejącej już infrastrukturze, a więc nie będą naruszać istniejącego układu i powiązań przyrodniczych.

Oddziaływania na środowisko będzie zasadniczo chwilowe, ograniczone do czasu prowadzenia inwestycji. Większość oddziaływań na środowisko będzie miało charakter czasowy, ograniczony do trwania inwestycji. Z reguły procesy inwestycyjne trwają do 2 lat. Po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną, czyli takie oddziaływanie będzie miało charakter jednorazowy.

Zasięg oddziaływań na środowisko będzie miał lokalny charakter. Związany będzie z realizowanymi inwestycjami. Prowadzone prace budowlane powodować będą chwilowe zajęcie powierzchni ziemi, w tym degradację środowiska glebowego. Skutki prowadzonych prac mogą być odczuwane w najbliższym sąsiedztwie poprzez emisję pyłów i zanieczyszczeń gazowych oraz hałas. Do środowiska wodnego dostawać się mogą zanieczyszczenia wskutek spływu powierzchniowego. W ten sposób zanieczyszczenia mogą migrować także na inne obszary.

Większość skutków negatywnych oddziaływań charakteryzować się będzie pełną lub częściową odwracalnością. Po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną, więc zniknie większość negatywnych skutków. Związane to będzie także z procesami samooczyszczania, w tym powietrza atmosferycznego, środowiska glebowego i wodnego.

Mając na uwadze powyższą analizę oraz analizę zapisów Strategii należy stwierdzić:

- Strategia wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, co dotyczy zasadniczo jednego działania (2.3.1. Przebudowa istniejącej infrastruktury drogowej (poszerzenie dróg, nakładki bitumiczne), budowa ścieżek rowerowych, budowa i przebudowa chodników, budowa rond wraz z infrastrukturą).
- Realizacja ustaleń Strategii nie spowoduje znaczącego oddziaływanie na obszar Natura 2000.
- Realizacja postanowień Strategii nie spowoduje znaczącego oddziaływanie na środowisko, gdyż tylko nieliczne z zaplanowanych działań wykazują oddziaływanie na środowisko. Większość działań realizowanych przez Instytucje Powiatu Gnieźnieńskiego to działania organizacyjne, edukacyjne, administracyjne. Istotny wpływ na środowisko mogą powodować tylko inwestycje drogowe, dla których przewiduje się osobne procedury środowiskowe. Jednocześnie te inwestycje również nie powinny znacząco oddziaływać na środowisko. Dotyczą one bowiem w głównej mierze modernizacji już istniejącego układu drogowego. Biorąc pod uwagę skalę czasu i oddziaływanie na całą przestrzeń powiatu, działania ujęte w Strategii nie będą powodować znaczącego oddziaływania na środowisko.

5.8.2 Wpływ realizacji zadań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na jego wybrane komponenty oraz proponowane działania kompensacyjne

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi, utrzymania dobrej jakości gleb, zagospodarowanie odpadów

Prace związane z prowadzeniem inwestycji, wymagające użycia ciężkich maszyn i sprzętu, przeobrażenia powierzchni ziemi, zorganizowania terenu budowy oraz dojazdu do niego należy zaliczyć do przedsięwzięć, które w szczególny sposób wpływać mogą na powierzchnię ziemi oraz degradację gleb. Docelowo wpływ na powierzchnię ziemi związany będzie z powstaniem wielkopowierzchniowych obiektów powodujących trwałe zajęcie powierzchni ziemi. Do tych obiektów należy zaliczyć także parkingi i drogi dojazdowe. Ww. działania mogą spowodować bezpośrednie oddziaływania mechaniczne na powierzchnię ziemi, w tym jej przemieszczanie, zagęszczania i ostatecznie zajęcie przez powstałą infrastrukturę.

Mając na uwadze, że wpływ na środowisko wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych z budową nowej infrastruktury lub modernizacją istniejącej, jak również późniejsze funkcjonowanie tej infrastruktury, wśród rozwiązań mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wskazać przede wszystkim na właściwą lokalizację działań np. na obszarach pozbawionych szczególnych walorów przyrodniczych, unikanie lokalizacji wymagających znacznych zmian ukształtowania terenu oraz wywołujących konflikty przestrzenne, w tym degradację krajobrazu lub utratę produktywności gleb wyższych klas bonitacyjnych, zachowanie śródpolnych ekosystemów jako lokalnych centrów różnorodności biologicznej. Istotne jest również odpowiednie zorganizowanie procesu inwestycyjnego, w tym również odpowiedniego zagospodarowania powstałych odpadów.

Wody podziemne i powierzchniowe

Ocena wpływu na stan wód powierzchniowych wiąże się z oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych, która miała na celu zidentyfikowanie tych JCWP, które z powodu występowania istotnych oddziaływań antropogenicznych mogą nie osiągnąć ustalonych dla nich celów środowiskowych. Zidentyfikowane JCWP rzeczne, w przypadku których ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych jest wysokie, wymagają wprowadzenia działań uzupełniających zorientowanych na ograniczenie lub całkowitą redukcję występujących w nich presji.

Wg danych większość wód rzecznych oraz jeziornych powiatu gnieźnieńskiego charakteryzowała się umiarkowanym, słabym lub złym stanem ekologicznym, stanem chemicznym poniżej dobrego oraz złym stanem wód.

Plan gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Odry ustala następujące cele środowiskowe:

- Dla jednolitych części wód – będących w dobrym stanie/potencjalnie ekologicznym – utrzymanie tego stanu/potencjału.

- Dla naturalnych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.
- Dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – osiągnięcie co najmniej dobrego potencjału ekologicznego, utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Wpływ realizacji Strategii na osiągnięcie celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód (JCW) będzie niski. Po pierwsze w Strategii tylko kilka wybranych inwestycji może oddziaływać na środowisko, w tym na wody powierzchniowe, a skala tych oddziaływań będzie znikoma. Ponadto Powiat Gnieźnieński jako instytucja posiada ograniczone kompetencje do realizacji działań na rzecz ochrony wód powierzchniowych. Są to głównie działania o charakterze edukacyjnym i organizacyjnym.

Mając jednak na uwadze charakterystykę działań przewidzianych do realizacji w Strategii (inwestycje drogowe) zaleca się zwracanie szczególnej uwagi i zachowanie ostrożności podczas prowadzenia inwestycji. Należy odpowiednio zabezpieczyć teren budowy, unikać przedostawania się do środowiska glebowego płynów eksploatacyjnych, paliw i innych szkodliwych substancji. Należy zabezpieczyć teren przed możliwością niekontrolowanego spływu powierzchniowego i erozji powierzchni ziemi.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych może być gospodarka rolna. W tym zakresie należy wspierać stosowanie kodeksu dobrej praktyki rolnej. Należy minimalizować straty składników pokarmowych, w tym azotu i fosforu w glebie, poprzez m. in. zrównoważone nawożenie, odpowiednie zabiegi agrotechniczne, jak też realizację programów rolno-środowiskowych, w szczególności.

Kolejne zagrożenia dla stanu wód związane są z rozbudową i rozwojem funkcji turystycznej. Wzrost ilości osób korzystających m. in. z wód stojących i płynących (np. ruch łodzi i jachtów) może wpływać na pogorszenie parametrów wód w sposób mechaniczny jak również przyczyniać się do zaśmiecenia, np. terenów przybrzeżnych. Należy więc unikać kierowania ruchu turystycznego na wrażliwe przyrodniczo akweny i ciekły wodne.

Istotnym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych jest zmniejszenie naturalnej zdolności samooczyszczania się wód, spowodowane suszą. Należy wdrożyć kolejne działania, aby zapewnić dobry stan ilościowy wód, tj. zapewnić odpowiednią wielkość przepływu i retencji wody. Służyć mają temu m. in. działania związane z małą retencją wód. Jednocześnie realizując inwestycje z zakresu małej retencji wód należy zwrócić uwagę na wpływ inwestycji na środowisko przyrodnicze, w szczególności bioróżnorodność (wskutek lokalnych zmian hydrologicznych, np. poprzez podniesienie lustra wody), jak też na zagrożenia związane z dostawianiem się do wód stojących (np. stawów, oczek wodnych, małych zbiorników).

Konieczne jest stałe monitorowanie wód powierzchniowych przez uwzględnienie wszystkich istotnych elementów jakości we wszystkich kategoriach wód zgodnie z ramową dyrektywą wodną.

Powietrze atmosferyczne

Realizacja strategii może powodować negatywny wpływ na standardy powietrza, ale tylko w ujęciu lokalnym (wpływ chwilowy i lokalny). Dotyczy to przede wszystkim zadań o charakterze inwestycyjnym, których realizacja może powodować emisję gazów i pyłów do atmosfery.

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą XXI/391/20 w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”, która została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 20 lipca 2020 r. (poz. 5954) wskazuje na następujące działania naprawcze w zakresie ochrony powietrza:

1. W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej) – przedsiębiorstwa energetyczne, jednostki samorządu terytorialnego, mieszkańcy:

- nawiązanie współpracy przez samorzady z dostawcami ciepła sieciowego, paliw gazowych,
- rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą,
- rozbudowa sieci gazowych,
- zmiana (jeżeli jest stosowane) paliwa stałego na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie gazu, energii elektrycznej, względnie indywidualnych źródeł energii odnawialnej,
- ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych,
- zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczanie emisji pyłów zawieszonych, w tym zakaz spalania węgla brunatnego,
- regularne czyszczenie kominów przy spalaniu paliw stałych.

2. W zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – jednostki samorządu terytorialnego, zarządcy dróg:

- kontynuacja modernizacji lub wymiany taboru komunikacji miejskiej/gminnej, ze szczególnym uwzględnieniem korelacji ekonomiczno-ekologicznej, tzn. współmierność zaangażowanych środków finansowych do spodziewanych efektów ekologicznych,
- dążenie do wprowadzenia nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich/gminnych, -
- szkolenia dla prowadzących pojazdy dot. takiego użytkowania pojazdów i sposobu jazdy, aby ograniczać emisję zanieczyszczeń,
- podejmowanie działań mających na celu stosowanie zachęt do wymiany pojazdów na bardziej przyjazne środowisku (np. uprzywilejowane miejsca parkingowe), - kanalizowanie ruchu tranzytowego z ominięciem centralnych części miast i stref zamieszkania, - tworzenie stref ograniczonego ruchu i stref uspokojonego ruchu,
- rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego,
- polityka cenowa opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego, - rozwój systemu tras rowerowych i infrastruktury rowerowej,
- rozwój i modernizacja systemu płatnego parkowania w centrach miast,

- priorytet dla ruchu pieszego, ruchu rowerowego i transportu zbiorowego w centrach miast, tworzenie buspasów oraz wydzielanie przejazdów dla autobusów,
- budowa systemu parkingów P&R oraz parkingów buforowych wraz z systemem informacji o zajętości miejsc postojowych,
- wspieranie rozwiązań proekologicznych w zakresie transportu (np. wspieranie stacji ładowania pojazdów elektrycznych).

3. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw – przedsiębiorstwa energetyczne:

- zakaz stosowania węgla brunatnego,
- ograniczenie emisji pyłu i benzo(a)pirenu w pyłe poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii,
- zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości zanieczyszczeń,
- stosowanie wysokoefektywnych technik ochrony powietrza gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza, - stosowanie odnawialnych źródeł energii,
- zmniejszenie strat przesyłu energii.

4. W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne – zakłady przemysłowe:

- stosowanie wysokoefektywnych technik ochrony atmosfery gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
- optymalizacja procesów produkcji w celu ograniczenia emisji substancji do powietrza,
- zmiana technologii produkcji prowadząca do zmniejszenia emisji pyłów, stopniowe wprowadzanie BAT,
- stopniowe dostosowywanie instalacji do wymogów emisyjnych zawartych w Dyrektywie 2010/75/UE (IED) i zatwierdzonych konkluzji dla poszczególnych gałęzi przemysłu,
- podejmowanie działań ograniczających do minimum ryzyko wystąpienia awarii urządzeń ochrony atmosfery (ze szczególnym uwzględnieniem dużych obiektów przemysłowych), a także ich skutków poprzez utrzymywanie urządzeń w dobrym stanie technicznym.

5. W zakresie planowania działań i planowania przestrzennego – jednostki samorządu terytorialnego:

- opracowanie Gminnego Programu Niskoemisyjny (GPN) zgodnie z ustawą z dnia 21 listopada 2008r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz.U. z 2020 r. poz. 22),
- uwzględnianie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłów poprzez działania polegające na:
  - ustalaniu minimalnego współczynnika zieleni na poziomie przynajmniej 20% w obrębie zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
  - wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miast (place, skwery),
  - tworzenie tzw. zielonej infrastruktury,
  - tworzenie „zielonych” miejsc wypoczynku dla dzieci i osób starszych,

- zachowaniu istniejących terenów zieleni i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast,
- ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem instalowania ogrzewania niskoemisyjnego w nowo planowanej zabudowie,
- zalecanie podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym,
- modernizowaniu układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ścisłe centra miast,
- reorganizacji układu komunikacyjnego oraz wprowadzeniu stref ograniczających ruch samochodowy w ścisłych centrach miast,
- zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy w miastach,
- w decyzjach środowiskowych dla budowy i przebudowy dróg:
  - wskazanie stosowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych pasów zieleni w pasach drogowych (z roślin o dużych zdolnościach fitoremediacyjnych) oraz późniejszego dbania o ich dobry stan jakościowy,
  - wskazanie stosowania ekranów akustycznych pochłaniających typu „zielona ściana” zamiast najczęściej stosowanych ekranów odbijających,
- planowanie rozbudowy miast w sposób zapobiegający zbytniemu „rozlewaniu się miast”.

6. Uwzględnianie przez podmioty podlegające ustawie o zamówieniach publicznych:

- kryteriów efektywności energetycznej w definiowaniu wymagań dotyczących zakupów produktów (np. klasa efektywności energetycznej, niskie zużycie paliwa, itp.),
- kryteriów efektywności energetycznej w ramach zakupów usług (np. stosowania zabezpieczeń przed pyleniem w czasie robót budowlanych, segregacji odpadów itp.).

7. Działania kontrolne prowadzone przez uprawnione jednostki:

- wzmocnienie kontroli na stacjach diagnostycznych pojazdów;
- wzmocnienie kontroli gospodarstw domowych; obiektów sektora handlu i usług oraz małych przedsiębiorstw w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów;
- wzmocnienie kontroli zakładów przemysłowych na terenie miasta emitujących zanieczyszczenia do powietrza;
- wzmocnienie kontroli przestrzegania zakazu spalania odpadów zielonych;
- kontrole czystości kół w pojazdach wyjeżdżających z placów budów;
- kontrole czystości ulic przy wyjazdach z placów budów;
- kontrole zabezpieczeń przeciwko pyleniu i roznoszeniu odpadów (np. styropianu) z terenu inwestycji budowlanych oraz w trakcie przewożenia materiałów sypkich.⁴¹

Powyższe kierunki działań w szerokim zakresie dotyczą zarządzania obiektami powiatu, dotyczą również inwestycji oraz działań kontrolnych, które realizowane będą przez Powiat Gnieźnieński.

---

⁴¹ Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą XXI/391/20

Hałas

Trwały wpływ na pogorszenie się warunków akustycznych w analizowanym obszarze może mieć rozwój infrastruktury drogowej. Wpływ na chwilowe pogorszenie się warunków akustycznych może mieć realizacja większości przedsięwzięć inwestycyjnych, w których wykorzystywany jest ciężki i specjalistyczny sprzęt generujący hałas.

Do przedsięwzięć, które mogą pozytywnie wpływać na klimat akustyczny można wymienić następujące:

- Planowanie przestrzenne i zarządzanie zagospodarowaniem terenu z uwzględnieniem problemów akustycznych, np. poprzez ustalanie obszarów ograniczonego użytkowania, ustalanie stref przemysłowych,
- Rozwój systemów transportowych, w tym: budowa dróg alternatywnych, wyznaczenie stref ruchu uspokojonego, wprowadzenie stref ograniczonego hałasu, poprawa płynności potoku ruchu pojazdów poprzez wprowadzenie systemu inteligentnej sygnalizacji świetlnej, planowanie ruchu, w tym: ograniczenie ruchu, ograniczenie prędkości, wprowadzenie ograniczeń dla ruchu pojazdów ciężkich, zakazy lub ograniczenia ruchu w porze nocnej, wspieranie przyjaznej środowisku komunikacji miejskiej, budowę ścieżek rowerowych i wspieranie komunikacji pieszej, wprowadzenie systemu stref płatnego parkowania, wspieranie cichego transportu,

Przedsięwzięcia techniczne, pozwalające na redukcje emisji i imisji hałasu:

- Rozwiązania ograniczające hałas pochodzący od infrastruktury komunikacyjnej, w tym: Zastosowanie cichych nawierzchni drogowych, zastosowanie podtorowych rozwiązań tłumiących, szlifowanie szyn oraz kół pojazdów kolejowych, spawanie łącz szynowych, rozwiązania zmniejszające hałas infrastruktury szynowej na mostach i wiaduktach,
- Rozwiązania ograniczania hałasu samochodowego (jako głównego źródła hałasu w miastach), w tym: redukcja hałasu przez zastosowanie cichych opon, zapewnienie kontroli warunków homologacji pojazdów (w zakresie emisji dźwięku), wyciszanie samochodów,
- Ograniczanie propagacji dźwięku, w tym: zastosowanie ekranów akustycznych, zastosowanie półtuneli akustycznych, zastosowanie przykryć źródeł dźwięku, odpowiednie ukształtowanie zabudowy oraz terenu w pobliżu źródeł hałasu, zastosowanie absorbujących powierzchni w pobliżu torowisk,
- Rozwiązania ograniczania hałasu w punkcie odbioru, w tym: zastosowanie okien o odpowiedniej izolacyjności, podwyższenie izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych, zastosowanie rozwiązań z dziedziny kształtowania architektonicznego budynku.

Do pozostałych przedsięwzięć wpływających pozytywnie na ograniczenie hałasu należą:

- Rozwiązania legislacyjne, w tym: limity emisji dźwięku przez źródła, pozwolenia i decyzje, zmiany funkcji budynków, ekonomiczne środki ograniczania hałasu.⁴²

---

⁴² Na podstawie: Program ochrony przed hałasem dla miasta Gdyni, 2008 rok

Zagrożenie dla obszarów chronionych wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych z budową nowej infrastruktury lub modernizacją istniejącej, jak również późniejsze funkcjonowanie tej infrastruktury. Dotyczy to zasadniczo infrastruktury drogowej.

Mając na uwadze analizę działań Strategii, które wykazują potencjalne oddziaływanie na obszary chronione, a także na rośliny, zwierzęta (w tym gatunki chronione), grzyby oraz różnorodność biologiczną można sformułować wniosek, że ich realizacja, a tym samym realizacja Strategii nie będzie miała zauważalnego wpływu na spójność systemów obszarów chronionych na obszarze powiatu gnieźnieńskiego.

Wśród ewentualnych zagrożeń dla obszarów chronionych należy wymienić następujące rodzaje działań:

1. Budowa/ rozbudowa/ modernizacja infrastruktury drogowej.

Oddziaływanie związane jest z realizowanymi pracami budowlanymi oraz sposobem organizacji tych prac. Prace budowlane wiążą się niejednokrotnie z użyciem ciężkiego sprzętu mechanicznego, znacznymi przeobrażeniami dotychczasowego środowiska, w szczególności glebowego, wodnego, likwidacją lub zniszczeniem roślinności. Inwestycja wymaga zajęcia powierzchni terenu, zmieniając jego dotychczasową funkcję jaką pełni w środowisku. Organizacja prac budowlanych może także wpływać na środowisko, zarówno w miejscu, którego dotyczy inwestycja, jak też poza nim, np. poprzez konieczność zapewnienia dostaw materiałów, wykonania przyłączy energetycznych, sieci kanalizacyjnych, etc. Sam proces inwestycyjny prowadzony z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego może powodować emisję spalin, płynów eksploatacyjnych. Opisane wyżej przedsięwzięcia mogą charakteryzować się bezpośrednim oddziaływaniem na obszary chronione, jeśli będą realizowane bezpośrednio na obszarach chronionych lub w ich bliskim sąsiedztwie. Oddziaływania pośrednie związane mogą być z przemieszczaniem się zanieczyszczeń powstałych w trakcie procesów inwestycyjnych oraz ich kumulacją w środowisku. Dotyczy to w szczególności zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych np. poprzez związki ropopochodne, farby, lakiery, środki czyszczące – pochodzące np. z źle zabezpieczonych tymczasowych składów odpadów, awarii sprzętu, braku zachowania zasad bhp w miejscu budowy.

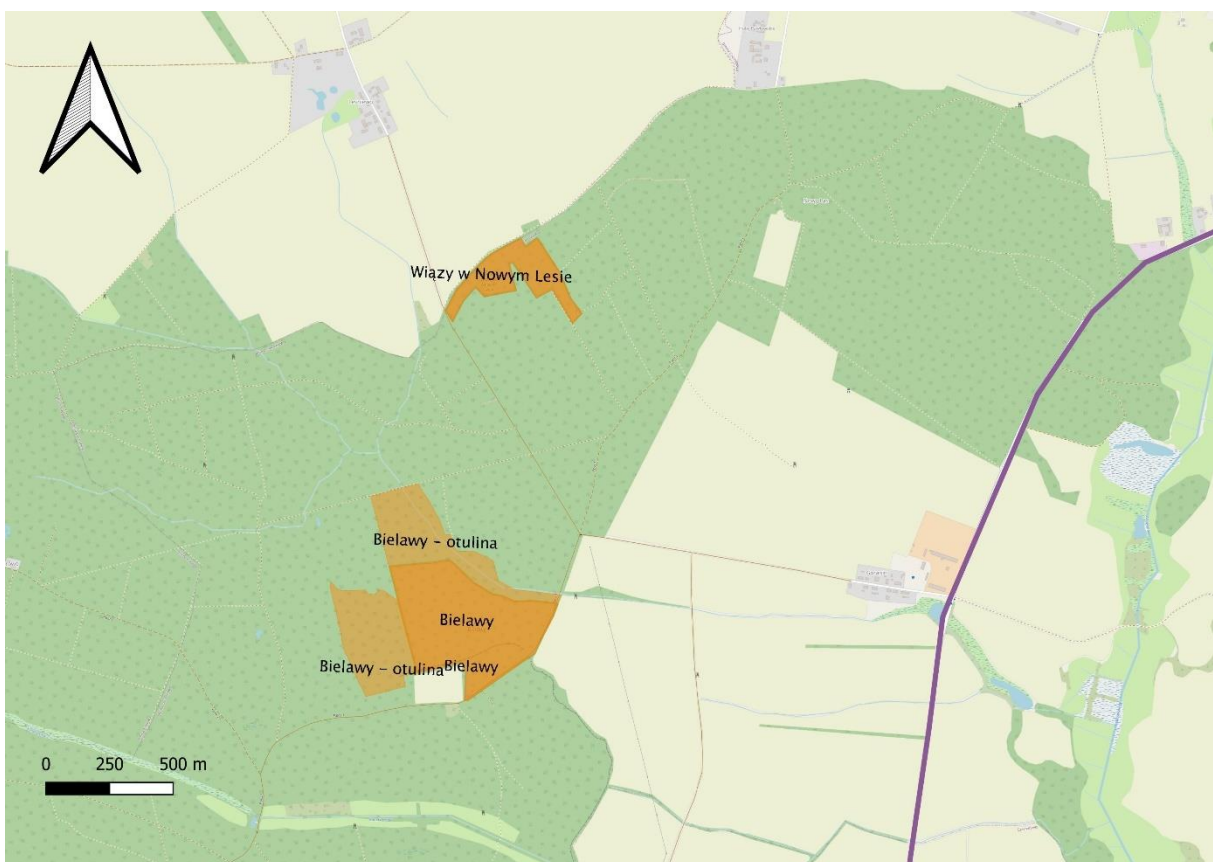
Wpływ ustaleń Strategii na cele ochrony rezerwatów

Rezerwat	Cel ochrony
Bielawy	Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest ochrona ekosystemu grądu niskiego Galio sylvatici Carpinetum stachyetosum (R. Tx. 1937) Oberd. 1957 oraz łągu wiązowo-jesionowego Ficario-Ulmetum minoris Knapp 1942 em. J.Mat. 1976 wraz z bogactwem siedliska żyznego lasu liściastego i różnorodnością biotyczną.
Modrzew Polski w Noskowie	Celem ochrony w rezerwacie przyrody jest zachowanie stanowiska modrzewia polskiego Larix polonica, występującego na odosobnionym stanowisku niżowym.
Wiązy w Nowym Lesie	Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie dobrze wykształconego lasu liściastego reprezentującego grąd

Nie przewiduje się wpływu ustaleń Strategii (modernizacja dróg powiatowych) na rezerwaty przyrody.

W odniesieniu do rezerwatów Bielawy oraz Wiązy w Nowym Lesie, które położone są na terenie gminy Czarniejewo. Potencjalny wpływ realizacji Strategii należy rozpatrywać w kontekście przebiegu drogi powiatowej nr 2152P, na odcinku pomiędzy miejscowościami Czarniejewo, Goranin, Pawłowo. Warto dodać, iż droga ta przebiega w istotnym oddaleniu od granic rezerwatów (powyżej 1,5 km). Biorąc pod uwagę, że w przypadku tej drogi możliwe oddziaływania związane jest z działaniami modernizacji nawierzchni, należy założyć, iż nie dojdzie co oddziaływania na teren rezerwatu.

MAPA 4. LOKALIZACJA REZERWATÓW PRZYRODY BIELAWY ORAZ WIĄZY W NOWYM LESIE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

W przypadku rezerwatu Modrzew Polski w Noskowie nie przewiduje się znaczących oddziaływań na rezerwat ze względu na brak bezpośredniej styczności działań ujętych w Strategii z obszarem rezerwatu. Najbliższa droga powiatowa, oznaczona numerem 2153P, biegnąca pomiędzy miejscowościami Czarniejewo-Nekla, przebiega w oddaleniu od granic rezerwatu (około 0,2 km). Możliwe negatywne oddziaływania mogą dotyczyć emisji hałasu, względnie spalin, pyłów, głównie z okresie prac modernizacyjnych. Nie powinno to kolidować z celami ochrony w rezerwacie.

MAPA 5. LOKALIZACJA REZERWATU PRZYRODY MODRZEW POLSKI W NOSKOWIE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Wpływ ustaleń Strategii na cele ochrony parków krajobrazowych

Wpływ ustaleń Strategii na cele ochrony Powidzkiego Parku Krajobrazowego

Podstawa prawna: UCHWAŁA NR XXIX/753/17 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie Powidzkiego Parku Krajobrazowego

Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należą:

- 1) ochrona i zachowanie polodowcowego krajobrazu fragmentu Pojezierza Gnieźnieńskiego, a w szczególności – krajobrazu jezior rynnowych oraz pagórków morenowych i innych charakterystycznych form geomorfologicznych;
- 2) zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk;
- 3) zachowanie naturalnych ekosystemów jezior i mokradel;
- 4) utrzymanie walorów kulturowych.

Mając na uwadze, że iż na obszarze Powidzkiego Parku Krajobrazowego możliwe do realizacji działania, które mogą mieć wpływ na środowisko, to przebudowy, remonty i modernizacje istniejących dróg powiatowych, przewiduje się, że negatywne oddziaływania może dotyczyć zachowania populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk.

Wpływ ustaleń Strategii na cele ochrony Lednickiego Parku Krajobrazowego

Podstawa prawna: Uchwała nr XXVI/457/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 września 2012 r. w sprawie utworzenia Lednickiego Parku Krajobrazowego

Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należy:

Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należy:

- 1) zachowanie w stanie zbliżonym do obecnego, krajobrazu kulturowego okolic jeziora Lednica, w szczególności krajobrazu dużego akwenu wodnego z urozmaiconą linią brzegową i wyspami oraz krajobrazu leśno-polnego ze zróżnicowaną rzeźbą terenu północnej części Parku;
- 2) zachowanie cennych ekosystemów z rzadkimi gatunkami roślin i zwierząt, w szczególności ekosystemu jeziora Lednica jako dobrze zachowanego eutroficznego zbiornika wodnego oraz dobrze zachowanych ekosystemów lasów łęgowych, olsów i grądów;
- 3) zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego i historycznego wraz z ich otoczeniem, w tym w szczególności pozostałości zespołu osadniczego z czasów pierwszych Piastów;

Mając na uwadze, że iż na obszarze Lednickiego Parku Krajobrazowego możliwe do realizacji działania, które mogą mieć wpływ na środowisko, to przebudowy, remonty i modernizacje istniejących dróg powiatowych, przewiduje się, że negatywne oddziaływania może dotyczyć zachowania cennych ekosystemów z rzadkimi gatunkami roślin i zwierząt.

Wpływ ustaleń Strategii na cele ochrony Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka

Podstawa prawna: Uchwała Nr XXII/597/16 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 września 2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka

Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należy:

- 1) ochrona i zachowanie jednego z najciekawszych fragmentów krajobrazu polodowcowego w środkowej Wielkopolsce;
- 2) zachowanie trwałości oraz różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych wraz ze spontanicznymi procesami ich dynamiki;
- 3) zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk;
- 4) zachowanie cennych ekosystemów, w tym: bagiennych, leśnych, łąkowych, murawowych, wodnych i zaroślowych;
- 5) utrzymanie walorów kulturowych, w tym historycznych traktów: Annowskiego, Bednarskiego, Pławińskiego, Poznańskiego i Zielonkowskiego;
- 6) utrzymanie struktury przestrzennej terenów z uwzględnieniem swoistych cech miejscowego krajobrazu.

Mając na uwadze, że iż na obszarze Parku Krajobrazowego Puszcza Zielonka możliwe do realizacji działania, które mogą mieć wpływ na środowisko, to przebudowy, remonty i modernizacje istniejących dróg powiatowych, przewiduje się, że negatywne oddziaływania może zachowania populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk.

Wpływ ustaleń Strategii na cele ochrony obszarów chronionego krajobrazu

Podstawa prawna: Uchwała Nr 53 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koninie z dnia 29 stycznia 1986 r. w sprawie ustanowienia obszarów krajobrazu chronionego na terenie województwa konińskiego i zasad korzystania z tych obszarów.

Obszar chronionego krajobrazu	Cel ochrony
Powidzko-Bieniszewski Obszar Chronionego Krajobrazu	Celem ustanowienia obszaru jest ochrona krajobrazu polodowcowego, z licznymi rynnami, których część zajmują jeziora. Część obszaru chronionego pokrywa się z terenem Powidzkiego Parku Krajobrazowego.

Mając na uwadze, że iż na terenach obszarów chronionego krajobrazu możliwe do realizacji działania, które mogą mieć wpływ na środowisko, to przebudowy, remonty i modernizacje istniejących dróg powiatowych, przewiduje się, że negatywne oddziaływania może dotyczyć zachowania siedlisk, głównie ptaków. Oddziaływania, ze względu na małą skalę, nie dotyczyć będą kwestii związanych z ochroną i zachowaniem krajobrazu.

Wpływ ustaleń Strategii na cele ochrony obszarów na cele ochrony obszarów Natura 2000

Obszar Natura 2000	Cele ochrony
Obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Małej Wełny pod Kiszkowem PLB300006	<p>Ostoja to fragment doliny rzeki Mała Wełna, prowadzącej wody do Wełny i dalej Warty. W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 13 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz 2 gatunki kwalifikujące Dolinę do międzynarodowej ostoi ptaków: gęś zbożowa i rybitwa białowąsa. Cztery gatunki zostały zamieszczone na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Ostoja jest jedną z dziesięciu najważniejszych w Polsce ostoi bączka i rybitwy białowąsej i ważną ostoją mewy śmieszki (500-700 gniazd) oraz w sezonie migracji dla łyski.</p> <p>Zagrożeniem dla ostoi jest zaprzestanie dotychczasowego użytkowania rolnego, użytkowania ornego, uprawa łąk, wypalanie roślinności. Usuwanie krzewów i drzew z brzegów, budowanie tam i zapór. Zrzucanie ścieków komunalnych, hałas, penetrowanie siedlisk przez ludzi i zwierzęta domowe. Rozbudowa osiedli turystycznych poza terenem zwartej zabudowy oraz polowanie w terminach niedozwolonych.</p>

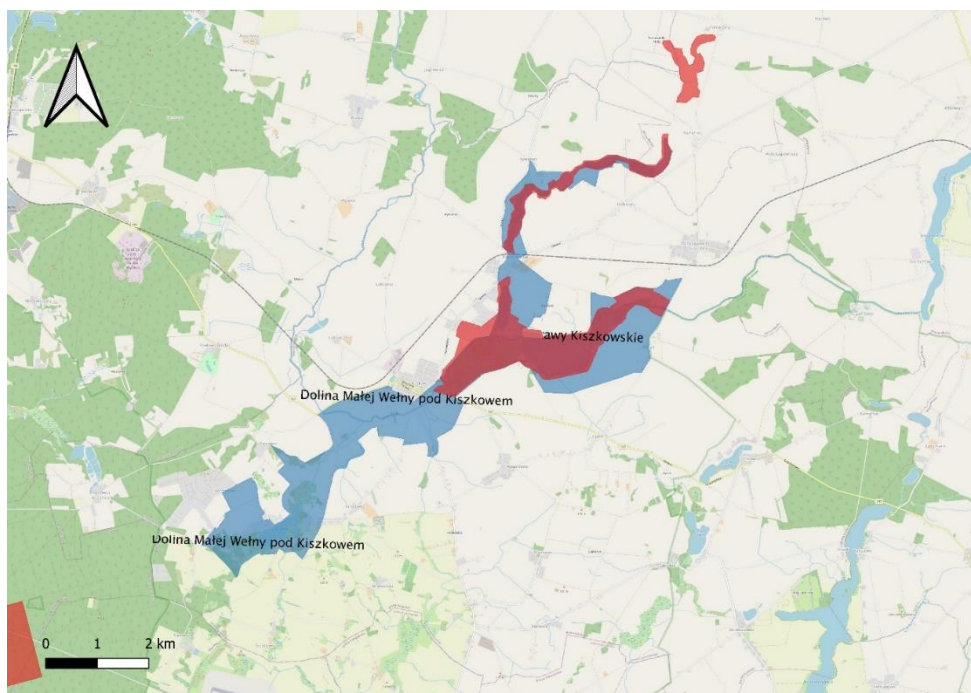
Obszar Natura 2000	Cele ochrony
<p>Specjalny obszar ochrony siedlisk Grądy w Czarniejewie, PLH300049</p>	<p>Lasy Czarniejewskie są od wieków użytkowane gospodarczo, mimo to należą do najlepiej zachowanych w Wielkopolsce. Ochroną objęto siedliska: grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum), lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe, łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum),</p> <p>Największym zagrożeniem jest obniżanie się poziomu wód i silne przesuszenie lasów łąkowych, dlatego pilnym zadaniem byłoby uruchomienie małej retencji.</p>
<p>Specjalny obszar ochrony siedlisk Pojezierze Gnieźnieńskie PLH300026</p>	<p>Ostoja znajduje się w Wielkopolsce i obejmuje najcenniejszą przyrodniczo część Pojezierza Gnieźnieńskiego. Znajduje się tu kompleks jezior głównie rynnowych. Obszar ma duże znaczenie w skali Wielkopolski dla zachowania zbiorowisk łąkowych wykształconych na pokładach wapna łąkowego, torfowisk oraz leśnych zbiorowisk, zwłaszcza łągów. W lasach przeważają drzewostany mieszane. Do najlepiej zachowanych kompleksów leśnych należą lasy miradzkie i skorzęcińskie z dobrze zachowanymi fitocenozyami świetlistej dąbrowy, gradów środkowoeuropejskich i kwaśnej dąbrowy. Na dnach rynien, wzdłuż jezior, oraz w bezodpływowych zagłębieniach zachowały się fragmenty łągów olszowo-jesionowych i olsów. W zarastającej misie Jeziora Czarnego i Salomonowskiego wykształciły się zbiorowiska roślinności torfowiska niskiego i przejściowego.</p> <p>W obszarze znajdują się wyspowe, najdalej na wschód wysunięte i bardzo bogate stanowiska selerów błotnych <i>Apium repens</i>, a także znajdują się stanowiska aldrowandy pęcherzykowatej <i>Aldrovanda vesiculata</i> i lipiennika Loesela <i>Liparis Loeseli</i>.</p> <p>Do głównych zagrożeń należy presja turystyczna oraz wiążące się z nią niszczenie cennych zbiorowisk oraz zanieczyszczenie środowiska.</p>
<p>Specjalny obszar ochrony siedlisk Stawy Kiszkowskie PLH300050</p>	<p>Obszar ten obejmuje fragment doliny Małej Wełny oraz niewielkiego dopływu w okolicach Kiszkowa, wzdłuż których wybudowano w latach 80. ubiegłego wieku dwa kompleksy stawów rybnych.</p> <p>Na obszarze występujące siedliska: zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>), niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>). Jest to obszar występowania m. in. następujących gatunków zwierząt: bóbr europejski, kumak nizinny, wydra, żółw błotny.</p> <p>Podstawowym zagrożeniem jest deficyt wody w stawach w okresie wiosenno-letnim, zwłaszcza na najważniejszej ostoi</p>

Obszar Natura 2000	Cele ochrony
	<p>kumaka nizinnego - nieużytkowanych gospodarczo dwóch stawach przy samej wsi Kiszkowo. Pozostałe zagrożenia to wypalanie roślinności, zanieczyszczenie wody, zabudowa mieszkaniowa, wydeptywanie roślinności.</p> <p>W przypadku kumaka nizinnego zagrożeniem jest również śmiertelność w wyniku zdarzeń drogowych.</p>

ŹRÓDŁO: [HTTP://INE.EKO.ORG.PL/](http://ine.eko.org.pl/) ORAZ NAD PODSTAWIE: ZARZĄDZENIE NR 8/13 REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W POZNANIU Z DNIA 31 PAŹDZIERNIKA 2013 R. W SPRAWIE USTANOWIENIA PLANU ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 DOLINA MAŁEJ WEŁNY POD KISZKOWEM PLB300006; ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W POZNANIU Z DNIA 2 WRZEŚNIA 2015 R. ZMIENIAJĄCE ZARZĄDZENIE W SPRAWIE USTANOWIENIA PLANU ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 POJEZIERZE GNIĘZNIŃSKIE PLH300026, ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W POZNANIU Z DNIA 24 LUTEGO 2020 R. W SPRAWIE USTANOWIENIA PLANU ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 STAWY KISZKOWSKIE PLH300050

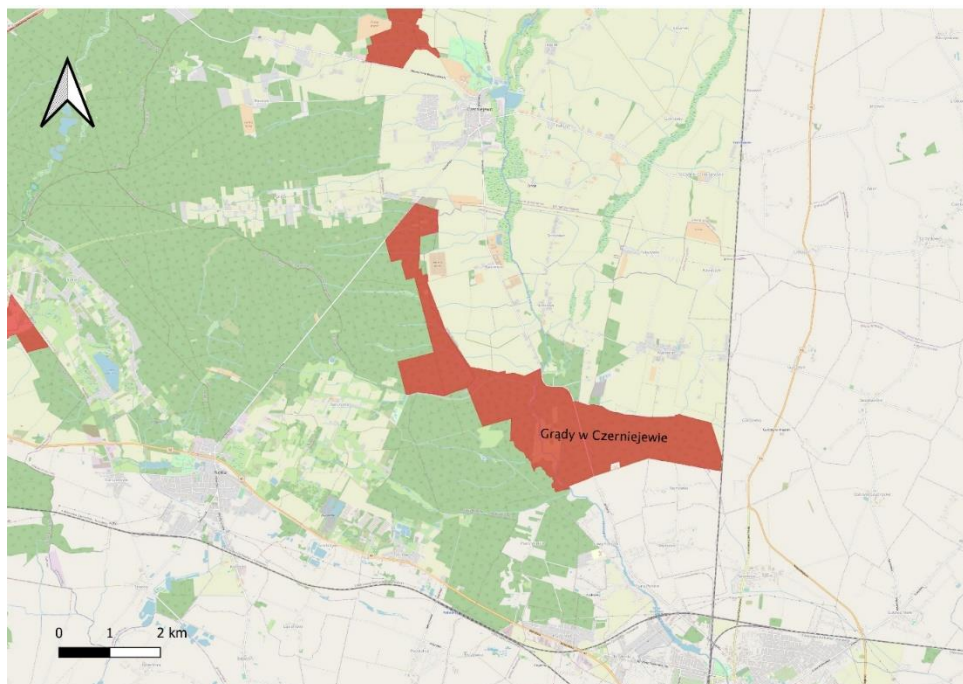
Mając na uwadze, że iż na terenach obszarów Natura 2000 możliwe do realizacji działania, które mogą mieć wpływ na środowisko, to przebudowy, remonty i modernizacje istniejących dróg powiatowych, a także pośrednio wzrost presji turystycznej, przewiduje się, że negatywne oddziaływania może dotyczyć zachowania siedlisk zwierząt, w mniejszym stopniu siedlisk roślin i grzybów.

MAPA 6. LOKALIZACJA OBSZARÓW NATURA 2000 DOLINA MAŁEJ WEŁNY POD KISZKOWEM (NIEBIESKI), STAWY KISZKOWSKIE (CZERWONY)

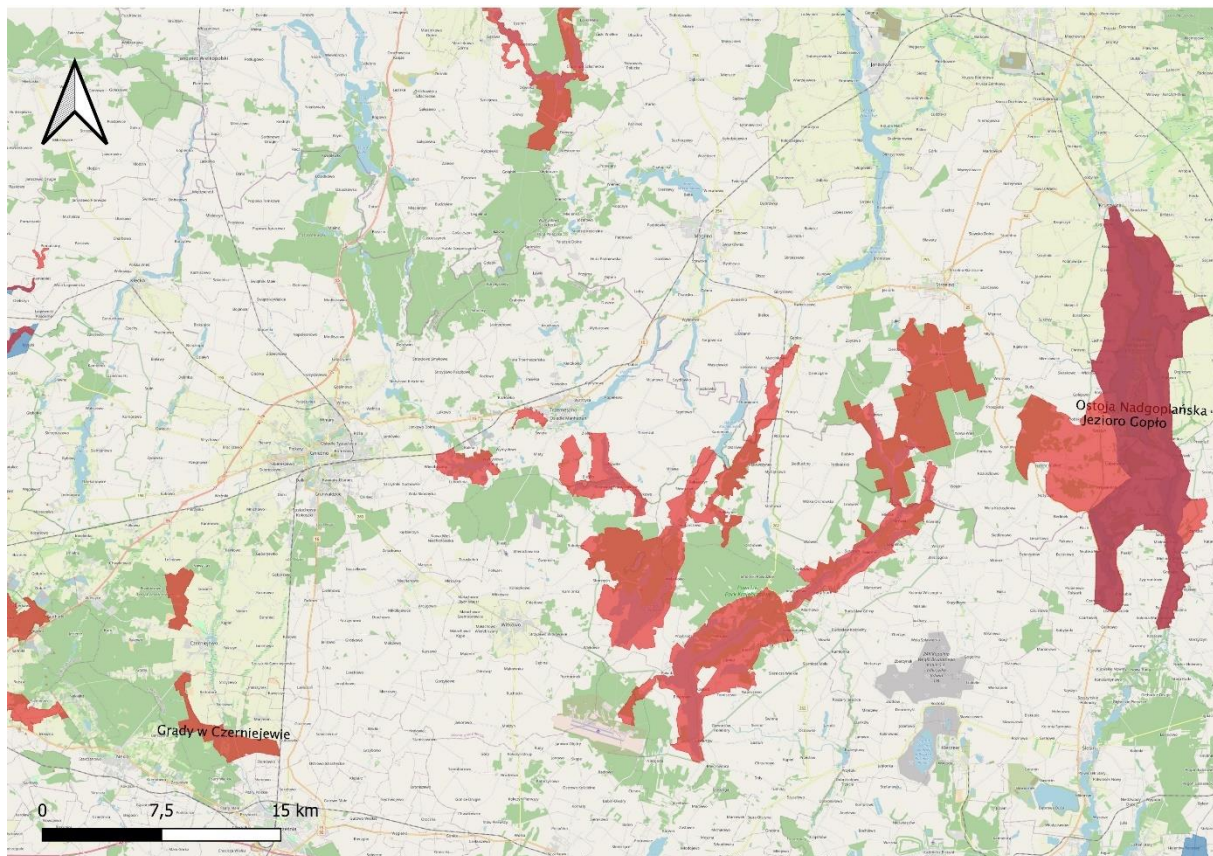
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

MAPA 7. LOKALIZACJA OBSZARU NATURA 2000 GRĄDY W CZERNIEJEWIE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

MAPA 8. LOKALIZACJA OBSZARU NATURA 2000 POJEZIERZE GNIEŹNIEŃSKIE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Wpływ ustaleń Strategii na cele ochrony obszarów na cele ochrony użytków ekologicznych

Użytek ekologiczny	Cele ochrony
Jezioro Czarne (na terenie gminy Witkowo)	Ochrona kompleksu śródlęśnych torfowisk, obejmujących stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie

Bezpośrednio na obszarze lub w sąsiedztwie użytku ekologicznego Strategia nie przewiduje bezpośrednich działań. Jednocześnie zagrożeniem dla celów ochrony może być ruch turystyczny, zwłaszcza, że w okolicy znajduje się plaża Skorzęcin nad jeziorem Niedzięgiel.

MAPA 9. LOKALIZACJA UŻYTKU EKOLOGICZNEGO JEZIORO CZARNE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Mając na uwadze, że iż na terenach chronionych możliwe do realizacji działania, które mogą mieć wpływ na środowisko, to przebudowy, remonty i modernizacje istniejących dróg powiatowych oraz pośrednio rozwój ruchu turystycznego, przewiduje się, że negatywne oddziaływania może dotyczyć przede wszystkim zachowania siedlisk zwierząt oraz w mniejszym stopniu roślin. Oddziaływania, ze względu na małą skalę, nie dotyczyć będą kwestii związanych z ochroną i zachowaniem krajobrazu.

Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele ochrony ustanowione zarówno dla parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych:

- Właściwa lokalizacja i konstrukcja infrastruktury komunikacyjnej/dojazdowej, w tym do terenów obsługi inwestycji (przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych).
- Stosowanie innych metod ograniczania negatywnych wpływów powstałej infrastruktury na różnorodność biologiczną (tworzenie stanowisk i siedlisk zastępczych, ogrodzenia ochronne, nasadzenia zieleni, ograniczenia prędkości, odstraszanie zwierząt).
- W przypadku prac modernizacyjnych i remontowych należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt.
- Dostosowanie terminów prowadzenia prac budowlanych do terminów migracji, rozrodu i wychowu młodych poszczególnych grup zwierząt.
- Stosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych.
- Odpowiednia organizację zaplecza budowy na etapie realizacji inwestycji, w celu zapobiegania przedostawaniu się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego.
- Stosowanie nowoczesnych rozwiązań, najlepszych dostępnych technik, które ograniczać będą negatywne oddziaływania działalności gospodarczej na środowisko wodne.
- Rozpoznanie archeologiczne obszaru inwestycji.
- Dostosowanie intensywności i sposobów wykorzystania obiektów do charakteru obiektu i jego przepustowości.

Mając na uwadze występowanie obszarów chronionych na obszarze powiatu gnieźnieńskiego istotne jest przestrzeganie ustanowionych zakazów, obowiązujących na terenie wybranych form ochrony.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wprowadza następujące zakazy (Dz. U. 2020 poz. 55):

Art. 15. 1. W parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody zabrania się:

- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- 2) (uchylony)
- 3) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- 4) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- 5) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- 6) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- 7) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- 8) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;

- 9) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- 10) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 11) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- 12) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- 13) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 14) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- 15) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 16) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 777, 935 i 1428);
- 17) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 18) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 19) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- 20) zakłócania ciszy;
- 21) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 22) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- 23) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

- 24) prowadzenia badań naukowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 25) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- 26) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- 27) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1, **jeżeli jest to uzasadnione** wykonywaniem badań naukowych lub **celami edukacyjnymi, kulturowymi, turystycznymi, rekreacyjnymi lub sportowymi lub celami kultu religijnego** i nie spowoduje to negatywnego oddziaływania na cele ochrony przyrody rezerwatu przyrody.

Art. 17. 1. W parku krajobrazowym mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciw osuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
  - a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
  - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne – z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od krawędzi brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego;

9) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;

10) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;

11) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;

12) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;

13) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;

14) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

1a. W parku krajobrazowym, w strefach, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 7⁴³, dla terenów:

1) objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wprowadza się zakazy:

a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,

b) zalesiania;

2) nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wprowadza się zakazy:

a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,

b) lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej,

c) lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,

d) zalesiania.

1b. W parku krajobrazowym zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w planie ochrony dla parku krajobrazowego.

Art. 24. 1. Na obszarze chronionego krajobrazu mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

---

⁴³ Dot. granic stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego.

5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciw osuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka;

7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

8) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,

b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybickiej;

9) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od linii brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego. 1a. Na obszarze chronionego krajobrazu, dla terenów:

1) objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy:

a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,

b) zalesiania;

2) nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położonych w strefach, o których mowa w art. 23a ust. 1 pkt 1, wprowadza się zakazy:

a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,

b) lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej,

c) lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,

d) zalesiania.

1b. Na obszarze chronionego krajobrazu zakazuje się niszczenia i uszkodzenia obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w uchwale, o której mowa w art. 23a ust. 1.

Art. 33. 1. Zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub

2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub

3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, znajdujących się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, do czasu zatwierdzenia przez Komisję Europejską jako obszary mające znaczenie dla Wspólnoty i wyznaczenia ich jako specjalne obszary ochrony siedlisk.

3. Projekty polityk, strategii, planów i programów oraz zmian do takich dokumentów a także planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub obszarów, o których mowa w ust. 2, lub nie wynikają z tej ochrony, wymagają przeprowadzenia odpowiedniej oceny oddziaływania na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Art. 34. 1. Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich – dyrektor właściwego urzędu morskiego, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

2. W przypadku, gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może zostać udzielone wyłącznie w celu: 1) ochrony zdrowia i życia ludzi; 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego; 3) uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego; 4) wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Ponadto należy uwzględnić ogólne zasady realizacji inwestycji mając na uwadze ochronę gatunkową roślin, zwierząt, grzybów.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową zakazuje się:⁴⁴

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych;
- 4) transportu;
- 5) chowu;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;

---

⁴⁴ Za: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, Dz.U. 2020 poz. 26

- 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 12) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 13) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (2) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgromadzeń ptaków migrujących lub zimujących.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (3) w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wprowadza się dodatkowo zakaz fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie.

W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków objętych ochroną ścisłą zakazuje się⁴⁵:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzenia;
- 3) niszczenia ich siedlisk;
- 4) pozyskiwania lub zbioru;
- 5) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 8) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 9) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków objętych ochroną częściową zakazuje się:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzenia;

---

⁴⁵ Za: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów Dz.U. 2014 poz. 1408

- 3) niszczenia ich siedlisk;
- 4) pozyskiwania lub zbioru;
- 5) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 6) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w załączniku nr 1 oraz w lp. 1–300 załącznika nr 2 do rozporządzenia⁴⁶, zakazuje się:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;
- 3) niszczenia ich siedlisk;
- 4) pozyskiwania lub zbioru;
- 5) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków, z tym, że zakaz transportu dotyczy gatunków oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (2);
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 8) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 9) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

Mając na uwadze specyfikę działań ujętych w Strategii należy zwrócić szczególną uwagę na następujące zakazy:

- Niszczenia siedlisk roślin należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową,
- Niszczenia siedli grzybów należących do gatunków objętych ochroną ścisłą i częściową,
- Niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania – dotyczy również drzew, zadrzewień i krzewów,
- Niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień.

Powyższe zakazy należy w szczególny sposób przestrzegać w kontekście planowanych inwestycji, ujętych w Strategii.

---

⁴⁶ Za: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin Dz.U. 2014 poz. 1409

Przestrzeń i walory krajobrazowe

Przewiduje się, że realizacja Strategii nie spowoduje znaczącego oddziaływania na krajobraz w ujęciu całego powiatu. Oddziaływanie na krajobraz możliwe jest lokalnie w przypadku realizacji inwestycji związanych z tworzeniem nowej infrastruktury drogowej. W wyniku realizacji zadań objętych Strategią mogą być prowadzone m. in. prace ziemne i budowlane. Prace te mogą powodować zmiany w krajobrazie, np. zajmowanie terenu, ograniczoną w czasie lokalizację sprzętu budowlanego, czy też powstawania wykopów i hałd związanych z przemieszczaniem gruntów.

Mając na uwadze charakter przewidzianych do realizacji zadań oraz obecny sposób zagospodarowania przestrzeni powiatu, należy podkreślić, iż realizacja Strategii może powodować miejscowo lub chwilowo niewielki wpływ na krajobraz. Wpływ taki wiązać się może z powstaniem nowych ciągów komunikacyjnych lub zmian w przestrzeni spowodowanych realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych, np. poprzez powstanie placów budowy.

Klimat

Realizacja Strategii nie wpływać będzie w zauważalny sposób negatywnie na zmiany klimatu. Do zadań, które mogą pogłębiać pojawiające się zagrożenia, będące pochodnymi zmian klimatu, takie jak ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powódzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.) należą te związane z budową infrastruktury technicznej.

Działania przeciwdziałające zmianom klimatu, w kontekście zadań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko:

- Należy minimalizować podatność na ryzyko związane z zmianami klimatu, m.in. uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji.
- Ważne jest, aby działania służące ochronie przeciwpowodziowej w pierwszej kolejności wykorzystywały najmniej inwazyjne dla środowiska przyrodniczego rozwiązania, w szczególności nietechniczne metody ochrony przeciwpowodziowej.
- Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu.
- Wsparciem może być stosowanie skutecznych systemów planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych.

Ścieżkę działań, które powinny być wdrażane w kontekście przewidywanych zmian klimatu wskazuje Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Celem głównym Planu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W Planie zdefiniowano cele oraz działania. Poniżej przedstawiono listę działań, które są możliwe do wdrażania z perspektywy Powiatu Gnieźnieńskiego:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

- Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu:
  - Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.
- Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie:
  - Opracowanie zasad zabudowy obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i chronionych, obszarów zieleni w miastach, pasa nadbrzeża oraz budowy obiektów użyteczności publicznej.
- Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu:
  - Ograniczenie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych u wrażliwych grup ludności.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

- Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami:
  - Rozwój systemów monitoringu i wczesnego ostrzegania o możliwych skutkach zmian klimatycznych dla produkcji roślinnej i zwierzęcej.
- Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu:
  - Wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania produkcji rolnej do zwiększonego ryzyka klimatycznego i przeciwdziałania zmianom klimatu.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

- Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu:
  - Uwzględnienie w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej zmienionych warunków klimatycznych.
- Kierunek działań 3.2 –zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu:
  - Przegląd lub stworzenie działań i planów opracowanych na potrzeby utrzymania przejezdności tras komunikacyjnych lub zmiany tras i stosowania zastępczych środków transportowych.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

- Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie):
  - Przygotowanie strategii zarządzania ryzykiem na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem działań adaptacyjnych.
- Kierunek działań 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu:

- Uwzględnienie w planach zagospodarowania w miastach konieczności zwiększenia obszarów zieleni i wodnych, korytarzy wentylacyjnych oraz dopuszczalnego preferowanego sposobu ogrzewania budynków.

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

- Kierunek działań 5.1- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu
  - Opracowanie procedur dot. współpracy służb i instytucji na potrzeby reagowania na wielowymiarowe zagrożenia zw. ze zmianami klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu koordynacji.
- Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:
  - Brak działań specyficznych dla struktur powiatowych.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

- Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu:
  - Edukacja i zwiększanie świadomości w zakresie: zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków, wpływu inwazyjnych gatunków obcych oraz znaczenia i konieczności oszczędzania zasobów, szczególnie wody:
- Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych:
  - Brak działań specyficznych dla struktur powiatowych.⁴⁷

Utrzymanie dobrej jakości gleb, zagospodarowania odpadów

Strategia nie przewiduje realizacji działań, które związane są gospodarką rolną, czy też zajęciem powierzchni ziemi, skutkującymi wykluczeniem terenów rolnych z ich dotychczasowej funkcji. Działania inwestycyjne skupiają się na modernizacji dróg, względnie modernizacji istniejącej infrastruktury społecznej. W tym czasie może oczywiście dojść do zajęcia powierzchni ziemi, głównie pod kątem zaplecza budowy. Niemniej jednak nie zakłada się przekształcania istniejących terenów rolnych na nowe funkcje. W związku z tym Strategia nie przewiduje realizacji działań, które mogą negatywnie wpływać na utrzymanie dobrej jakości gleby. Powiat ma również ograniczone kompetencje w zakresie wpływania na sposób gospodarowania zasobami glebowymi. Może wspierać rolników w zakresie edukacji, np. promując Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej.

W zakresie gospodarowania odpadami Powiat Gnieźnieński nie jest podmiotem, który organizuje lub uczestniczy aktywnie z prowadzeniu gospodarki odpadami. Ten obowiązek realizują samorządy gminne. Instytucje powiatowe realizują swoje własne zadania z zakresu gospodarki odpadami, co jest obowiązkiem wszystkich podmiotów, zarówno publicznych, jak też prywatnych. Obowiązek ten

---

⁴⁷ Opracowanie na podstawie: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

dotyczy m. in. prowadzenia zbiórki odpadów, ich selekcji, wdrażania nowych rozwiązań związanych ze zmniejszaniem powstających odpadów.

W Strategii przewidziano realizację wybranych inwestycji, które mogą powodować powstawanie odpadów, np. w trakcie prowadzonych prac budowlanych, modernizacyjnych, także szkoleniowych. Należy jednak zaznaczyć, iż w ramach prowadzonych działań, co pokazują również doświadczenia z lat ubiegłych i wymogi w zakresie gospodarki odpadami, przestrzega się obowiązujące przepisy dot. gospodarowania odpadami oraz zasady bezpieczeństwa i higieny pracy. W związku z tym nie przewiduje się negatywnego wpływu realizacji Strategii na zagadnienia gospodarowania odpadami.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Strategia nie przewiduje działań, które mogą przyczynić się do powstawania promieniowania elektromagnetycznego. W Strategii nie zdiagnozowano ani jednego działania, które może powodować powstanie promieniowania elektromagnetycznego, w związku z tym nie przewiduje się oddziaływania w tym zakresie.

Zasoby naturalne

W Strategii nie przewidziano realizacji działań, które bezpośrednio dotyczą gospodarowania lub zużywania zasobów naturalnych. W Strategii przewidziana co prawda realizację działań inwestycyjnych, np. modernizacji dróg. Te działania spowodują zużycie zasobów naturalnych, takich jak kruszywa drogowe, paliwo do pojazdów. Należy jednak przy tym ocenić, iż skala prowadzonych inwestycji przez Powiat Gnieźnieński jest niewielka, w tym na tle inwestycji prowadzonych przez samorządy gminne, czy też podmioty prywatne, osoby fizyczne. Oznacza to, że udział Powiatu Gnieźnieńskiego w zużyciu zasobów naturalnych będzie znikomy.

Zabytki

Mając na względzie niedużą skalę działań, które mają charakter inwestycyjny oraz fakt, że przedsięwzięcia realizowane przez Powiat Gnieźnieński ograniczają się do infrastruktury zarządzanej przez instytucje powiatowe, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obiekty zabytkowe.

Dobra materialne

Realizacja Strategii nie będzie miała wpływu na zasoby dóbr materialnych. Inwestycje realizowane przez Powiat związane będą z już istniejącym układem funkcjonalnym. Nie zakłada się zajmowania terenów, przestrzeni, które powodować będą ubytki lub straty w dobrach materialnych. Także skutki prowadzonych działań inwestycyjnych nie spowodują szkód w dobrach materialnych.

6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Ze względu na znaczne oddalenie powiatu gnieźnieńskiego od granicy kraju, prognozową małą skalę oddziaływań na środowisko, wywołanych realizacją poszczególnych działań oraz prognozowany brak możliwości migracji zanieczyszczeń powstałych w wyniku realizacji projektów, nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych na środowisko.

7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Ze względu na ogólny charakter opisanych w Strategii działań trudno wskazać jakie ich będzie ostatecznie oddziaływanie na środowisko. Każde z przedstawionych działań i ujętych w ich ramach zadań może wymagać osobnej ekspertyzy oddziaływania na środowisko, prowadzonej już w ramach procesu inwestycyjnego. Poszczególne zadania powinny uwzględniać aspekty środowiskowe, w szczególności uwzględniać zasady kompensacji przyrodniczej, czyli uwzględniać podjęcie działań prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej. Inwestycje powinny kierować się zasadami wyboru najlepszych dostępnych technik, czyli wyboru najbardziej efektywnych i zaawansowanych poziomów rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności. Aspekt środowiskowy poszczególnych działań powinien uwzględniać zasady ochrony środowiska polegające na racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Mając na uwadze, że wpływ na środowisko wynikać może z realizacji procesów inwestycyjnych związanych przede wszystkim z istniejącą infrastrukturą dróg powiatowych, jak również późniejsze funkcjonowanie tej infrastruktury, wśród rozwiązań mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko wskazać można na:

- Właściwą lokalizację działań, np. terenów budowy, na obszarach pozbawione szczególnych walorów przyrodniczych, unikanie lokalizacji wymagających znacznych zmian ukształtowania terenu oraz wywołujących konflikty przestrzenne, w tym degradację krajobrazu lub utratę produktywności gleb wyższych klas bonitacyjnych, zachowanie śródpolnych ekosystemów jako lokalnych centrów różnorodności biologicznej.
- Właściwą lokalizacją i konstrukcją infrastruktury komunikacyjnej/dojazdowej (przy uwzględnieniu aspektów środowiskowych).
- Stosowanie innych metod ograniczania negatywnych wpływów powstałej infrastruktury na różnorodność biologiczną (tworzenie stanowisk i siedlisk zastępczych, ogrodzenia ochronne, nasadzenia zieleni, ograniczenia prędkości, odstraszenie zwierząt).
- W przypadku prac modernizacyjnych i remontowych przeprowadzenie inwentaryzacji pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów.
- Dostosowanie terminów prowadzenia prac budowlanych do terminów migracji, rozrodu i wychowu młodych poszczególnych grup zwierząt.
- Stosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych.
- Odpowiednią organizację zaplecza budowy na etapie realizacji inwestycji, w celu zapobiegania przedostawaniu się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego.
- Rozpoznanie archeologiczne obszaru inwestycji.
- Dostosowanie intensywności i sposobów wykorzystania obiektów do charakteru obiektu i jego przepustowości.

8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Strategia jest dokumentem, który wskazuje optymalną ścieżkę działań mającą na celu rozwój społeczno-gospodarczy powiatu gnieźnieńskiego, realizowany przez instytucje powiatowe. Jest dokumentem o dużym stopniu ogólności, tj. nie wskazuje szczegółowych rozwiązań, np. odnoszących się do lokalizacji inwestycji, infrastruktury, dlatego też nie jest możliwe precyzyjne wskazanie rozwiązań alternatywnych.

Analizując zapisy Strategii odnoszące się do skali i lokalizacji należy zwrócić uwagę, że część z nich może być realizowana na obszarach chronionych lub w ich sąsiedztwie, co dotyczy przede wszystkim infrastruktury drogowej. W odniesieniu do tego typu działań trudno wskazać rozwiązania alternatywne. Z punktu widzenia rozwiązań ekonomicznych oraz środowiskowych są to rozwiązania optymalne, gdyż w przypadku nowych rozwiązań inwestycje poprzedza je faza planowania, w tym uwzględniająca wymiar środowiskowy.

W przypadku inwestycji komunikacyjnych można przewidzieć, że ich realizacja z dużym prawdopodobieństwem będzie się odbywać na obszarach wiejskich oraz poza terenami zurbanizowanymi, w tym również być może na obszarach chronionych lub w ich sąsiedztwie ze względu na ich powierzchnię na obszarze powiatu (obszary chronionego krajobrazu, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000). W takim przypadku w trakcie inwestycji może dochodzić do chwilowego negatywnego oddziaływania na środowisko. Skala tego oddziaływania może być oczywiście różna, trudno ją przewidzieć ze względu na brak szczegółów realizacji inwestycji. Należy przewidzieć, że każda z tych inwestycji wymagać będzie odrębnych analiz dot. oddziaływania na środowisko. W przypadku tej grupy przedsięwzięć co do zasady nie jest możliwe wskazanie rozwiązań alternatywnych. Wybrane obszary wymagają uzupełnienia i rozwinięcia infrastruktury. W projekcie Strategii nie wskazano w jaki sposób realizowane będą te inwestycje.

Podsumowując, należy stwierdzić, że propozycje działań ujęte w dokumencie wydają się być optymalnymi rozwiązaniami. Rozwiązania alternatywne można rozważyć w przypadku uszczegóławiania realizacji poszczególnych zadań, np. co do sposobu prowadzenia prac budowlanych, lokalizacji zadania, wyboru technologii.

9. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022–2030 opracowana została z myślą o koordynacji i realizacji działań rozwojowych przez instytucje powiatowe.

Strukturę Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022–2030 zbudowano poprzez połączenie spojrzenia na potrzeby ogólnorozwajowe oraz zdolności struktur Powiatu Gnieźnieńskiego (wymiar instytucjonalny) do kreowania polityki rozwoju ponadlokalnego.

Celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030 obejmuje zestaw celów strategicznych, podporządkowane im priorytety i kierunki działań. Analizując oddziaływania na środowisko dokonano szczegółowego przeglądu kierunków działań, czyli najbardziej szczegółowych zapisów. Należy przy tym podkreślić, że przedmiotowa Strategia co do zasady jest dokumentem ogólnym, analizującym uwarunkowania i szanse rozwoju w odniesieniu do przestrzeni powiatu, wytyczającym główne ramy i kluczowe kierunki działań o pewnym stopniu ogólności oraz odnoszące się do mocy sprawczej instytucji powiatowych.

Analizując oddziaływania na środowisko dokonano szczegółowego przeglądu kierunków działań, czyli najbardziej szczegółowych zapisów.

Powiat gnieźnieński leży w środkowo-zachodniej części Polski w województwie wielkopolskim i zajmuje powierzchnię 1255 km². Graniczy z powiatami: od południa słupeckim i wrzesińskim, od zachodu z poznańskim, od północy wągrowieckim oraz żnińskim (województwo kujawsko-pomorskie), od wschodu z mogileńskim (województwo kujawsko-pomorskie).

Na obszarze powiatu gnieźnieńskiego na stan środowiska wpływ ma jakość wód powierzchniowych, pogłębiający się deficyt wód, presja wynikająca z rozwoju urbanizacyjnego, turystycznego oraz gospodarczego. Widoczne jest zagrożenie hałasem. Szczególnym zasobem przyrodniczym powiatu gnieźnieńskiego są liczne jeziora. Na terenie powiatu występuje około 40 jezior o powierzchni powyżej jednego hektara.

Do wyzwań związanych z ochroną środowiska należy zaliczyć kwestie ochrony powietrza. Powiat gnieźnieński, w tym samorządy gminne stoją przed wyzwaniem dalszego rozwoju systemu gospodarki opadami.

Powiat gnieźnieński charakteryzuje się niskim na tle kraju udziałem powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem. Tylko 13% powierzchni powiatu stanowią obszary chronione. Niemniej jednak występujące na terenie powiatu obszary chronione są ważnym miejscem siedlisk, w tym dla roślin, grzybów i zwierząt chronionych.

Powiat gnieźnieński należy również do obszaru wyjątkowego pod względem dziedzictwa kulturowego w skali kraju.

Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego zakłada realizację szeregu działań rozwojowych o różnych charakterze, z przeważającą liczbą działań nieinwestycyjnych. Jednocześnie realizacja wybranych zamierzeń rozwojowych określonych w Strategii charakteryzować się będzie oddziaływaniem na środowisko.

Należy założyć, iż brak realizacji Strategii nie spowoduje istotniejszych zmian w zakresie działań i czynności związanych z ochroną przyrody. Może jednocześnie utrudnić finansowania wybranych działań na rzecz ochrony środowiska.

W Strategii ujęte są zarówno działania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (dotyczą infrastruktury drogowej) oraz takie, których skala oddziaływań jest nieduża i tym samym nie można ich zaliczyć do takich, które są ujęte na liście przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (poprawa stanu infrastruktury oświatowej oraz rozwój i modernizacja przyszkolonej bazy sportowej, modernizacja szpitala powiatowego w Gnieźnie, budowa sygnalizacji świetlnej, doświetlenie przejść dla pieszych, budowa azyli drogowych i innych urządzeń poprawiających bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego, rozwój i modernizacja bazy lokalowej Starostwa Powiatowego w Gnieźnie i jednostek podległych).

W Strategii ujęte są również działania, których oddziaływanie może mieć charakter pozytywny (poprawa stanu infrastruktury oświatowej i administracji w zakresie energooszczędności, emisyjności, prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, ochrony powietrza i klimatu, OZE, gospodarki leśnej i gospodarki odpadami zgodnie z kompetencjami Powiatu, prowadzenie i monitorowanie działań z zakresu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności), gospodarki wodnej i rybactwa śródlądowego, poprawa bezpieczeństwa publicznego a także środowiska oraz rozwój infrastruktury drogowej, który sprzyjać będzie zmniejszeniu emisyjności i hałasu).

Bezpośredni negatywny charakter oddziaływań na środowisko związany jest głównie z procesem inwestycji (np. rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej). Pośredni charakter oddziaływań dotyczyć będzie skutków zrealizowanych przedsięwzięć i mieć będzie w przeważającym stopniu pozytywny charakter oddziaływań dla środowiska. Dotyczyć on będzie aspektów związanych z komunikacją (zmodernizowane, bezpieczniejsze drogi), ochroną powietrza i klimatu (rozwój odnawialnych źródeł energii, termomodernizacje) oraz ochroną powierzchni ziemi, gleb, wód, zachowania bioróżnorodności (m. in. poprzez edukację ekologiczną).

W odniesieniu do inwestycji drogowych należy podkreślić, iż w okresie od 2022 do 2030 roku zrealizowane zostaną prace, polegających na rozbudowie, przebudowie i modernizacji nawierzchni istniejących już dróg powiatowych. Dotyczyć one będą istniejących dróg, co oznacza, że pomimo wystąpienia oddziaływań na środowisko, będą one miały charakter tymczasowy. Inwestycje charakteryzować się będą niedużą skalą i nie naruszać będą lokalnego układu środowiskowego i przyrodniczego. W związku z tym należy uznać, iż ich realizacja prawdopodobnie nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Ryzyko skumulowanych oddziaływań na środowisko związane może być z prowadzonymi procesami inwestycyjnymi. Potencjalnie największe ryzyko oddziaływań skumulowanych należy postrzegać w realizacji osobnych przedsięwzięć infrastrukturalnych/inwestycyjnych w tym samym czasie i/lub

miejscu, co może spowodować przekroczenie norm środowiskowych, w tym czasie i/lub miejscu. Ryzyko oddziaływań skumulowanych jest jednocześnie bardzo niskie.

Ze względu na prognozowaną małą skalę oddziaływań na środowisko, wywołanych realizacją poszczególnych działań oraz prognozowany brak możliwości migracji zanieczyszczeń powstałych w wyniku realizacji projektów, nie przewiduje się oddziaływań transgranicznych na środowisko.

W Strategii nie zdiagnozowano prawdopodobieństwa występowania ryzyka dla zdrowia ludzi, poza kwestiami związanymi z przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy – pracowników wykonujących działania inwestycyjne.

Należy stwierdzić, że realizacja zaledwie kilku działań ujętych w Strategii spowoduje oddziaływanie na środowisko. Dużego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych oddziaływań należy oczekiwać w odniesieniu do powietrza atmosferycznego, powierzchni ziemi, wód powierzchniowych oraz hałasu. Małego prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych oddziaływań należy oczekiwać w odniesieniu do oddziaływania na bioróżnorodność i obszary chronione, w tym podlegających ochronie gatunki roślin, grzybów i zwierząt, utrzymanie dobrej jakości gleb, zagospodarowanie odpadów, braku oddziaływania na przestrzeń i walory krajobrazowe, klimat, zasoby materialne, dziedzictwo kulturowe.

Oddziaływania na środowisko będzie zasadniczo chwilowe, ograniczone do czasu prowadzenia inwestycji. Większość oddziaływań na środowisko będzie miało charakter czasowy, ograniczony do trwania inwestycji. Z reguły procesy inwestycyjne trwają do 2 lat. Po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną, czyli takie oddziaływanie będzie miało charakter jednorazowy.

Zasięg oddziaływań na środowisko będzie miał lokalny charakter. Związany będzie z realizowanymi inwestycjami. Prowadzone prace budowlane powodować będą chwilowe zajęcie powierzchni ziemi, w tym degradację środowiska glebowego. Skutki prowadzonych prac mogą być odczuwane w najbliższym sąsiedztwie poprzez emisję pyłów i zanieczyszczeń gazowych oraz hałas. Do środowiska wodnego dostawać się mogą zanieczyszczenia wskutek spływu powierzchniowego. W ten sposób zanieczyszczenia mogą migrować także na inne obszary.

Większość skutków negatywnych oddziaływań charakteryzować się będzie pełną lub częściową odwracalnością. Po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną, więc zniknie większość negatywnych skutków. Związane to będzie także z procesami samooczyszczania, w tym powietrza atmosferycznego, środowiska glebowego i wodnego.

Mając na uwadze, że iż na obszarach chronionych możliwe do realizacji działania, które mogą mieć wpływ na środowisko, to przebudowy, remonty i modernizacje istniejących dróg powiatowych oraz pośrednio rozwój ruchu turystycznego, przewiduje się, że negatywne oddziaływania może dotyczyć przede wszystkim zachowania siedlisk zwierząt oraz w mniejszym stopniu roślin. Dlatego konieczne jest stosowanie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele ochrony ustanowione zarówno dla parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych.

W przypadku braku realizacji Strategii nie dojdzie zasadniczo do większych zmian w wymiarze środowiskowym w porównaniu do sytuacji, gdy Strategia będzie wdrażana. Brak realizacji Strategii nie oznacza, że nie zaniechane zostaną realizowane inwestycje, które mogą wpływać na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim inwestycji drogowych. Będą one realizacji, choć zapewne w mniejszej

skali, co być może w pewnym stopniu ograniczy negatywny, bezpośredni wpływ na środowisko. Niemniej jednak brak realizacji Strategii może wpłynąć negatywnie na osiągnięcie celów ochrony środowiska, m. in. ze względu na brak koordynacji wybranych działań, np. związanych z ochroną wód powierzchniowych.

Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii na środowisko polegał na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska. Wyniki pomiarów muszą odnosić się do obszaru objętego Strategią. Proponuje się, aby monitoring skutków realizacji postanowień Strategii na środowisko prowadzony był możliwie w cyklu rocznym i dotyczył w szczególności następujących kwestii: stan wód powierzchniowych, podziemnych, stan powietrza.

Proponuje się również, aby pomiar kwestii rezultatów strategii odnoszących się do środowiska dotyczył obszarów tematycznych, które wskazano jako rezultaty w projekcie Strategii. Powinien obejmować kwestie dotyczące stanu środowiska, ład przestrzennego, zdolności retencjonowania wody, rozwoju odnawialnych źródeł energii, zmniejszania emisji CO₂, wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców.

10. Literatura i materiały źródłowe

Agenda XXI – Globalny Program Działania na XXI wiek

<http://crfop.gdos.gov.pl/crfop>

<http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

<http://poznan.rdos.gov.pl/wykaz-planow-zadan-ochronnych-dla-obszarow-natura-2000>

<https://czerniejewo.poznan.lasy.gov.pl/>

<http://bip.poznan.rdos.gov.pl/inne-rejestry-publiczne> (rejestr rezerwatów przyrody)

<https://www.zpkww.pl/>

https://powiat-gniezno.pl/fotki/files/files/old/upload/images/mapa_16022017_d.jpg

<https://gniezno.poznan.lasy.gov.pl/>

<http://www.gios.gov.pl/pl/>

<http://www.ine.eko.org.pl/>

<https://www.zpkww.pl/parki/>

<https://konin.poznan.lasy.gov.pl/>

<http://lednicamuzeum.pl>

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Ocena jakości powietrza za 2020 rok na terenie województwa wielkopolskiego, GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu

Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu – tabela

„Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967)

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Warszawa, 2019 rok

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego

Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą XXI/391/20

Program ochrony przed hałasem dla miasta Gdyni, 2008 rok

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego za lata 2018-2019

Raport o stanie środowiska województwa wielkopolskiego w 2020 roku, GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu

Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. pod nazwą „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, Dz.U. 2016 poz. 2183 z późn. zm.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów Dz.U. 2014 poz. 1408

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin Dz.U. 2014 poz. 1409

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Światowa Komisja ds. Środowiska i Rozwoju

UCHWAŁA NR XII/232/19 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO z dnia 28 października 2019 r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych i odcinka autostrady A2 (Konin – granica województwa)

UCHWAŁA NR XVI/442/16 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu

Uchwała Nr L/1123/18 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 września 2018 r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż linii kolejowych znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego obejmującego aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla linii kolejowych o natężeniu ruchu ponad 30 000 pociągów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023

UCHWAŁA NR L/1122/18 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO z dnia 24 września 2018 r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg wojewódzkich znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego, obejmującego aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu ponad 3 000 000 pojazdów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373)

Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2021

11. Spis rysunków i tabel

Mapa 1. Mapa przedstawiająca Średni Dobowy Ruch Roczny pojazdów silnikowych na drogach krajowych w GPR 2020/21 – wycinek mapy	28
Mapa 2. Lokalizacja analizowanych odcinków dróg krajowych na terenie powiatu gnieźnieńskiego..	29
Mapa 3. Granice obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu	35
Mapa 4. Lokalizacja rezerwatów przyrody Bielawy oraz Wiązy w Nowym Lesie	89
Mapa 5. Lokalizacja rezerwatu przyrody Modrzew Polski w Noskowie	90
Mapa 6. Lokalizacja obszarów natura 2000 Dolina Małej Wełny pod Kiszkowem (niebieski), Stawy Kiszkowskie (czerwony)	94
Mapa 7. Lokalizacja obszaru Natura 2000 Grądy w Czarniejewie	95
Mapa 8. Lokalizacja obszaru Natura 2000 Pojezierze Gnieźnieńskie	95
Mapa 9. Lokalizacja użytku ekologicznego Jezioro Czarne	96
Rysunek 1. Schemat systemu planowania i monitoringu Strategii	13
Rysunek 2. Podział administracyjny powiatu gnieźnieńskiego	16
Rysunek 3. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2019 roku	38
Tabela 1. Cele strategiczne i priorytety	8
Tabela 2. Wyzwania rozwojowe do których nawiązuje Strategia Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	9
Tabela 3. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	9
Tabela 4. Wskaźniki pomiaru rezultatu Strategii w odniesieniu do wymiaru środowiskowego	14
Tabela 5. Osuwiska i tereny potencjalnie zagrożone ruchami masowymi na terenie powiatu gnieźnieńskiego	19
Tabela 6. Ocena stanu jednolitych części wód Powierzchniowych	20
Tabela 7. Ocena stanu jednolitych części wód jezior	21
Tabela 8. Ocena jakości wód podziemnych na terenie powiatu gnieźnieńskiego	23
Tabela 9. Odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji w powiecie gnieźnieńskim w 2012 i 2019 roku	24
Tabela 10. Wyniki jakości powietrza dla strefy wielkopolskiej	25
Tabela 11. Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika LDWN oraz LN	29
Tabela 12. Przekroczenie wartości dopuszczalnych według wskaźnika LDWN	33
Tabela 13. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2020 roku	37
Tabela 14. Lista obszarów chronionych	39
Tabela 15. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem (%)	52
Tabela 16. Ocena wpływu na środowisko działań Strategii Rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030	59
Tabela 17. Analiza kierunków działań mogących oddziaływać na środowisko w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali	63
Tabela 18. Cele PEP 2030	69
Tabela 19. Opis oddziaływań na środowisko w odniesieniu do poszczególnych kierunków działań	72
Tabela 20. Działania, które mogą powodować znaczące oddziaływanie na środowisko	80

Wrocław, 19.11.2021

Mgr inż. Marek Karłowski (imię i nazwisko Autora prognozy)

Instytut Badawczy IPC Spółka z o.o.

Ul. Ostrowskiego 9

53-328 Wrocław

**OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU
WYMAGAŃ, KTÓRYCH MOWA W ART. 74A UST.2 USTAWY OOŚ**

Oświadczam, iż jako Autor prognozy oddziaływania na środowisko dokumentu pod nazwą „Strategia rozwoju Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2022-2030”, spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 1211), tj. posiadam ukończone w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym jednolite studia magisterskie o kierunku ochrony środowiska. Ponadto jestem autorem minimum 5 prognoz oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

podpis Autora prognozy

